LEONIDA NEAMȚU

ÎNOTĂTORUL RĂNIT

„Diana, vrei să-mi dai acea lumină
bălaie pitită în trupul tău?"
Emil Botta

Sînt ani de zile de cînd nu mi s-a mai întîmplat nimic! E și acesta, poate, un semn al crizei care trebuie să izbucnească. Mărinimoasă cu timpul meu, îl las să lunece și mă bucur de perfecta simetrie a zilelor ce desenează aceeași scoică, aceeași lină spirală.

Dar, de cîtva timp, am observat că substanțele îmi joacă tot felul de feste! Se zice că înainte de sfîrșitul lumii mările vor împietri iar pietrele vor începe să curgă; observ cu un fior, cum, sub ochii mei, corpurile insolubile se dizolvă spectaculos și pe neașteptate, iar lichidele se cristalizează, împotriva oricăror legi firești.

S-ar părea că e vorba tot de un sfîrșit al lumii, însă parțial: numai pentru mine. Prin urmare restul omenirii nu trebuie să se teamă. Nu trebuie să se teamă *încă*... AXIX!!

Mi se întîmplă și alte lucruri ciudate. Cînd aud pași în spatele meu, îngheț toată. Am devenit sperioasă. Minute în șir rămîn absentă, cu privirile fixate în gol, iar bărbatii au și observat că mă îngrijesc mai puțin decît de obicei.

Lăsîndu-și mîna pe umărul meu, spiritualul, dar puțin pătrunzătorul domn V., a și strecurat o întrebare demnă de francheța ce-l caracterizează: „Ioana, nu cumva ești însărcinată?"

„Ce vorbești, luminosule, la vîrsta mea?“

„Bah, la vîrsta ta! N-ai decît patruzeci de ani și arăți ca o adolescentă... Eu, în locul lui Fred...“

Pe Fred îl cheamă de fapt Anton, dar acest nume nu prea se potrivește cu înfățișarea lui distinsă de *english gentlemen*; prin urmare a fost nevoie să-l rebotezăm. Legătura noastră e veche și fericită, cel puțin în ochii lumii. Oamenii se miră că nu ne-am căsătorit pînă acum, pe Fred îl miră de asemenea încăpățînata mea rezistență în fața perspectivei unui mariaj convenabil (în general, femeile nu disprețuiesc această veselă ceremonie), pe mine mă miră insistențele pe care le depune periodic Fred pentru a mă convinge... În sfîrșit, toată lumea se miră și se va mira în continuare pentru un motiv sau altul, dar asta nu schimbă nimic: nu mă voi mărita. Mă obsedează un refren pe care-l știu de multă vreme, pe care am impresia că l-am cîntat cîndva în fața unei adunări de bețivani. Dar nu sînt sigură. E vorba de un om ce traversează fluviul, înotînd cu o singură mînă. Uriașa umbră a înotătorului rănit mă acoperă cu încetul...

Fred mă conduce acasă. Cu doi sau trei ani în urmă, o complicată execuție testamentară m-a pus în posesia jumătății acestei mici vile ce aparținuse unui preot-protopop, frate vitreg al mamei. Nu e cine știe ce comoară. Un simplu acoperiș care mă adăpostește impotriva ploii și a frigului. Alt adăpost nu-mi oferă. În cealaltă jumătate a clădirii locuiesc niște bătrîni, dar nu-i văd niciodată fiindcă au în folosință o altă intrare. În fața ferestrelor mele vibrează în lumină o grădină minusculă, năpădită de-a valma de tufe de coacăze, buruieni și flori, iar de cealaltă parte a străzii, un parc încîlcit cu bătrîni castani și plopi se înalță ca o insulă de umbră. M-am salvat frumos din marele

naufragiu, dar mai trist lucru e că unele ființe din cele ce mișună primprejur mă invidiază.

Îmi trec mîna deasupra porții pentru a lua cheia pe care o las pe cealaltă parte, agățată într-un cui. Deschid. Fred mă urmează pe cărarea îngustă și, după ce urcăm treptele, se apleacă și scoate a doua cheie de sub preș. Însoțitor de ocazie și amant convențional, vrea să deschidă, dar îl opresc, și, privindu-l drept în ochi, îi arunc o frază livrescă:

— Anton, fii drăguț, astăzi insist să rămîn singură. Haide, știu că nu ești atît de dezolat pe cît vrei să pari... Du-te și fă o partidă de biliard...

Cu toate că mirarea lui trebuie să fie nemăsurată, reușește să și-o voaleze; stăpînirea de sine face parte din triunghiul educației sale.

— Ce s-a întîmplat, Ioana? Sper că nu sîntem supărați. De ce-mi spui Anton?

— Nu e acesta numele tău?

— Aproape-l uitasem... Îmi spui Anton doar cînd...

Plicticos animal acest Fred-Anton al meu! Dar, Doamne, ce băiat fricos și cumsecade! Și într-un fel, deși n-ai spune, ghinionist.

Pe noptieră am un somnifer puternic, într-o sticluță plată. Mi se întîmplă să-l folosesc în nopțile cînd întunericul devine fosforescent și capetele retezate se ivesc ba la un geam, ba la altul... Singură (Fred se arătase docil), simt dorința nemăsurată de a înghiți întregul hap. Să dorm, să plutesc în neant măcar cîteva zile. Un cîștig de cîteva zile, un salt neașteptat în timp mi-ar fi fără îndoială extrem de favorabil. Poate ar rezolva totul. Spaima ce mă asaltează în valuri succesive, brusc luminată de raza lîncedă a unui far bolnav („Nu e nimic, o ușoară nevroză, simple păreri,

va trece..."), toate au desigur o cauză exactă, pe care eu mă prefac a n-o ști.

Acum vreau să fiu singură, absolut singură, fără Fred, a cărui binevoitoare îngrijorare m-a urmărit în interiorul apartamentului, și de aceea dau porunca: Anton, retrage-ți umbra de lîngă mine, umbra și gîndurile... Oricum, gîndurile tale nu bat prea departe: artilerie ușoară. Așa. Ești un om de treabă, sprijin de nădejde, excelent amic (și ai fi un soț perfect, dar despre asta să nu vorbim), însă e momentul să te duci în drumul tău, cum zicea bunica. La club te așteaptă bilele albe și negre (de pe masa de biliard) și nebunii (de pe tabla de șah).

Nici acum nu sînt singură.

Prin colțuri și penumbre rătăcesc cuvinte, ironii, gînduri răzlețe, ale mele și ale altora. Mai ales ale altora. Am deschis larg ușa și le-am poftit pe toate să iasă: să nu vă mai prind pe aici, plimbați-vă pe unde poftiți, sau întoarceți-vă pe la casele voastre!

Dacă ar ști cu ce mă ocup, Fred, cu artileria lui ușoară, și-ar închipui că mi-am pierdut mințile. Pun pariu că nu s-ar gîndi la altceva.

O încercare de confesiune a unui tînăr nefericit, în fond o declarație de dragoste mascată (aș putea-o adăuga la hambarul unei recolte uimitoare), după disperate încercări de a se insinua pe lîngă mine și de a se ascunde, a fost nevoită să mă părăsească în cele din urmă, și în sfîrșit pot închide ușa cu cheia.

Acum stau singură și mă simt mai bine. În spatele meu în oglindă, tresar vagi pîlpîiri, într-un abur argintiu. Mărite Înotător, cum de am rămas atît de tînără, în ciuda anilor?

O forță teribilă mă împinge spre fereastră și de acolo încerc să scrutez prin umbra parcului, spre aleile

încurcate și băncile strîmbe unde omul acela își face de cîtva timp veacul, schimbîndu-și doar din cînd în cînd punctul de observație. Nu-l zăresc, poate a plecat, poate n-am să-l mai văd niciodată, poate că numai imaginația mea prea fecundă a creat straniа capcană în care mă zbat. Prin umbră am umblat singură și am așezat trape ascunse, și acum nu mai cunosc drumul înapoi. Iar prin aceste coclauri nu întîlnești ghizi...

Dar antenele cele mai sensibile mă avertizează că el nu poate fi prea departe, că n-a plecat, că un anumit destin ostil a hotărît să-l scoată mereu în calea mea, pînă în clipa cînd... AXIX!!

E un ins cărunt, uscat, cu mers anormal, dar nu pot să explic din ce cauză e anormal: cînd încerci să-l analizezi, pare firesc, și totuși... O largă, uriașă cicatrice, dar nu știu dacă e cicatrice, sau o malformație din naștere, sau poate o simplă deghizare, pornește chiar de sub ochiul drept și traversează fața în diagonală, trecînd peste nas, pînă sub urechea stîngă. Din punctul meu de vedere nu e ceva hidos, pare mai mult o fîșie de piele străină, de nuanță puțin diferită, aplicată cu dexteritate pe față. Gîndul lui nu l-am putut pofti afară împreună cu toate celelalte. Gîndul lui mă persecută în continuare, simt, și zadarnic aș încerca să mă debarasez de această povară.

O accept, încerc să mă obișnuiesc cu ea, încerc să-i descifrez sensul.

„Îți iese mereu în cale un om cu cicatrice, bah!", ar rîde veșnic glumețul domn V. „Cum de ne poți servi asemenea povești neacidulate, acum cînd omul cucerește cosmosul?", ar exclama același vesel, dar puțin inteligent domn. Ce gogoși: eu simt că aceste

fleacuri, precum zborul în cosmos, nu schimbă nimic, sau aproape nimic din condiția noastră de oameni! E numai o activitate în plus. Și mai simt că insul cărunt, cu mers ciudat și cicatrice în diagonală, vine *de departe*. Poate de aceea picioarele lui calcă pămîntul în felul acesta neobișnuit, din cauza distanței lungi pe care a parcurs-o, din cauza imensei oboseli acumulate, de-a lungul unui drum infernal, de mușchii gleznelor și ai genunchilor, de oasele tălpilor chinuite și de femurii săi.

Și tremur la gîndul efortului inuman la care a fost supus tragicul meu urmăritor, și mă simt formidabil de obosită, de parcă aș fi înfăptuit singură toate mun-cile derizoriei și trecătoarei noastre civilizații!

Mă așez la pian și trimit cîteva acorduri alarmate, închipuindu-mi că omul acela se află undeva printre umbrele parcului și mă aude. Asta însă nu ajută la nimic: chiar dacă aude, nu înțelege. Aceste sunete, ce nu reprezintă altceva decît glasul teroarei ce mă cuprinde cu încetul, fac un scurt ocol și se întorc, prăbușindu-se peste mine. Tristă vînătoare cu bume-rangul, împotriva unei ținte necunoscute. Rămîn în fața pianului, degetele mele schițează întrebări pe clape. Înserarea trimite foșnet confuz de ape mari, gata să se dezlănțuie; dincolo de perdea, măștile își desăvîrșesc hidoșenia, pregătindu-se să-mi iasă în întîmpinare.

Cred că fiecare om are o perdea în spatele căreia ascunde tot felul de măști. Încearcă să le ascundă, fiindcă tot apar ele din cînd în cînd. Nici o cortină nu poate fi trasă definitiv, nu-i așa, domnii mei? AXIX!!

Dar eu mă prefac că nu-l observ și mă prefac în continuare că nu-l recunosc. A juca teatru face parte din educația noastră elementară. Simt însă că aceasta e și dorința lui, să rămînă în umbră, ca să mă poată cerceta amănunțit, să-mi studieze în liniște existența, mocnind în adîncul catalepticei sale ființe o hotărîre pe care încă n-a cizelat-o suficient. Drumurile lui sînt, în principiu, de o concentrică precauție, contrazisă pe neașteptate: uneori dă dovadă de o uimitoare stîngăcie! În asemenea cazuri acțiunile sale nu pot fi justificate în nici un fel: îmi răsare în față, privindu-mă drept în ochi, sfruntat, prea încrezător în lipsa de memorie a femeii! Ieșirile de sfidare sînt din ce în ce mai dese. Acest bărbat slab și cărunt, atît de îmbătrînit, n-ar trebui să mă deranjeze, nici n-ar fi fost cazul să-l observ, însă *eu știu că vine de departe* și înțepătura acestui gînd trimite în sîngele meu o infuzie de spaimă paralizantă. Iar cînd motivele fricii sînt neclare, e greu să iei hotărîri. Oricum e greu să iei hotărîri...

După oarecari insistențe, accept să ies la un local însoțită de Fred, împreună cu încă o pereche: el profesor, ea chimistă, colegă de laborator, ambii ceva mai tineri, lipsiți de orice fel de complexe, cu viitorul aparent limpede, în fine, niște oameni drăguți. Înfiorătoare caracterizare: oameni drăguți, dar așa se

exprimă lumea, cu intuiția ei simplistă. Cele mai perverse canalii și ticăloșii, cei mai abjecți intră și ei în această categorie. Toți oamenii sînt drăguți.

În seara caldă, pe marginea trotuarului, bărbații, adică profesorul și cu Fred, au o scurtă dispută cu privire la alegerea localului. Fiecare vine cu argumentele sale. Am revelația surprinzătoare că discuția lor e decisivă pentru mine și aștept înțepenită, privindu-mi vîrfurile pantofilor. Sentința întîrzie, așa mi se întîmplă întotdeauna cînd mă las cucerită de nerăbdare. Soția profesorului îmi vorbește despre ceva. Decid că dacă mergem la „Subterana Romanilor" presimțirile mele cele mai sumbre se adeveresc, iar dacă nu, va trebui să... Voi începe, poate, bătălia pentru certitudini.

Bărbații cad de acord: da, mergem la „Subterana Romanilor". Sîngele îngheață în vinele mele, privesc cu grijă împrejur, în timp ce Fred, perfect mulțumit că și-a impus punctul de vedere, mă ia de braț.

Neliniștea mea are o explicație precisă: „Subterana Romanilor" e fostul restaurant Bonel, dar despre asta vom mai vorbi...

De vreo două zile neîndemînaticul meu urmăritor a dispărut. Sau a devenit dintr-o dată îndemînatec și se află pe aproape, dar eu nu-l mai observ? Teroarea prezenței sale nevăzute îmi macină încetul cu încetul rezistența. În paharul meu sclipește vin gălbui, ridic paharul, ridic și ochii și-l văd de cealaltă parte a sălii. Ce ușurare... parcă e mai bine așa... știu că e acolo, lucrurile au revenit la normal... Deși aproape toate mesele s-au ocupat, simt că aici ne aflăm numai noi doi. Situația e desăvîrșită, ca un cerc. Destinul — geometru — marchează ultimul segment.

Fred conversează cu profesorul. Culmea e că ascult cu atenție tot ce-și spun.

— Știți că de cîtva timp Ioana îmi spune Anton?

— Știți că de cîtva timp toate analizele îmi ies pe dos? reiau imediat. O necesitate acută îmi poruncește să deschid gura, să vorbesc. Nici un ton fals. Două perechi onorabile, amice, la restaurant, distrîndu-se de minune, înconjurate de alți oameni, la fel de onorabili și de bine dispuși. Fred al meu e un tip masiv. Dacă i-aș cere-o, ar înlocui bucuros o coloană, într-un templu. E plăcut, nu-i așa, să fii alături de un bărbat de care să te poți sprijini.

Gînduri idioate — pentru a cîștiga timp.

Omul cu cicatrice cheamă chelnerul, cere de băut și bea. O face cu gesturi nesigure, cred că îi tremură mîna. În sala plină de străluciri frivole, nimeni nu știe de existența lui — în afară de mine. Singurătatea sa e amplificată de faptul că eu o constat și o consemn. Chiar și chelnerul îl servește cam peste umăr. Sîcîitor client: un om bătrîn, prost îmbrăcat și probabil fără multe parale, căruia mai bine i s-ar potrivi cîrciumile de cartier.

Cicatricile conferă cîteodată o anumită urîțenie sau asprime care șochează și te ține la distanță. Privirea unui ins cu cicatrici pe obraz e parcă mai severă.

Cicatricea omului meu nu se traduce printr-un adaos de gravitate, nu impune respect. Parcă ar fi un machiaj, făcut la repezeală, deși eu știu că nu e. Nu inspiră nici măcar milă, fiindcă nu e respingătoare, ci mai mult banală, deși enormă. E pur și simplu nepotrivită, pe fața lui îngustă.

Îți vine să-l iei de o parte și să-i zici: omule, cum ai încurcat lucrurile, cicatricea asta cu care parcă te-ai

făli, aparține altcuiva, unui individ mai deosebit, trecut prin multe, nu dumitale, care nu ești decît un șobolan... Cicatricea aparține supraviețuitorului unui mare dezastru, căruia flăcările, apropiindu-se tactic, cu încetul, ca pe rugurile vrăjitoarelor, i-au lins obrajii, iar stîncile prăvălindu-se i-au stîlcit picioarele și mutilat definitiv trupul, pe cîtă vreme dumneata ți-ai îngropat anii într-un capăt de provincie mohorîtă, unde evenimentele sînt rare iar femeile frumoase mor tinere, nemăritate, din cauză că bărbații cresc meschini și fricoși.

Într-un cuvînt, dumneata nu ești dumneata, ci altul. E aici o nefirească încurcătură, un scaun gol și-n același timp o persoană în plus, un pahar plin, de prisos, dar și un invitat care va muri de sete...

Zilele mele sînt lungi, timpul trece greu, e apăsător și material, ca în romanele clasice, cu descrieri amănunțite și cu lungi sondaje în gîndurile personajelor... Dar ce e viața mea, dacă nu un roman nescris, de tradiție veche, în care autorul nu s-a rușinat să aglomereze fapte, crime, iubiri nefericite, urmăriri, și să pună uneori și puncte, puncte?...

Nici o cortină nu cade definitiv, nu... va trebui să fiu abilă și îndrăzneață; dacă stau să mă gîndesc bine, curiozitatea mea e rece, lucidă... sau încerc numai să-i dau această aparență? Va trebui să înving anchilozarea ce mă cuprinde, va trebui să aflu. Sînt urmașa Evei pe acest pămînt și dacă păcatul s-a născut în pîntecul meu datorită curiozității (iată o scuză!), consecvența în a perpetua întru păcat a devenit prima lege a firii. Gîndurile mele sînt eretice, dar nu degeaba sînt urmașa vrăjitoarelor arse pe zidurile cetății, sus, ca să vadă și prostimea...

Un lung șir de manevre și iată-mă devenind la rîndu-mi urmăritoare... Doamne! Pesemne am ratat vesela carieră de agentă secretă de anvergură! Majoritatea femeilor tîmpite și frumoase gîndesc la fel. Mitul ireductibilei Matta Hari a făcut ravagii... Spioană internațională, aventurieră de clasă mare, în slujba cîtorva împărății rivale, dar deasupra lor, dănțuind peste capetele încoronate, dîndu-le tuturor cu tifla, făcîndu-se nevăzută în momentul oportun, ivindu-se acolo unde nu se așteaptă nimeni, punînd la cale intrigi despre care pîrliții de cronicari vor scrie peste o mie de ani: „O enigmă a istoriei...“

Aceste gînduri mă coboară la nivelul fițelor de salon, în timp ce în mine dormitează, cu adevărat, un suflet de pasăre răpitoare. În mine s-a întrupat duhul străbunei mele, vrăjitoarea, al cărui scrum, plutind pe zare, întunecă uneori amurgurile de vară. În mine bate inima amiralilor-pirați, vînători de arhipelaguri necunoscute.

Oarbele puteri subterane care ne conduc existența au făcut o adevărată economie de mijloace pentru a mă pune iarăși în fața lui Neculai. N-au trebuit să inventeze ceva nou, să scufunde continente, să ridice vulcani sau să împietrească cetăți... Au folosit întîmplarea. Întîmplarea?

Vechiul oraș S., în care, oricîte ocoluri aș fi făcut, am revenit totdeauna, așa cum revine vinovatul la locul crimei conform unui vechi și definitiv principiu detectiv, mă poartă de-a lungul contorsionatelor ulicioare ale cartierelor ce se scufundă, unde, mai ieri-alaltăieri, alchimiști înțelepți distilau sub vinete bolți ogivale elixirul eternei tinereți... și poate că l-au descoperit... poate că l-au descoperit... AXIX!!

Dar, fac iarăși un ocol și mă opresc tocmai aici.

— Aș vrea o statuetă care să reprezinte un om rănit, înotînd... Înțelegeți, un om ce traversează fluviul uriaș, înotînd cu o singură mînă... E ceea ce caut de mult...

Vînzătoarea șefă îmi acordă o lungă privire dezaprobatoare, de parcă aș fi lezat, fără urmă de menajament, concepția ei despre mesajul artei. Mărite Înotător!...

— N-avem așa ceva, nici vorbă. Colaboratorii și artiștii noștri își aleg numai subiecte optimiste, la indicația noastră: sondori extrăgînd petrol, tinichigii... Luați acest bronz: reprezintă un muncitor agricol fruntaș, decorat. Îl puteți așeza în sufragerie, pe masă, în centru, să se vadă.

Inutil să-i explic că un om rănit ce înoată nu e neapărat întruchiparea pesimismului, fiindcă... s-ar putea să și ajungă la mal. Cazuri rare, dar se întîmplă...

Fac un ocol și ies iarăși pe bulevard.

Trecătorii circulă haotic; perechi de îndrăgostiți înaintează ca orbi prin mulțime, năpădesc toate spațiile, parcurile. În cele din urmă, tot nu rămîn orbi, li se deschid și lor ochii... Viața curge densă, plină de sine, pînă la revărsare. Nici o fisură. O continuitate genială, de la muribund la nou-născut. O fisură cît de mică, sau un intermediar, creează monștri. Intermediari au existat cîteodată, ce-i drept... Așa s-ar explica poate și... dar să lăsăm! Pe sub vitrine, tineri cu frizuri lipicioase urmăresc picioarele femeilor, schimbînd priviri semnificative. Aceștia par mai puțin romantici, ei n-au fost niciodată orbi.

Din nou un mic magazin de artizanat.

— Aș dori, dacă aveți, o statuetă care să reprezinte un om rănit, un luptător antic, de pildă, tîrîndu-se, încercînd să scape... Sau măcar un animal rănit, fie și un lup urmărit, încercînd să-și regăsească bîrlogul... Dar, aș prefera, mai cu seamă, un înotător... N-ați avut niciodată așa ceva? Ah, și dumneavoastră preferați subiecte optimiste...

Străzile înguste, cu tainica lor răsuflare. Merg parcă puțin aplecată. Mă apasă din ce în ce mai vizibilul Univers. La răscruce, pe sub felinarul galben, trece o femeie înaltă și subțire, plutind, sau poate că înotînd, prin lumina rarefiată, în rochie strălucitoare, solzoasă. Parcă ar purta zale argintii. E singură și ciudată ca un unicat, și nici nu sînt convinsă că n-ar fi o arătare. O arătare ce se duce să petreacă.

Merg mai departe, drumul meu are o finalitate precisă, în ciuda faptului că las impresia că m-aș plimba; știu că după încă o sută cincizeci de pași voi coti brusc la stînga și voi intra pe a doua poartă. S-ar putea crede că mă așteaptă o întrevedere amoroasă ilicită. La colț, o eventuală întîlnire neprevăzută mi-ar diminua șansele. Trec însă colțul cu bine. Poarta rotundă mă trimite într-un gang întunecos din care ies, ca într-un larg, în curtea adîncă. Pe dreapta e un zid acoperit cu iederă mărinimoasă, pînă sus; două umbre se detașează pe fondul galben al peretelui, una face gestul de a mă întîmpina, mă întreabă ce caut, dar merg mai departe și sun la ușa pe care o știu.

Este momentul cel mai important, dar am noroc și surpriza nu se produce.

Bătrîna care deschide se bucură, de parcă venirea mea poate să-i schimbe în bine cursul vieții. Femei elegante nu trec deseori pragul casei ei. Sînt tentată s-o întreb: Mai vindeți statueta de abanos ce reprezintă

un înotător rănit, care face eforturi să se mențină la suprafață cu o singură mînă? cînd mi-o ia înainte:

— Îl căutați pe domnul Neculai, intrați, intrați... Să știți, nu e acasă...

— Nu caut pe nimeni, dar am venit pentru cameră, răspund. Știu că închiriați o cameră, aș vrea s-o văd și să cunosc condițiile...

Înfățișarea ei de broască binevoitoare exprimă din plin regretul. I-ar fi convenit să mă aibă de chiriașă. Clatină din cap cu părere de rău, camera e ocupată, zice, de acest domn Neculai, un om în vîrstă, care însă e flotant... Mă întreb ce sens o fi dat cuvintelor: flotant pe lumea asta, sau flotant în orașul S., dar broscuța e nepregătită pentru subtilități și mă invită stăruitor să revin peste cîteva săptămîni cînd domnul Neculai, isprăvind ce are de isprăvit, va pleca acasă. Casa lui e în alt loc, undeva departe. Nimic mai simplu. Pretind să mi se arate totuși camera în chestiune și sînt introdusă în scunda vizuină căreia generațiile de locatari i-au imprimat o personalitate anume. Fiecare odaie cu sufletul ei...

Gazda mă invită să iau loc pînă ce va pregăti cu mare zor cafeaua. N-o refuz, fiindcă astfel mi se creează posibilitatea de a rămîne singură măcar cîteva minute. Să ascult ce-mi vor șopti zidurile. Poate voi putea spiona ceva din gîndurile chiriașului *flotant*. În această lume domnește o pace sumbră, fără liniște, pacea tuturor morților ce au trăit aici de pe la vreo mie șapte sute încoace, fiecare sperînd în ceva.

Oare lenta pîlpîire ce picură monoton în suflet dorința de liniște, de nemișcare, coborînd din scurgerea infinită a timpului, nu a reușit să-l contamineze pe flotantul chiriaș, domnul Neculai, a cărui mosafiră nepoftită sînt de cîteva minute? Puținele obiecte ale

acestuia, lucruri de om călător și sărac, nu sînt dispuse să facă vreo confesiune. Atît de adîncite în propria lor inexistență! Sau e momentul lor de meditație?

...Și nu văd nicăieri o statuetă, un bronz sau un abanos, o ceramică ieftină măcar, care să reprezinte un înotător rănit, sau cel puțin o fiară agonizînd în încercarea de a se salva! Dar nici nu mă așteptam să găsesc așa ceva: din altă cauză mă aflu eu aici.

Broscuța servește cafeaua pe o veche tavă de argint. Fecioare despuiate, cu fețe primitive, încing un danț al viitorului desfrîu. Încrustații aproape șterse... Sînt foarte atentă la o eventuală bătaie în ușă. Am un post de veghe, acolo, desprins de mine. Nu știu ce ar zice dragul meu Neculai văzîndu-mă instalată pe scaunul său. Nu mă tem, totuși, de această întîlnire, aproape că o prefer, multe lucruri s-ar limpezi dintr-o dată, spre binele tuturor. Și cu toate acestea, urăsc explicațiile. Explicațiile-măști, explicațiile-punți, explicațiile care transferă tensiunea, o amînă, și nu rezolvă nimic. Întîlnirea însă nu are loc, fiindcă toate calculele mele se dovedesc infailibile: Neculai, în acest moment, se află în altă parte, și nu va ști niciodată cine i-a călcat pragul.

Cînd plec, noaptea a devenit brusc amenințătoare. Pentru mine e ca un avertisment. Urmează să aflu ce vor decide în final necruțătorii mei juzi. Conversația noastră, acest lung dialog care se desfășoară de atîta timp, a ajuns la un punct culminant. Multă vreme am crezut (am sperat!) că procesul va dura, cu intermitențe, amînări, tergiversări, recursuri, întreaga viață, lung proces și chinuitor, dar alternînd cu unele momente de relaxare, cînd îmi puteam oferi iluzia că juzii s-au plictisit, și nu vor mai reveni. Apariția dragului meu Neculai precipită totul într-un

moment de speranță (așa se explică faptul că am fost luată prin surprindere) și apropie clipa sentinței. Am beneficiat totuși de o amînare nesfîrșit de lungă, o adevărată viață de om, și aș fi ingrată dacă nu mi-aș mărturisi recunoștința față de necruțătorii (în cele din urmă!) mei juzi.

Dacă Fred ar fi cu mine, cred că l-aș ruga să mă invite la un pahar. Simt o poftă monstruoasă de alcool. Să beau și să rîd. Cred că marile cataclisme n-au diminuat cu nimic, niciodată, pofta de a petrece a semenilor noștri, ba chiar dimpotrivă. Marile cataclisme a căror venire e guvernată de o anumită regularitate, periodică declanșare a unor latențe imprevizibile, dar veșnic vecine cu destinul nostru... Dar iată una din ereziile mele: cînd acest luminos glob terestru va exploda dracului, pe ultima țandără de scoarță pămîntească se vor afla desigur niște beți care vor întîmpina cu paharul plin înghețul definitiv și bezna eternă... și, cine știe, poate asta îi va salva: vor debarca în stare de ebrietate într-o altă lume, necunoscută și pustie, și așa, duhnind, clătinîndu-se, în plină confuzie, vor pune temeliile glorioase ale unei noi civilizații care la rîndu-i va naște o suită de păreri ridicole, ce se vor succedea în mare cumințenie, conform regulilor și, bineînțeles, fiecare din ele, va fi mai bună decît precedenta. Și o va acuza cu înverșunare! Fiindcă altfel nu se poate. Avem nevoie de justificări. Justificările...

Cît timp pierdut în căutare de justificări!

Iată ce gînduri pot naște în mintea unei femei rătăcite. Firește (și gîndul acesta îmi aduce un surîs), majoritatea oamenilor sînt mai buni decît mine... ei gîndesc cu totul altfel... Dar, mă întreb, cum?

Ca jucătorul norocos care s-a aventurat la ruletă, strîng și eu lîngă mine aurul ce-a mai rămas. Parcă n-aș ști că nimic nu se poate salva! Momentul de panică a fost totuși scurt, a avut durata incertitudinii. Se spune că incertitudinea îl îmbătrînește pe om. Dacă ar fi adevărat, ar trebui să trag concluzia că eu n-am avut incertitudini! Prin orașul S. se plimbă în voia sa un ins cărunt, cu sprîncene stufoase, cenușii și ele, un om cu mers ciudat și fața străvezie, șubrezit ca de o lungă boală, un om cu maxilarul inferior repezit înainte ca într-un gest de sfidare și dispreț, tăcut ca un bătrîn matador, al cărui trup ciuruit de coarnele taurilor a devenit o adevărată hartă a durerii... După acest scurt moment patetic, de recapitulare, rămîn și mai singură.

Iar incertitudinea a avut durata surprizei. Într-un duel indirect cu Neculai, pictorul Mag Aurelian, tovarășul meu de fugă de pe vremuri, căzuse învins: polița sa nu fusese onorată cu o moarte, cu moartea lui Neculai. Pesemne acest încăpățînat Neculai n-a binevoit să plătească, s-a arătat zgîrcit cu propria-i viață — de mirare la un om în general mărinimos, naiv de mărinimos!...

Poate că Mag Aurelian înoată și acum pe fluviul întunecat, și vreau să cred că, rănit, înoată cu o singură mînă; așa îl visam mai de mult... lăsînd în urma

sa o dîră întunecată, poate sînge. Vreau să cred că aceasta e osînda lui: de-a lungul întunecatelor milenii să parcurgă înotînd cu o singură mînă, pieziș spintecînd valurile negre, pe jumătate sufocat, drumul care nu se va sfîrși, drumul spre ireductibilul și mohorîtul Long-Marion...

Dacă m-ar auzi, Mag Aurelian ar spune că Long-Marionul e invenția mea!

Nu cumva și dragul meu Neculai ispășește vreo osîndă? Întîlnirea cu mine oare nu face parte dintr-un plan de pedepsire mai vast, mai greu de înțeles pentru știu eu ce tenebroase delicte săvîrșite de neamul său? Acolo, în ținutul îndepărtat unde s-a născut el, există locuri presărate cu fulgere, mereu pedepsite de focul ceresc...

Noaptea e neclintită, nu sting lumina, nu mă culc, aștept, gata să tresar, soneria (cum ai aștepta un pumnal să ți se înfigă în spate), pregătindu-mi cuvintele: „Bună seara, dragul meu! Dragul meu Neculai. De cînd nu ne-am mai văzut, s-au scurs măcar două-trei clipe, cred... Nici nu știi cît sînt de bucuroasă să te văd... Nu lua în seamă înfățișarea mea speriată... Dintre toți oamenii care m-au cerut de nevastă, tu ești violoncelul, într-o orchestră de instrumente ușoare. Tu n-ai putut depăși niciodată condiția gravității tale, și nici n-ai încercat așa ceva, tu vorbeai cu mine serios... Să vorbești serios cu o femeie! Ce greșeală!..."

Și iarăși mă așez la pian, închipuindu-mi că printre copacii parcului de peste drum, umbra ta se ramifică uriașă. Toată viața ai fost prozaic, iar eu te idealizez. Îți trimit cîteva note dure, ca să te avertizez că *știu*. Că te-am recunoscut, că pot să-mi iau toate măsurile de apărare, dacă vreau. Pot oricînd scoate în stradă

artileria grea și otrava. Dar eu mă mulțumesc să surîd, încă o dată, la adresa ireversibilei tale stîngăcii.

Felul în care îmi studiezi obiceiurile și viața, orele de plecare și sosire, te-ar da de gol și în fața unui elefant. Probabil ai înțeles greșit expresia „a lucra cu cărțile pe față". Pe vremea cînd încercai să lămurești împrejurările morții lui Augustin, lipsa ta de fantezie, atît de accentuată, mă încîntase pur și simplu. Acum însă, după atîta amar de vreme, toate așteptările mi-au fost întrecute: mi-ai pătruns zilele trecute în casă (ca un spărgător nedibaci!), mi-ai umplut locuința de fum, și nu numai că nu ți-a trecut prin cap să aerisești, dar ai lăsat scrumiera plină cu resturi de țigări ieftine! Vizita reciprocă a fiecăruia dintre noi la locuința celuilalt fusese făcută parcă într-un gînd. Eu sorbisem din cafeaua broscuței, într-o seară (în vreme ce tu mă așteptai în cu totul altă parte a orașului), iar în dimineața zilei următoare, cînd știai că lipsesc, renunțînd însă la orice măsură de precauție, ai efectuat *prima* descindere la mine. Ar fi trebuit să mă aștept. Ar fi trebuit să las pe ușă un bilețel: „Bine ai venit, dragul meu Neculai!" Mă întreb, mă întreb ce figură ai fi făcut? Poate îți adunai imediat bagajele și plecai la gară?

Un scaun fusese vizibil deplasat de inopinatul meu oaspete și m-am așezat acolo, încercînd, încă o dată, să intru în gîndurile sale.

Din nou m-am izbit ca de o barieră!

Era ceva nefiresc la mijloc: un om care comite greșeli peste greșeli, trădîndu-și la tot pasul prezența, reușește totuși să-și ascundă gîndurile!...

Ai rămas desigur multă vreme în acest loc, aprinzînd țigară de la țigară, fixînd cu ochi mohorîți portretul meu *de acum*. Poate ai încercat și tu să pătrunzi în

gîndurile mele! Nu te-ai atins de nimic, numai scaunul mișcat din loc, scrumiera, mirosul de țigară ieftină acuzau trecerea ta.

Ce îndrăzneală, dragul meu Neculai! Să fi fost altul, n-ar fi scăpat nepedepsit!

Dar împotriva ta nu pot să iau nici un fel de măsuri. Sînt dezarmată și din primul moment am gîndit: ACCEPT TOT CE VEI HOTĂRÎ.

„Ioana, îmi spunea Mag Aurelian, nu te mărita cu Neculai, e un șoarece. Te-ai uitat vreodată cu atenție la el? Dacă nu, fă-o, pînă nu e tîrziu. Frumusețea ta e făcută pentru alte orizonturi..."

„Ai ajuns oare la Long-Marion, sau încă mai înoți într-acolo cu o singură mînă, Mag Aurelian?"

Amintirile mă urmăresc ca niște vampiri însetați de sînge; tu, dragul meu Neculai, ești o amintire materializată, și totuși nici după ce ți-am constatat vizita și am respirat mirosul acru al țigărilor tale, n-am fost sigură că ai sosit și viețuiești iarăși în apropierea mea... pînă ce nu m-am izbit de bariera neașteptată, în spatele căreia ți-ai ascuns intențiile... Tu reușești să-ți ascunzi intențiile! Înseamnă că totuși n-ai îmbătrînit degeaba.

Mag Aurelian lua hotărîrile brusc, spontan, obicei din tinerețe. Bonel lua hotărîrile treptat, îmbunătățindu-le, schimbîndu-le direcția, pe parcurs. Fiul său, Alec, n-a luat în viața lui decît o singură hotărîre... Cea din urmă. Gardul de fier al aceluiași destin ne-a încercuit pe toți. Dar eu m-am hotărît să nu-mi las mîndria rănită. După o viață de nelegiuiri, abia dacă-mi vine să cred că sînt vinovată cu ceva. Așa sînt făcută eu... Autorul acestui roman nescris nu s-ar sfii să pună tocmai aici puncte-puncte... Îmi place să cred, dragul meu Neculai, că tu vei rămîne pînă

la capăt un naiv. Îmi rămîne cel puțin această bucurie În ciuda gravității tale de violoncel.

O neagră nostalgie îmi poartă gîndul spre cețurile ce ascund cîteodată Lacurile Salce de privirea omului, locul pedepsit de fulgere, pe unde am umblat și noi...

Mai zăbovesc furtunile pe acolo? Vreau să cred că da, numărul furtunilor nu e limitat. Unde se cere una, se și trimite. Mărite Înotător! Ce fericire că Dumnezeu măcar din acest punct de vedere nu s-a arătat zgîrcit!

Într-o seară, în timp ce mă aflam la poștă, Neculai s-a apropiat de mine și am crezut că sosise momentul... Mă așteptam să aud: „Bună seara, Ioana, haide să expediem împreună o scrisoare, nu importă unde..."

„O scrisoare, noi doi? Dar cui? Poate lui Mag Aurelian la Long-Marion. Dar care e curierul ce ia scrisorile pentru Long-Marion? Dacă îl cunoști, spune-mi și mie, am de trimis niște vești și niște vorbe în direcția aceea."

Neculai însă încercase doar o simplă manevră. Prea încrezător în înfățișarea sa atît de schimbată, în lipsa mea de memorie, mă privise peste umăr, încercînd să descifreze cui îi adresez plicul.

Înduioșătoare naivitate!

Întreaga mea ființă se concentrase în direcția lui, ca pentru a para o lovitură al cărei moment se amîna mereu. Pe urmă l-am văzut cum se îndepărtează, cu mersul lui ciudat, și-n vreme ce o apatie vecină cu neființa mă cuprindea, o zveltă umbră tînără și fragilă, profil pur al unei amintiri îndepărtate, se desprindea din mine pentru a-l urmări pe bărbatul pe care poate că l-am iubit fără să știu.

Iar eu am rămas singură și pustie de tot. În golul întunecat care mă soarbe, mișună umbre și din cînd

în cînd trec catarge cu flamuri ciudate. Poate sînt nave care vin de pe îndepărtatul tărîm Long-Marion, cu mesaje din partea lui Mag Aurelian.

Acum douăzeci de ani, pe puntea „Dragonului", pașii căpitanului Byrne...

„Căpitane, nu cumva prin vreunul din cuferele dumitale ai o statuetă înfățișînd un înotător rănit ce vrea să se salveze, sau măcar...?"

El ascultă vorbele mele, răspunde însă unui alt gînd.

„Privește, *lady* Ioana, dincolo de cele trei șlepuri negre, spre cotitura fluviului, în zona aceea de vegetație intensă, ai să vezi cîteva pete brune care parcă se leagănă... E un arhipelag de insulițe rătăcitoare, cele mai multe dintre ele se vor scufunda curînd..."

Și rămîne cu brațul leneș suspendat.

„Eu te-am întrebat, căpitane Byrne, dacă în cabina dumitale sau în alt loc, nu importă unde, fie pe apă, fie pe uscat, nu ascunzi o mică statuetă, un înotător rănit, sau cel puțin o fiară, fie și lup, un lup rănit, încercînd să..."

Căpitanul Byrne mă ia de braț și mă conduce împrejurul punții.

„Aceste arhipelaguri de insulițe plutitoare pot fi întîlnite în tot locul, *lady* Ioana, viața lor e scurtă, de cele mai multe ori se risipesc luate de curenți contrarii. Dintr-un arhipelag, rămîn două trei insulițe care pier și ele, rareori se întîmplă să ajungă vreuna în larg, și atunci..."

Soarta sărmanelor insule efemere nu-l înduioșează totuși.

„Eu te întrebam, căpitane Byrne, dacă printre multe fleacuri pe care le-ai adunat în timpul peregrinărilor dumitale, nu se află și o..."

Căpitanul Byrne mă părăsește, pe neașteptate, ca de obicei.

N-am observat nimic, cît timp prin dreptul „Dragonului" a plutit acea lungă și întunecată arătare ce părea că nu se mai termină. E adevărat că pe punți se vînzoleau niște oameni. Cîțiva, aproape goi, bărboși, cu umerii murdari, salahoreau la nu știu ce. Pe punțile acestor șlepuri și vaporașe care se furișează într-una în sus și-n jos, parcă fără nici un sens, mereu trebuie ceva ciocănit, înnodat, smuls și dres. În general aceste ambarcațiuni sînt negre, murdare, într-o stare deplorabilă, iar oamenii de pe ele, contrar așteptărilor, nu par întotdeauna turmentați, ca să-ți închipui că ar fi și fericiți. Lipsesc romantismul și toate celelalte euforii legate de rătăcirile pe mări și oceane, fiindcă indivizii par prea tîmpi și vulgari. Nu ne rămîne altceva decît să jelim frumusețile pierdute. Dar las această treabă în seama altora.

Pe urmă, cînd în fața noastră n-a mai fost nimic, am observat că Mag Aurelian, cu fața albă ca varul, abia reușește să se mai țină de bastingaj, cu degetele învinețite, ca și cum ar fi gata să se prăbușească. Nu-l mai văzusem în așa hal. Vîrsta și abuzurile, mi-am zis, gata, capacul, Mag Aurelian... Toate au un sfîrșit. La pat cu tine, cu ceai de mușcățel și prișnițe, dar nu eu îți voi fi infirmiera!

Mai tîrziu însă, după ce a început să vorbească, mi s-a făcut frică. Minute în șir, cu fața ca de lemn, a urmărit dira lăsată pe ape de nava aceea întunecată.

Plesnit de spaimă, pictorul Mag Aurelian se apropiase de mormînt.

Deodată s-a întors spre mine, întrebîndu-mă dacă observasem. În sala de muzică pianul tăcuse. Se intercală o liniște, pînă ce făptura lungă, erodată

și pămîntie a căpitanului Byrne răsări iar în preajma noastră; l-am auzit căscînd, apoi pașii lui bătură metronomul spre celălalt capăt al vasului. (Încercase să mă învețe: pupa, prova, tribord, dar nu eram o elevă remarcabilă, confundam.)

În cele din urmă m-am întors către Mag Aurelian.

„Oh, mărginita de minte, dar ce era să observ pe găoacea aceea murdară, în afară de niște zdrențăroși ciuruiți de păduchi? Ți-e rău, pictore? Nici nu mă mir, a sosit clipa, la vîrsta pe care începi s-o arăți, ar trebui să rămîi cuminte acasă, alături de un suflet blînd și strîngător care să-ți așeze la picioare cărămizi de o temperatură tocmai potrivită.... De ce naiba ai desfășurat iarăși velele mari, cînd catargele nu se mai susțin singure, călătorule?“

Să-i arunci asemenea cuvinte lui Mag Aurelian!

Și l-am întrebat iarăși:

„Ce ai văzut acolo, care să te sperie în așa hal?“

El mă ținea de mînă. Avea degetele de gheață.

„Chiar n-ai observat nimic, Ioana?“

„Căpitanul Byrne îmi spune *lady* Ioana...“, l-am corectat eu.

Mag Aurelian tresări:

„Acum știu... Vaporul acela venea dinspre Long-Marion...“

L-am lăsat singur cu remușcările lui, și ca întotdeauna am căutat un loc liniștit unde să verific, precum jucătorul care pierde, aurul rămas.

Mi-a venit în minte clipa cînd l-am văzut întîia dată pe Mag Aurelian. Cobora cu pași moi dinspre Lacurile-Salce. Cu mine se afla dragul meu Neculai. L-am întrebat, arătîndu-l cu o mișcare a bărbiei, discretă, totuși ostentativă:

— Cine e acel prinț izgonit?

— Nu prea știu... a încercat Neculai să fie evaziv, fiindcă se temea de multe lucruri. Poate că e Mag Aurelian, un pictor cam...

Între timp ne apropiasem.

Cînd m-a văzut, în vreme ce cobora cu pași elastici, mersul i-a devenit deodată înțepat. Cu toate acestea, cobora într-adevăr... spre Long-Marion... Mult mai tîrziu, după ce „Dragonul" sărise în aer, cu căpitanul Byrne cu tot, locuiam într-un oraș de pe Dunăre, chiar pe malul fluviului, într-o vilă pe jumătate distrusă, izolată, singuratecă. Puținele clădiri dimprejur arseseră în timpul bombardamentelor. M-am întors seara tîrziu acasă și l-am găsit pe Mag Aurelian înjunghiat: nu murise, sîngera mult, încerca să se tîrască, să se ridice... ca un lup bătrîn, pe moarte; i-am făcut un pansament și am vrut să alerg după medic, dar nu m-a lăsat.

Spaima de Long-Marion îi desfigura fața.

Pereții camerei erau stropiți cu sînge. Un cuțit mare — cred că asemenea lame folosesc măcelarii — zăcea între scaun și masă. Nu m-am atins de el, în cameră lumina abia pîlpîia (o lampă cu oglindă), uzina electrică în orășel fusese aruncată în aer și sfărîmăturile încă nu se întorseseră pe pămînt pentru ca să poată fi înjghebată alta...

Frică mi s-a făcut abia după ce toate acestea au devenit amintiri. Retrăindu-le, totul devenea mai clar și căpăta o înspăimîntătoare adîncime.

„Cine te-a vizitat, călătorule?" îl tot întrebam pe Mag Aurelian a cărui agonie, populată de vedenii fioroase, se prelungea. Singură cu muribundul, în șandramaua părăsită, sub cerul palpitînd de constelații pe malul fluviului uriaș... N-am reușit să aflu nimic despre mîna care-l lovise. Peste cîteva ceasuri, la

miez de noapte, rănitul, în loc să moară, păru că prinde puteri. Se ridică, și sprijinindu-se de mine se tîrî spre ieșire. Ca două fantome întîrziate ne apropiam de Dunăre. Pe urmă totul s-a precipitat. Mag Aurelian îmi dădu un brînci și intră singur în apă. Se lăsă dus de valuri și curînd nu l-am mai văzut...

Iată o primă versiune cu privire la plecarea lui Mag Aurelian spre Long-Marion... O fi cea adevărată? Sînteți mulțumiți cu ea? Dacă nu, amuntați poliția.

Încep să cred că fiecare om are un Long-Marion al său. Nu știu, de fapt, ce înseamnă Long-Marion. Mag Aurelian nu mi-a explicat niciodată. Ar fi în stare să pretindă că eu trebuie să explic. Dar încep să simt... E rău cînd se ivesc supraviețuitorii... Cînd se aud prin apropiere pași... Cînd apar cei cu capetele retezate... Nu cumva și tu, dragul meu Neculai, ești un supraviețuitor? AXIX!!

Trezirea e cu atît mai brutală, cu cît, așteptîndumă la așa ceva, speram cu încăpățînare să se întîmple altfel...

Ca un otrăvitor de rînd! Lipsa de fantezie a oamenilor m-a indispus întotdeauna, la toate nivelurile; o rezolvare facilă într-un film sau într-o carte îmi crecază o stare de repulsie asemănătoare cu greața.

Lipsa de fantezie a dragului meu Neculai este cronică. Și totuși el a fost singurul om căruia i-am iertat-o, de cele mai multe ori. Dar acum... N-am încetat să sper că măcar în amintirea florilor de „Nu mă uita" pe care i le-am lăsat, părăsindu-l, va căuta o rezolvare mai subtilă, mai neașteptată. Ceva care să mă ia prin surprindere, eventual nici să nu-mi dau seama.

Doamne, Mag Aurelian dacă și-ar fi pus în cap să mă ucidă, ar fi incendiat întîi un județ, ar fi aruncat în aer două suburbii, ar fi schimbat cursul unui braț al Dunării, iar moartea ar fi venit pe neașteptate, ieșind poate dintr-o cutie de chibrituri, sub înfățișarea unei coropișnițe... Toate acestea, au venit, cum ar...

Deodată rămîn încremenită pe scaunul meu din laborator, pierzînd contactul cu sunetele dimprejur. Toate firele tăiate. Singură în centrul unui univers pustiu, și, brusc, miraculos, legături invizibile pornind spre trecut... Îmi dau seama că e vorba de tine, ți se întîmplă ceva, poate ești pe moarte. În cele din urmă aud și

glasul colegului. O, a cărui mînă se odihnea de un minut pe umărul meu: „Ioana, ți-e rău"? Era ca și cum toate canalele de recepție mi-ar fi fost îndreptate undeva în afară.

O fată îmi ia locul lîngă eprubetele în care substanțele datorită stării mele continuă să sfideze canoanele ce guvernează existența și transformările lor. În preajma evenimentelor importante, totdeauna, aceste încălcări ale legilor chimiei mă avertizează. Fiecare om cu semnele lui. Mie pleoapa ochiului stîng nu mi se zbate niciodată, de pildă, iar cînd întîlnesc hornari, nu e semn că, neapărat, mă așteaptă o fericire.

Ies, răspunzînd anapoda sau poate că nerăspunzînd întrebărilor neroade pe care mi le întinde Fred, prevenit de cine știe care binevoitor că mi-e rău, că mi se întîmplă ceva, că trebuie să plec. Reușesc să scap de Fred.

Intenționez să te caut acasă, în vizuina unde stăpînă peste lucruri e simpatica broscuță care servește cafele economice pe tava de argint.

Între noi va avea loc o discuție:

„Neculai, măștile jos, te-am recunoscut, știu că mă supraveghezi (mai bine zis mă filezi, dar cu cîtă lipsă de talent!), spune, în sfîrșit, ce vrei de la mine. Să plătesc păcatele trecutului? Fixează prețul, stabilește pedeapsa, și mă voi achita.

Cum? Ce spui tu? Viața unui om, a fratelui tău, Augustin, nu poate fi evaluată la un „preț"? Of, dragul meu lipsit de fantezie, eu prin „preț" nu înțeleg neapărat o sumă de... A, poate ai de gînd să aduci pe tapet și celelalte victime? E dificil pentru tine, tu nu știi totul...

Dacă există argumente și în favoarea mea? De pildă moartea lui Mag Aurelian... faptele nu s-au petrecut chiar...

În timp ce alerg, buzele mi se mișcă, vorbesc singură. Conversațiile cu Neculai sînt întotdeauna dificile, chiar și cele închipuite. Hotărăsc să mă abat pe acasă, n-am la mine destui bani și dacă Neculai e bolnav, sau.. și deodată îmi dau seama că mi-o luase din nou înainte un musafir neașteptat: dragul meu Neculai! A doua descindere, în lipsa mea...

Neculai are un talent deosebit de a-și lăsa amprentele peste tot. Nu trebuie să dau dovadă de mare perspicacitate pentru a fi sigură cine-i infractorul. Merg pe urmele sale. Înainte de a intra în casă, și-a aprins țigara (fumează tot timpul), dar fiind totuși emoționat, — e și cazul! — i-au fost necesare două bețe de chibrit. Ce risipă pentru un om strîngător! Un chibrit zace aruncat pe prima treaptă, sare în ochi, altul, cel ratat, în mijlocul cărării. O dată cu scoaterea chibriturilor, din buzunar i-a lunecat biletul de tramvai, tramvaiul numărul patru care-l aduce la mine.

Ridic de jos și biletul și chibriturile. Dacă mă așteaptă în casă pentru a mă ucide, așa cum e și normal, să șterg pe cît posibil urmele, să nu fie prins. Toate acțiunile lui sînt atît de neîndemînatice, încît și cel mai nedibaci copoi îl va înhăța numaidecît. Iar eu îi ofer toate șansele. În schimbul unei morți frumoase, pe care mi-o oferă el, îi dau libertatea, iar ca acont, un gînd bun.

Doamne, eu sînt aceea care ar trebui să-l învețe cum să mă omoare! Aș merita acest lux: un ucigaș instruit de mine!

Urc treptele, dar în fața ușii ezit între teamă și jenă. Să-l surprind ca pe un infractor de rînd, ce rușine..

Auzind ușa, Neculai se va ascunde după vreo mobilă și mă va lovi pe la spate, în ceafă, cu primul obiect greu ce-i va fi la îndemînă.

Urîtă moarte... N-o accept.

Știind că dimineața lucrez în laborator, apariția mea îl va surprinde, îl va speria, îl va găsi nepregătit... Nu-mi convine: o întîlnire în asemenea condiții ar fi îngrozitoare. Mă întorc cît pot de repede în stradă și după un scurt ocol mă așez pe o bancă în parc, la umbră. Țin sub observație din locul acela ușa casei și poarta, fără a putea fi văzută. Respirația mi se liniștește. Tentația, totuși, încă mă mai încearcă. Mă ridic iar, decisă să intru în casă cu orice risc, dar imediat renunț. Scot din poșetă cele două chibrituri arse și le rup. Cu biletul de tramvai fac același lucru. Distrugînd urmele vinovăției lui Neculai, îi devin fără să vreau complice. Spirite nevăzute, luați seama. Asta e o acceptare de bună voie a deciziei ce o vor lua necruțătorii mei judecători!

Din mari depărtări vin cuvinte zadarnice:

„Vezi, *lady* Ioana, către malul celălalt, în zona aceea de vegetație intensă, un arhipelag... un arhipelag de insulițe rătăcitoare; cele mai multe dintre ele se vor scufunda curînd, doar una sau două poate vor...

„Eu te întrebam, căpitane, te rog foarte mult ascultă-mă cu atenție, dacă în vreunul din cufere (căpitanii își păstrează avutul în cufere, așa presupune mărginita de mine) nu ai cumva o statuetă care ...?"

Căpitanul Byrne se îndepărtează, și în locul lui...

Apariția lui Neculai mă face să tresar. Parcă uitasem ce așteptam acolo, ascunsă în umbra parcului, pîndindu-l pe propriul meu ucigaș. Neculai pare să acționeze destul de firesc, probabil involuntar: îl văd încuind ușa cu greoaia siguranță a unui pensionar, care înainte de masă se decide să facă o mică plimbare,

pentru a stimula digestia obosită, dar cînd să coboare treptele, piciorul său mută din loc, aproape răsturnînd, un mic ghiveci, dintr-un șir, și nici nu-i trece prin cap să-i dreagă poziția. Parcă o face anume, neîndemînaticul. Mai rămîne cîteva clipe în fața porții pînă să aprindă o nouă țigară și să arunce o privire în susul și-n josul străzii. Nu se grăbește. Mîna pare, totuși, să-i tremure... O mică satisfacție pentru mine...

Pînă cînd vom juca această farsă, dragul meu Neculai? Cît timp crezi că voi accepta vizitele tale absurde, fără scop?

Fără scop?...

Intru repede în casă, descoperind la tot pasul semnele, și înlăturîndu-le din mers. Și aceste semne mă conduc în odaia de culcare unde el nu intrase data trecută. În trecere, a îndoit și colțul covorului și așa l-a lăsat.

În fața oglinzii, pe măsuța de toaletă, se află fotografia lui Fred. A privit-o cîtva timp, a luat-o în mînă. Ce și-o fi zis? Un rival! Și a pus-o înapoi, dar în *altă* poziție.

Pe urmă s-a așezat pe recamier... a văzut somniferul.

Sticluța plată, cu siluetă grațioasă, cu etichetă tipărită: „A se lua seara, înainte de culcare, 1-2 lingurițe".

Plină doar pe jumătate: semn că o folosesc. Exact ceea ce-i trebuia. Ca un asasin oarecare, cu suflet mărunt și las, dragul meu Neculai! Un cuțit ar fi fost mai frumos... Otrava e mîrșavă! Substanța pe care a turnat-o în somnifer e greu solubilă și cu toate că a scuturat intens sticluța (ce chin pînă să-i șterg ampretele care l-ar putea demasca), o mică parte din minusculele cristale s-a depus pe fund într-un strat subțire. Este o otravă necruțătoare, nu iartă nici în cantități infime. O otravă pe care te poți bizui.

După o atît de lungă deliberare, necruțătorii mei juzi au anunțat și sentința: moartea.

Recursul, cui să-l înaintez? Pot spera în vreo grațiere?

Rămîn lîngă sticluța cu somnifer, tentată în fiecare clipă s-o duc la buze. N-aș putea numi dezamăgire sentimentul care mă copleșește. E altceva. Niciodată nu m-am gîndit că dragul meu Neculai îmi va prescrie pedeapsa capitală, și încă în felul acesta...

Dacă vreau, pot să prezint circumstanțe atenuante, dar nu despre asta e vorba. Nu știu de ce îmi închipuiam că Neculai mă va grația. Acțiunea lui m-a trezit cu brutalitate dintr-un vis în care mă legănam de atîta timp! Îmi dau seama acum, cu spaimă și o umbră de repulsie, cît de necruțătoare e ura care-i impulsionează hotărîrile. Să accept? Trebuie să accept...

Întreaga ființă mi se revoltă în fața acestei abdicări; e însuși instinctul vital care țipă în gura mare „Vreau să trăiesc"!, și-mi dau seama cîtă lipsă de demnitate ascunde acest strigăt... Aș putea să arunc sticluța, să distrug otrava, s-o neutralizez, însă am revelația că în felul acesta nu anulez condamnarea, ci abia o subliniez. Să accept acest duel inegal, în care oricum sînt sortită înfrîngerii?

Ioana Scavin, viața ta e doar un lung șir de nelegiuiri, ești condamnată la moarte, mai ai ceva de adăugat?

Așteptați o clipă, necruțătorii mei juzi, poate că pedeapsa ce ați hotărît-o e meritată și gîndită bine, însă fiecare particulă vie din mine se răzvrătește: nu cedați! orice secundă cîștigată e prețioasă, moartea n-are capăt, nu e firesc să accepți moartea, încearcă tratative de pace cu judecătorii tăi!...

Ce tratative aș putea să încerc, juzi mohorîți? Părerile voastre sînt dure și de neclintit. Să vă reamintesc că timpul curge, iar multe lucruri se uită, că există

prin coduri paragrafe ce stipulează că pînă și unele crime se prescriu, după un interval de vreme?...AXIX!!

Dar toate acestea ar trebui să le cunoașteți!

Amintiți-vă, juzi neclintiți, că, totuși, nu eu sînt ucigașa celor a căror urmă s-a pierdut undeva în subsolurile casei Bonel, în anii cînd viața unui om nu valora nici cît o ceapă degerată, cînd a supraviețui însemna a suprima pe cel din apropierea ta, înainte ca el să se ridice primul, cu arma în mînă. Forța mea de seducție a fost doar un instrument. Amintiți-vă cum a început această poveste!...

Ioana Scavin, dacă-ți închipui că asemenea manevre ar putea să ne determine să-ți comutăm pedeapsa... Încerci să ne abați atenția, iar scuzele tale sînt puerile.

Sticluța cu otravă e lîngă mine, juzi posomorîți, otravă pregătită de mîna singurului om care m-a iubit cu adevărat. În existența mea continuă să ardă numai o lumină mai blîndă: simplul sentiment de iubire al dragului meu Neculai. N-am să vă scap, prin urmare nu vă grăbiți, acordați-mi încă o clipă! În alte condiții aș fi fost în stare să fug, să evadez. E simplu să dispari, iar eu sînt specialistă... Ura lui Neculai însă mă paralizează. Nu pot să trec prin acest zid. Juzi severi, așa stînd lucrurile, sînt prizoniera voastră prea supusă. Dar sînteți datori, fără a da semne de nerăbdare, să mă ascultați pînă la capăt. Mă voi apăra scurt. Într-o zi Bonel a venit la mine: „— Ioana, cîțiva nenorociți se află în primejdie de moarte: o ceată de ticăloși pregătește lovitura. Am să intervin! Tu îi vei aduce la mine pe cei ce trebuiesc preveniți...“

„Nu. Nu, domnule Bonel, i-am răspuns. Asemenea povești mă plictisesc și nici nu prea cred în ele.“

„Nu? Bine! Atunci și tu vei avea de suferit!“

Dar pînă la urmă am acceptat. Bătrînul cărăbuș Bonel m-a convins că e vorba de o faptă bună. Urma să fiu răsplătită regește... Pe atunci oamenii mureau de foame... Răsplata regească nu putea să mă lase indiferentă. Și apoi... o faptă bună, așa mi-am spus... o faptă bună... Înțelegeți? Bonel era puternic! Eram la discreția lui!

Ioana Scavin, n-ai să ne induci în eroare cu asemenea încercări neîndemînatice, absolut neîndemînatice, avocățesc provinciale, de a te prezenta într-o falsă lumină. O faptă bună? Ai fost atît de naivă să-i dai crezare lui Bonel? Cum poți dovedi? E adevărat că Bonel avea o mare înrîurire asupra ta, Ioana Scavin, și în anumite împrejurări te-ar fi ucis fără ezitare, dar șansele de a te sustrage de la sumbra ta misiune nu ți-au lipsit! De ce n-ai încercat să fugi? (Tu, o maestră a dispariților!)

La ce bun, juzi posomorîți? Zădărnicia vorbește prin gurile voastre. Mă înconjura necinstea, răutatea hămesită, șantajul... Oamenii deveniseră fiare și urlau. Ce șanse aș fi avut, singură, împotriva tuturor?

Asta e o minciună sfruntată, Ioana Scavin. E singur numai cel ce vrea să fie singur, o știi și o înțelegi perfect. Minciuna pe care ai practicat-o cu un talent egal și care a dus și la moartea nenorocitului acela de Alec, minciuna pe care ai știut s-o acoperi sub o pretinsă „vocație artistică", însoțind-o cu muzică și considerații filozofice... Ai pozat cu grație, ți-a plăcut să culegi aplauze la scena deschisă, dar mai ales ți-a plăcut să-ți bați joc...

Nu e adevărat, juzi întunecați, sinceritatea față de mine însămi nu poate fi contestată! Cinismul? Nu-l voi mărturisi, și nu mă veți convinge s-o fac. Am rîs mult în viață, dar din tot sufletul...

Sinceritatea? Ce mască elastică încerci să-ți prinzi pe figură, Ioana Scavin! Nu-ți contestăm măiestria, dar să lăsăm cuvintele... Tare la sinceritate te-ai gîndit în ultima seară a lui Augustin, cînd...

Un moment, juzi îndărătnici! Cineera acest Augustin? Oare eu sin ..... arat de..... cele mai..... ap..... În gestul meu nu există nimic precar, nimic aventuros..... ol.....fatalitatea de care continui

.....

să-mi bat joc..... sperie,..... revin mereu la clipa .....deosebit..... nu mi-aș fi permis sentimente mediocre din..... dar în primul și-n primul rînd fiindcă..... cînd trebuie să ne oprim. Eu nu cred în situațiile limită, dar mi-a făcut plăcere, să-mi închipui că le pot provoca. Dar acesta nu e sadism. Situațiile limită duc la adevăr. Vor spune juzii, condamnabilă plăcere, care duce nu la adevăr, ci la omucidere, iar eu n-am să-i contrazic. N-am de gînd, de altfel, să contrazic pe nimeni. AXIX!!

Ce tot caut prin cameră? De ce mă învîrt ca o lupoaică prinsă în capcană? Aștept pe cineva? Se gîndește cineva intens la mine? În vreunul din sertare, poate în dulap, în noptieră, în valiză, sau în altă parte trebuie să fie o statuetă, un gips sau un bronz de mare finețe, reprezentînd înotătorul rănit care încearcă să...

„Observi, *lady* Ioana, arhipelagul... arhipelagul acela rătăcitor? El se întinde pînă la marginea orizontului, continente în miniatură, pictură a naturii demente. Sînt insulițe dintre care cele mai multe se vor scufunda. E destinul lor să se topească în marea vîlvătaie..."

Un om care înoată cu o singură mînă are desigur șansele înjumătățite... Numai întîmplarea îl mai poate ajuta. Care erau șansele lui Mag Aurelian, rănit, în

mijlocul valurilor negre? Drumul ce duce spre Long-Marion... Drumul ce duce spre Long-Marion e pavat de cadavrele înecaților...

Dar să revenim! Pregătiți gongul cel mare!

Ce fel de om era prin urmare Augustin, fratele mai mic al dragului meu Neculai?

Încetul cu încetul mobilele din cameră, obiectele, covoarele prind să se miște, se apropie de mine.... Cît de mult a îmbătrînit dragul meu Neculai! Acum optsprezece sau nouăsprezece ani, îi admirasem părul negru și sprîncenele enorme, fioroase; părea puternic. Părea un diavol! Mi-a plăcut. Spre deosebire, Augustin beneficia de o înfățișare mai blîndă. Parcă nici n-ar fi fost frați. Augustin era un revers, o punte de echilibru.

L-am întîlnit pe Augustin în atmosfera confuză a birtului „Echinox" din preajma gării unde pribegii, refugiații, sinistrații și alcoolicii primilor ani de după război se înghesuiau zi și noapte, așteptînd trenuri ce nu aveau să vină vreodată. Îndrăzneam să pătrund acolo datorită straniei mele prestanțe, asociată curajului, care m-a ferit ca o cămașă de zale de grosolăniile masculilor excitați.

„Echinox-ul, gaura sordidă unde viermuiau prin fum epavele permanente și epavele trecătoare ale orașului, îmi oferea un cadru de contrast, distinsă și elegantă cum eram. De ce preferam acest local, altora mai selecte, în care domni sobri m-ar fi luat după miezul nopții pe genunchi, pipăindu-mi talia și oferind prețuri? Poate datorită vecinătății gării...

După război trenurile veneau și plecau de-a valma, mai presus de orarii, în afara oricărui program. Niciodată nu sosea cel anunțat, ci altul, totdeauna *altul*, și n-o lua din loc garnitura indicată ci, una de alături...

Apropierea gării, a haosului feroviar, îmi crea impresia — probabil atît de falsă — că în orice clipă pot să plec...

Poate din această cauză n-am plecat niciodată, cu adevărat.

Bonel m-a condus pînă la fereastra cîrciumei: „Acela e!“ Apoi s-a retras.

M-am supus, stăpînindu-mi arcurile interioare. Am intrat brusc. Întîmplarea mă ajuta. Beţivanii dimprejur urmăreau cu interes scena, sperînd să iasă vreo încăierare. Simţeam că totul depinde de mine.

Cu gene lungi şi pleoape aplecate, încercînd să joace comedia unei sfioşenii inexistente şi să mascheze strălucirea prea evidentă a unor ochi frumoşi, dar lacomi, obraznici şi pătrunzători, bărbatul din faţa mea părea să fie un tînăr preot pornit în petreceri. Scăpat, cum s-ār spune, de sub mantia oblăduirii divine. Obrazul îngust, fin, părul negru lung şi uşor ondulat la spate, eforturile unei ţinute îngrijite, în mijlocul dezastrelor, îl evidenţiau din mulţimea chipurilor întunecate, iar raza galbenă a unei pietre preţioase îi înnobila mîna. Acea văpaie blestemată atrăgea multe priviri şi printre ele, şi pe a mea.

Oare din ce primejdii se hotărîse Bonel să-l salveze pe acest om puternic? Nu părea să-l ameninţe vreuna. Mai curînd el părea primejdios, pentru alţii. Acest gînd m-a neliniştit o clipă, dar era prea tîrziu: intrasem în horă.

— Ce-i, părinte, m-am pomenit vorbind (era una din ocaziile cînd puteam să rîd), ţi-ai aruncat anteriul, Evanghelia, credinţele şi cumînţenia şi te-ai pus pe băut? Nu-i aşa că pururi toate-s deşărtăciuni pe lumea asta? Ai ajuns şi tu oare la aceeaşi concluzie? E ceasul deşteptării feţelor bisericeşti? Dar cum ră-

mîne cu locul fiecăruia din paradis? Rişti să-l pierzi... Dar dacă meritä... nu-i aşa?

Mă cîntărea cu privirea lui pătrunzătoare. În cele din urmă i-am auzit şi vocea:

— Cu mine poţi vorbi şi despre altceva...

Vocea lui vibra de o blîndeţe ameninţătoare. Îl simţeam încordat. Dar jocul îmi plăcea.

— Despre ce pot vorbi cu tine, părinte?

L-am văzut surîzînd, destins dintr-o dată.

— Ce bei?

— Tot ce bei şi tu, am răspuns. Beau ce bei tu, fac ce faci tu, ba poate şi mai mult. Ar trebui să-ţi fie teamă!

— Nu sînt popă şi nu mă tem. Sînt agent secret. E mai frumos decît popă, nu? Mărturiseşte că şi tu eşti agentă secretă şi ne vom înţelege. O femeie atît de frumoasă nu intră aici fără un scop anumit...

Îmi venea să mor de rîs; îmi propunea jocul de-a agenţii secreţi, sărmanul de el! Mi-am zis că totuşi nu e decît un provincial, poate chiar popă. Dar continuam să mă distrez, mă simţeam atît de puternică.

Sînt într-adevăr agentă secretă, părinte, am confirmat. A morţii, agentă secretă a morţii. Ai auzit? A morţii. (Nu bănuiam că de fapt acesta era adevărul!)

— Numele meu e Augustin... Îmi placi mult. Spune-mi Augustin.

— Firește, un nume fals... Un agent secret care se respectă...

S-a aplecat mult către mine. Cu adevărat avea nişte ochi frumoşi.

— Pe tine cum te cheamă?

— Vrei numele adevărat?

— N-are importanţă. Dă-mi un nume!... Orice nume.

— Să zicem că Sibil... am răspuns.

— Nu e cel adevărat, dar ce contează!... Pot veni la tine, Sibil? Am chef de dragoste, multă dragoste, mă ucide plictiseala, am încurcat niște trenuri și nu mai știu cînd mai pică unul potrivit, dar dacă mă iei cu tine, nu mai are importanță, poate să nici nu mai vină... Sînt adeptul clipei prezente. Vrei să întemeiem împreună o nouă religie?

I-am răspuns că nu vreau să întemeiez nimic. Dimpotrivă.

Fratele mai tînăr al lui Neculai știa să pună preț pe plăcerile vieții și nici regulile purtărilor galante nu-i erau străine. Am aflat că lunga sa călătorie fusese presărată cu episoade dramatice care însă nu-l descurajaseră. Nici nu trebuia să ajungă la S., ci cu totul în altă parte, însă destinul îi corectase ruta... și același destin, al cărui sarcasm e uneori măreț, îl adusese în fața mea. Traiectoria vieții noastre e corectată prin mici ghionturi. Frumosul tînăr cu figura cuviosă și fină se avîntase într-o călătorie de speculă... Avea o fire de brigand și adora acțiunile energice. Dar știa să păstreze în colțul umbrit al sufletului taine despre care era greu să presupui ceva. Călătorea tot timpul. Pînă acum totul îl reușise de minune; se putea considera un mic nabab... Chiar și inelul cu piatră galbenă, a cărei blîndă, dar insistentă sclipire atrăgea într-una privirile, făcea parte din recolta ultimei expediții. Îi plăcea să-l expună în lumină, sub unghi favorabil.

De altfel, tot văpaia tragică a diamantului purtat cu insolență cauzase peripețiile ultimei sale săptămîni. Ultimele sale peripeții. Un borfaș îi smulsese inelul de pe deget, noaptea în tren. Totul s-a petrecut cu maximum de iuțeală. Încăpățînat și dur, așa cum nu l-ai fi bănuit, Augustin îl urmărise într-o gară pustie,

unde l-a și predat pe borfaș unui polițist, dar într-o stare deplorabilă, după ce aproape îi smulsese urechile și nasul și măturase peroanele cu el. Recăpătase inelul, pierzînd trenul însă, pierzîndu-și și bagajele. De aici începuse coșmarul transbordărilor... Se lăuda, enumerîndu-și peripețiile.

Întrebîndu-mă încă o dată din ce necazuri vrea să-l salveze Bonel pe acest tînăr aventurier, l-am întrerupt pe neașteptate:

— Cu toate acestea nu ești decît un biet șobolan de provincie. Părea contrariat la culme, ceea ce m-a făcut să adaug:

— Iar eu sînt agenta secretă a morții: ai face bine să te ferești din calea mea! Altfel...

„Sibil... Sibil... acesta e
numele tău de... petrecere?"
(Augustin — în seara cînd
a murit)

Nu multă vreme după întîlnirea mea cu Augustin, într-o noapte, soneria mă smulse din cel mai dulce somn. În ciuda conștiinței încărcate, viscle mele se desfășoară limpezi, boltite în albastru străveziu; dincolo de mănunchiurile de liane ce se mișcă ritmic pe vînt, dincolo de colinele rotunde ale căror culmi roșietice în amurg par un arhipelag... un arhipelag ce se scufundă încet în întuneric, pe drumul ce ocolește printre sălciile melancolice coborînd lin către mine, apare bărbatul cu pălărie neagră care mă vede și-mi face semn să-l aștept.

Borurile late ale pălăriei îmi vorbesc despre îndrăzneală, iar nasturii de sidef — de o culoare prea pură, lucrați de mîna sa — despre iscusință. Și poate n-aș greși spunînd că întreaga lui făptură vădește un dor de imposibil... Mă vede și-mi face semn să-l aștept, mă vede și-mi face semn să-l...

Hainele lui sînt uzate, hainele lui sînt haine de călător, iar ochii par obișnuiți să scruteze depărtări aurii, să înfrunte priveliști îngrozitoare, sînt ochii unui om care a văzut multe. Mersul său e al unui om care a fost rănit nu o singură dată și a fost nevoit să se tîrască, sau să treacă ape mari, înotînd cu ultimele puteri pentru a se salva. Încă de departe văd că-mi

zîmbește, dar apropiindu-se, fața lui frumoasă și demnă capătă o nuanță la început gravă, apoi tragică.

„Știu din partea cui vii", îl întîmpin eu, drept orice salut.

„Trebuie să fie un fluviu prin apropiere, glăsuiește călătorul. Ioana, nu știi nimic despre un fluviu adînc și iute? Un om rănit încearcă să-l traverseze, se luptă cu disperare, trebuie să-l ajutăm... Poate se tîrăște undeva pe mal...

Acesta e visul. Sfîrșitul nu reușesc să-l prind niciodată, intervine ceva, sînt smulsă brutal, exact cînd ar trebui să se limpezească. Dacă aș putea începe cu sfîrșitul...

Soneria continua să semnalizeze: primejdic.

Dar eu știam că primejdia nu e pentru mine. Am coborît din pat, mi-am pus halatul, și fără să întreb cine e, înainte de a deschide ușa mi-am dat seama că oaspetele nocturn nu poate fi decît Bonel. Iată un alt sfîrșit, mi-am zis. Bizară apariție de om urmărit, căruia într-o clipă i s-a luat totul. Cît de bine e să nu ai nimic! Mi-am zis că, oricum, trebuia să fie pregătit pentru așa ceva în orice clipă, însă dincolo de îndemînarea sa practică, de o viclenie exersată la un nivel mediu, Bonel nu era decît un șobolan.

Marii escroci au fost totdeauna niște tipi încîntători, plini de fantezie, am vrut să-i spun, plini de fantezie, domnule Bonel, dar era prea speriat, și la început n-a avut putere decît să dea pe gît paharul cu alcool pe care i l-am servit drept orice început. Mormăia ceva despre Alec, netrebnicul său fiu. Cuvintele n-aveau nici un sens. După ce și-a mai venit în fire, gîndurile, mai bine zis spaimele, i se ordonară într-o frază inteligibilă; iată ce mi-a spus: „I-am mărturisit

lui Alec că ești amanta mea. Iar el s-a dus glonț la poliție și m-a denunțat. Iar după ce m-a denunțat, și-a tras un glonte în inimă".

„Nu înțeleg! Ce a denunțat?"

„Ha! Nu înțelegi? Nu înțelegi?"

Și îmi întinse paharul gol. Mai voia.

„Vorbește odată, domnule Bonel!"

„N-ai priceput, Ioana, că toți oamenii pe care i-ai momit la mine sînt morți?"

„Morți? Dar mi-ai spus că..."

„N-are importanță ce ți-am spus! a urlat Bonel. Ei sînt morți și nu vor învia. Sîntem legați prin complicitate, pe viață și moarte. Trebuie să mă ajuți! Polițiștii iau cu asalt restaurantul și casa, totul e pierdut, vor afla întregul adevăr, ascunde-mă! Nimeni nu cunoaște colaborarea dintre noi..."

Paralizată de uimire și spaimă, m-am pomenit murmurînd:

„Firește că n-o cunoaște nimeni... și nici n-o va cunoaște vreodată. Vino! Vino cu mine, Bonel!"

Fascinantă era, amplificată de spaimă, urîțenia omului a cărui colaboratoare secretă eram! Deja palide umbre, tresăriri roșietice, ca niște ecouri ale unui seism îndepărtat, puseseră stăpînire pe fața sa. Lungi convulsii începeau să-l soarbă spre îndepărtatul ținut Long-Marion, și în vreme ce mă îmbrăcam repede, făgăduindu-i o ascunzătoare sigură, i-am dat iarăși să bea, pentru ca trecerea pe..... ale unor fron..... împrejurul catedralei, prin ceasul de bez..... năucit, nu-și dădea..... ocolurile nu... o ultimă bănuială.....

.....

terifianta ei vecinătate. Și-l găsiră, astfel, în zori, așezat pe bancă, sub foșnetul lin al castanilor, cu micul său revolver marca „Band" căzut între genunchi.

Aceeași delicată armă o folosise și Alec.

Dommul Bonel părea că privește pe deasupra tufișurilor spre bulevardul ce începea să se însuflețească, părea că privește și se bucură văzînd oameni vii, dar eu știam că vede altceva. Știam că pentru el noaptea continuă, iar norii, ca un schimbător arhipelag... arhipelag de umbre, se mișcă lent, ivind de sub perdeaua lor enigmaticul astru ce stăpînește peste ținutul Long-Marion. AXIX!!

Iată o primă variantă cu privire la moartea lui Bonel!

Toată lumea a considerat că în fața dezastrului imminent, canalia, sau canibalul, cum i s-a spus după aceea, procedase bărbătește și astfel fostul meu patron se pomeni aureolat post-mortem cu un act de bravură (pe care nu-l comisese de fapt).

Nenorocitul de Alec fu deplîns de unii ca victimă a infamului său tată, iar maică-sa, nevasta lui Bonel, o bătrînă maimuță, a dispărut ca și cum nici n-ar fi existat... Există asemenea ființe despre care nimeni nu-și amintește. Ele ies cumva pe neobservate din circuitul vital.

Omul de încredere al lui Bonel, un vlăjgan care făcea toată treaba „de subsol", cînd au venit să-l ia, s-a apărat și copoii l-au izbit atîta în cap, că nu s-a mai înzdrăvenit.

Bucătarul, complice și el, a fost condamnat la temniță grea.

Părtașă la această afacere tenebroasă, dar liberă datorită unei șanse neașteptate (spre mine nu ducea nici un fir!), umblam pe străzi întrebîndu-mă: de ce m-a mințit Bonel? De ce i-a ucis pe cei nouă oameni?

La mormîntul nefericitului de Alec, m-am dus. Și-a pus capăt vieții dintr-un motiv ce ar părea stu-

pid: a aflat că ființa pură și suavă, care-i oferea ceai dulce și muzică de Chopin (adică eu, Ioana Scavin), este metresa schimonositului său tată. De cele mai multe ori asemenea încercări rămîn doar la stadiul de tentativă, fiindcă semidocții de sinucigași habar n-au unde este inima și trag alături, dar bietul Alec a avut și aici ghinion; glontele a plesnit exact în locul unde trebuia. Înainte de a comite acest ultim gest, Alec le-a spus polițiștilor tot ce știa despre întreprinderea lui taică-său, ca ultimă răzbunare împotriva bătrînului cărăbuș care m-a pîngărit. Nici nu bănuia Alec că și eu sînt amestecată.

De altfel, sînt convinsă că patronul (Bonel) își găsise și alte colaboratoare (și amante), dar, în virtutea unui principiu care n-a fost niciodată călcat în relațiile dintre noi, despre aceste lucruri nu se discuta nici în șoaptă. Dar și așa, ce imprudență senilă din partea lui Bonel, să-i divulge fiului lucruri despre care... Sau Alec o fi dedus singur?

La mormîntul său nu venea nimeni. Am aruncat cîteva flori și am spus niște rugăciuni. Toate pe cîte le știam, dar ce valoare au strigătele către ceruri ale unei nelegiuite?

Alec mă ruga să-i cînt la pian, și de obicei mă lăsam convinsă. În acest timp el stătea cuminte pe fotoliu, clăpăug cum era, și doar din cînd în cînd își exprima admirația, pe franțuzește, pînă ce într-o zi, din amuzament, i-am spus, mințindu-l, că nu înțeleg o boabă, ceea ce l-a cam descumpănit. Într-o clipă am dărîmat în sufletul său edificii și valori (Ioana să nu știe vorbi franțuzește!?), dar în cele din urmă mi-a găsit o scuză și s-a întremat.

Imaginea lui avea să mă urmărească multă vreme ca o amenințare de neînțeles, mai pregnantă decît

amintirea celor la a căror pieire contribuisem direct. N-am reușit niciodată să aflu ce interpretare a dat Alec întîmplărilor din subsolul casei Bonel, divulgîndu-le abia într-un moment de mînie disperată împotriva părintelui său. Sau, și m-aș mira să greșesc cunoscîndu-i firea, credea că e în firea lucrurilor să se întîmple așa?

Mormîntul său e mut și singuratic, ca o pasăre înghețată iarna.

Alec Bonel nu s-a născut, n-a trăit, n-a murit. Nu el e tînărul palid care și-a trimis un glonte în inimă... Nimic nu atestă trecerea lui pe pămînt, nimic... în afară de o subțire dîră mohorîtă în memoria mea. Și mai continuă să existe amintirea acestei creaturi slabe în coșmarurile care mă zgîlțîie uneori noaptea, cînd ochii lui lacomi și înfricoșați se aprind brusc...

Lucruri ciudate s-au întîmplat după moartea lui Alec, după prăbușirea casei Bonel. Războiul trecuse cu tăvălugul, ecourile stăruiau. Orașul S., care suferise bombardamente, fusese cucerit, recucerit și iarăși cucerit, continua să trăiască într-o bolnăvicioasă tensiune, ca sub stare de asediu.

Unul din trenurile fantomă ce rătăceau fără noimă depuse într-o zi la gară personajul á cărui apariție ar fi trebuit să mă îngrijoreze.

Cu fața cam sumbră, cam crîncenă, ca a țăranului decis să nu-și lase mîndria călcată în picioare de hoții de orășeni, acest ins nu era altul decît dragul meu Neculai, pornit într-o lungă expediție de căutare... îl căuta pe fratele său Augustin.

N-aveam de unde ști că spilcuitul și întreprinzătorul Augustin, în vreme ce-și sorbea halbele la „Echinox", avusese cînd (el totdeauna reușea să facă mai

multe lucruri deodată) să scrie acasă cîteva rînduri și să arunce plicul la cutia poștală de pe peronul gării, plic care a ajuns în cele din urmă la destinație. Dacă se pierdea, cum s-au pierdut atîtea... Acel răvaș era ultimul semn de viață primit din partea fiului rătăcitor, care anunța că se află la S., unde așteaptă un tren care poate va veni, poate nu...

Orice om, întîlnind în cale piedici, ostilitate, amenințarea neantului, ar fi renunțat, dar căpățînosul de Neculai se agață cu dinții de singurul indiciu conținut în scrisoarea fratelui său și anume, că a fost concepută într-un birt din imediata vecinătate a gării, la „Echinox", și pornind de aici reuși să adune în cele din urmă, cu mare trudă, semne și mărturii care-l conduseră la mine. Ca să obțină acest strălucit rezultat a trebuit să-l piseze timp de o săptămînă pe cîrciumar; acesta nu voia să audă de nimic și nici n-ar fi vorbit pînă la urmă, indiferent dacă reținuse figura lui Augustin sau nu.

Se nimeri însă să fie de față unul dintre obișnuiții localului, un vierme care în schimbul alcoolului oferit de Neculai își aminti în cele din urmă că-l văzuse pe Augustin.

Înfățișarea acestuia atrăsese oarecum atenția, și după îndelungi consultări cu alți bețivani, ajunseră la concluzia că tînărul cu față frumoasă și smerită, ca de preot, ieșise din cîrciumă însoțit de o elegantă doamnă.

După alte deliberări, își amintiră și cine era doamna...

Acest bărbat cu figura lipsită de finețe se înfățișă la mine acasă și fără nici un ocol îmi puse întrebări cu privire la soarta fratelui său, Augustin.

Trecuseră două sau trei luni de la căderea casei Bonel. Vîiva stîrnită părea să fie în descreștere, totuși era imposibil ca Neculai să nu fi aflat, colindînd prin oraș, cîte ceva despre această sinistră poveste.

Discuția dintre noi, dintre mine și Neculai, s-a desfășurat la început în antreu, apoi l-am poftit în casă, mizînd pe impresia ce trebuia să i-o facă interiorul meu. Mă purtam cu mănuși. N-am încercat să neg, cunoscusem într-adevăr, în urmă cu mai multe săptămîni, la gară, unde tocmai mă interesam de mersul trenurilor, un tînăr amabil care se oferise apoi să mă conducă în oraș. Ce coincidență! Prin urmare actualul meu musafir e fratele mai mare al acelui simpatic tînăr? Surpriza e atît de plăcută că mă simt biruită din prima clipă. Îmi pare foarte bine, mă bucur... Chiar mult. Dar nu pot da, din păcate, nici o indicație asupra modului în care și-a folosit vremea în zilele următoare...

Dacă m-a vizitat acasă? Nu... (Acesta e de altfel și adevărul.) Cunoștința noastră s-a limitat la o simplă plimbare pînă în centrul orașului, cu o conversație agreabilă în cursul căreia aflasem că încurcase niște trenuri sau cam așa ceva, dar că faptul nu-l deranja din cale-afară, dimpotrivă are de gînd să se distreze nițel și mă invită și pe mine, dacă am timp, la o petrecere oarecare...

Dacă am acceptat invitația lui Augustin? Nu... avînd în acea perioadă alte obligații. Ne-am despărțit în centru și de atunci nu l-am mai văzut. Cu ce-l mai pot servi pe musafirul meu? Cu nimic? Atunci...

Abilitatea detectivă a dragului meu Neculai părea cît se poate de limitată. În afară de încăpățînare... Mă așteptasem să-l aud răsucind tot felul de întrebări, și în orice moment eram pregătită să abat dezmin-

țiri subtile și alibiuri temeinice împotriva acuzațiilor eventuale, dar n-am fost supusă acestui efort.

Cînd l-am văzut a doua oară, aproape că uitasem de existența sa. Așteptîndu-mă, rezema un salcîm, mototolindu-și șapca. Nu mi-am putut stăpîni o tresărire. I-am recunoscut fața trasă, fălcile dure, bărbia vînătă de răzuită ce fusese cu un brici necruțător.

„Ca un tăietor de lemne, rămas fără lucru", mi-am zis, și, Dumnezeule, cît de aproape mă aflam de adevăr!

Apropiindu-se, a declarat că trebuie să vorbim „ceva foarte serios". L-am poftit să mă urmeze, cu un gest firesc, dar ușor dezabuzat, ca în fața unui musafir ce începe să fie plicticos de insistent.

Căldura și moliciunea locuinței mele părură din nou să-l copleșească. Stătea obosit, greu ca un bolovan azvîrlit de cine știe ce intemperii în fotoliul adînc, și simțeam cît ar fi de bucuros să nu spună nimic, fiindcă întotdeauna cuvintele îl încurcau din cale-afară: spui una și iese cu totul altceva, auzi într-un fel, dar înțelegi invers — cît de perfidă o fi fost intenția Creatorului cînd i-a pus omului în dinți vocabularul — și, în plus, pe lîngă propria incertitudine față de jocul blestemat al cuvintelor, ușurința, măcar aparentă, dacă nu și reală, a celorlalți în a jongla cu ele.

L-am lăsat singur, în plasa lui de îndoieli (o ușoară cruzime din partea mea), fără a-i întinde puntea șovăitoare a unei conversații oarecare sau începutul mult mai temeinic al unui pahar cu alcool. Stăteam față în față, Neculai neștiind cum să înceapă și dacă să înceapă, iar eu cercetîndu-l necruțătoare, de la degetele, cu încheieturi noduroase, pînă la pantofii nevăcsuiți, trecuți prin mîinile atîtor calfe nepricepute, că-și pierduseră aproape orice formă.

Mă întrebam, dar nu cu real interes, cum de reușea să supraviețuiască. Să fi adus cu sine oricît de mulți bani, tot s-ar fi davalorizat între timp. Aveam să aflu mai tîrziu cum își cîștiga mămăliga zilnică, umblînd prin curțile oamenilor, salahorind sau tăind lemne acolo unde se nimerea. Cu sudoarea frunții, adică.

Mai tîrziu mi se relevară și alte amănunte... Trecutul său nu mă interesa cîtuși de puțin, mai ales la început. Ce înseamnă, la urma urmelor, trecutul unui om? Dragul meu Neculai nu părea să fi avut vreunul, cît de cît important. Cei vreo treizeci de ani cît împlinise pe atunci nu-i aduseseră vreo satisfacție deosebită sau măcar o mare dezamăgire. În adîncul sufletului meu, acolo unde dispar rezervele și pudorile, păstrez condamnabila convingere că marele eveniment al vieții lui l-am constituit eu... Chiar dacă n-a fost un eveniment tocmai fericit, dar dacă ne gîndim la atîția oameni care trec prin viață fără să li se întîmple nimic...

Nemiloasă, încercam să ghicesc primul cuvînt pe care-l va rosti și nu-mi venea în minte decît „miriapod". Complet anapoda. Mă decisesem să nu-l ajut în nici un fel, să-l las să înceapă primul, iar el, mirat întrucîtva de noua mea conduită (în raport cu bunăvoința de data trecută), începea să se simtă toropit. AXIX!! Discrete parfumuri adiau prin încăpere, iar tăcerea părea că se va interpune definitiv între noi. Gîndul acesta, sau unul asemănător, păru că-l sperie.

Începu să vorbească. Important este, îmi explica, să-l găsească pe Augustin, dacă acesta mai e în viață. Aflase între timp lucruri înspăimîntătoare care-l scîrbiseră și mai mult de acest oraș, unde, pe cît arată semnele, bietul său frate își găsise sfîrșitul.

Precizia intuiției nu m-a surprins, știam că va face legătura; ceața dintre noi, o dată cu spusele sale, se risipi, simțeam că mă bănuiește și că eventual ar putea deveni periculos nu prin discusință, ci prin încăpățînare. Am confirmat, deci, că auzisem și eu despre nelegiuirile săvîrșite de ticălosul de Bonel, și că nu-mi repugnaseră mai puțin.

Vorbeam reținut, cu o anumită rezervă.

În gîndul meu se răsucea pe nesimțite o undă de îndoială. Ce să fac cu el, mă întrebam, și, mai ales, mă întrebam *ce merită?*

Ce merită el și ce aș merita eu?

A fost poate singura ocazie cînd m-am temut să nu dau greș. Bărbații sînt, în general, niște cîini pe care-i amăgești trecîndu-le pe sub nări un os gras. Neculai se ivise însă din niște depărtări ce mă puneau în încurcătură, cu toate că le detestam. Nu cunoșteam lumea sa și nici gîndurile pe care le dirija pe căi imprevizibile (nu din prea multă fantezie, ci dimpotrivă cred, dintr-un deficit al imaginației).

Lipsa lui de personalitate avea, fir-ar al dracului, o foarte certă personalitate!

Pentru a-l neutraliza, existau două căi, moartea sau dragostea. Prima părea mai lesnicioasă, aveam experiență (mi-am spus cu o tresărire). Iar remușcări, mai de loc. Sau te pomenești că bravez? Nici în privința dragostei nu-mi lipsea experiența, dar nu puteam înlătura gîndul ispititor că în fața morții va avea și el reacția normală, comună tuturor oamenilor, adică va muri și prin urmare va tăcea, își va sista căutările, se va împăca și cu gîndul că Augustin nu mai e... Morții sînt atît de lesne de convins. Poți să le spui orice și te cred. Erau simple gînduri, fiindcă pînă la urmă n-am luat nici o hotărîre.

Mărinimoasă ca niciodată, i-am oferit hotărîrii libertatea de a mă lua ea pe mine...

Și asta s-a petrecut nu brusc, ci pe îndelete. Să mai spui că hotărîrile gîndite sînt cele mai bune!

A trebuit să treacă timp lung, săptămîni sau luni, pentru ca dragul meu Neculai să aibă revelația (revoltătoare!) că nu dorința de a-l căuta pe Augustin îl mai reține aici (pierduse și așa orice speranță), ci ireductibila mea persoană, pururi aureolată în aburul vinețiu al suspiciunii neconfirmate, dar poate cu atît mai interesantă, mai neliniștitoare.

În făptura lui de om cumpănit, căruia îi plac numai așezările temeinice, se ridicase un neașteptat dor de dragoste, poate chiar de aventură, iute reprimat însă. Dacă nu mi-ar fi propus — (absolut pe neașteptate, am apreciat surpriza!) — să ne căsătorim, poate că între noi s-ar fi născut o legătură oarecum durabilă și în orice caz originală, dar seriozitatea i-a jucat o festă urîtă, deși la început n-am reușit să mă sustrag farmecului magic al acestor cuvinte „căsătoric", „nevastă", care m-au toropit ca un alcool.

În această privință sînt femeic ca toate femeile.

Din nefericire pentru dragul meu Neculai euforia a fost de scurtă durată.

De altfel, ideea de a mă lua de soție și de a mă duce acasă la el izvora dintr-o neîncredere permanentă. Rolul jucat de mine în tragica piesă a dispariției lui Augustin pendula în viziunile sale între două semne de întrebare, iar existența mea, cea trecută, cea prezentă, fi apărea la fel de neclară.

Nu știu de unde apăruse speranța că, devenindu-i soție, aș fi ieșit din îndoielnicul meu trai, brusc imaculată. Credea oare că titlul legal de nevastă ar fi conferit un nimb de încredere frunții mele păcătoase?

Ciudat, și mie mi se părea — ba chiar mă temeam de asta — că binecuvîntarea nupțială a preotului mă va obliga la o transformare.

Ori eu nu mai voiam să mă transform; socoteam că e prea tîrziu!

Iar dincolo de aceste aparențe, sub stratul impresiilor și crezurilor de suprafață, nutresc convingerea că nimeni nu se schimbă niciodată (mai ales eu, dacă pot spune așa); ceea ce ar fi fost un mare dezastru pentru dragul meu Neculai.

În timpul celei de-a doua discuții pe care am purtat-o, mă întrebam ce merită. Ei bine, cred că Neculai a meritat din plin dezastrul. Și eu i l-am adus. Dar asta nu înseamnă că...

Să zicem, da, cred că putem zice, că Neculai este singurul om pe care l-am iubit într-un fel. În felul meu. Ferească Dumnezeu să afle asta! Ar fi și mai nenorocit. Dar n-are să afle. Sper... Însă dezastrul îl merita. Și el știe pentru ce!

Mărite Înotător, stimulează-mi memoria!...

Picase o zi cu ploaie și grindină. În orașul acesta, furtuna coboară iute din munți, se prăvale cu violență, întunecă și îneacă totul ca un sentiment dur și atotcuprinzător, ca setea de putere și mărire... sau de glorie, poate.

Ședeam alături, Neculai mînca, și ascultam împreună dantul grindinei pe acoperișuri.

Nefericit, flămînd, neîngrijit, îmi devenise cumva drag. Poate că ideea de a mă lua de nevastă să fi trecut prin capul său confuz chiar în ziua aceea de grindină și neliniște cu oameni speriați alergînd pe străzi ca-n ziua de apoi... Cine știe, gospodar cum e, i-o fi plăcut mîncarea ce i-am oferit-o, sau felul cum am prezentat pîinea tăiată în felii subțiri, economice...

Mă uitam la el cum înghite lacom, ca un cîine flămînd, și-mi era milă de el, și-mi venea să rîd. Cît de caraghioși sînt bărbații! Și cît de slabi.

Să mă ceară în căsătorie, ce idee neașteptată! Și alții optaseră la mîna mea: printre aceștia, un colonel întors din război invalid (dar nu faptul că-i lipsea un picior mi-a dictat refuzul), un popă care-mi oferea dulcea viață patriarhală a unui sat unde se fierbe țuică aspră și marmeladă blîndă... și încă o sumă de zevzeci încercaseră să mă lege de ei și să-mi schimbe cursul vieții... Ce zădărnicie, să schimbe, să transforme ceea

ce s-a hotărît definitiv acum un milion de ani, în clipa cînd primul cimpanzeu a ridicat prima bucată de cremene, a dus-o la nară și s-a speriat că miroase a ars... Haide! Se va găsi, desigur, vreun deștept care să mormăie: fatalista!...

Dar propunerea lui Neculai a venit altfel. Pusese în ea o cruntă gravitate, obligîndu-mă să suspin, să mă așez, să mă gîndesc. În fața lui nu-mi puteam da drumul rîsului, așa cum aș fi vrut. Și asta nu-mi plăcea. Rîsul meu impertinent l-ar fi determinat poate să mă ia la palme, ceea ce ar fi fost cu totul de prisos. Sprîncenele lui mari și negre adăposteau ochii adînciți de post îndelungat. Pe nesimțite, cu mult înainte de a-mi rosti răspunsul, pe care Neculai îl aștepta ca pe un verdict, am început să cedez, parcă acceptînd că nu există altă ieșire.

Și, luînd cuvîntul, abrupt ca întotdeauna, Neculai îmi promise că după ce ne vom instala (îngrozitoare definiție: „Ne vom instala", aducătoare de migrenă, generatoare a tuturor disperărilor, ce înseamnă la urma urmelor *să te instalezi?*), îmi va face rost și de pian, acolo, acasă la el.

Ce risipă! am exclamat, dar Neculai, trecînd cu naivitate peste micul meu sarcasm, m-a asigurat că nu-l va costa nimic, întrucît îl va aduce de la o rudă unde zace de ani și ani, uitat. Firește! E bine să fim gospodari înainte de toate, oricît ne-ar da inima ghes.

O stîncă stranie și contorsionată, cu mai multe capete, străjuie ca o permanentă amenințare, ca un avertisment, localitatea; sosisem la Neculai acasă (fie-mi iertat acest salt!), data nunții și fusese fixată, cu o grabă aproape suspectă, iar Neculai, în haine negre, de mare gală, haine de logodnic, părea aproape fericit; nu-i lipsea decît un pic de încredere...

La biserica ortodoxă avu loc o slujbă întru pomenirea bietului Augustin (dispărut fără urmă), întru iertare a păcatelor sale, întru amintirea sa, întru veșnica prosperitate a sufletului său ajuns desigur în paradis întrucît nu avea păcate grele...

Îmi amintesc: cu ocazia tristei ceremonii, trei femei în mare doliu au ocupat capul cortegiului; la mijloc, bătrîna lor mamă, cea care îl dăduse lui Augustin viața, în urmă cu atîția ani, în stînga eu, care i-am luat-o (fără să vreau), iar în dreapta juna și zvăpăiata Pia, care tot l-ar fi ucis (dacă nu m-aș fi grăbit eu) într-o căsnicie cumplită (presupun, cu riscul de a greși), întrucît în ciuda primelor două însușiri, prezumtiva logodnică strălucea ca un astru stins printr-o teribilă lipsă de umor.

Această familie așezată s-a îngrijit să ridice și un mormînt simbolic în amintirea fiului dispărut, în vechiul cimitir, alături de osemintele unui fel de bunic care crăpase cîndva de ciudă că nu s-a putut îmbogăți... Cît de ciudată graba aceasta de a-i confecționa lui Augustin mormînt fals, cît timp nici nu erau foarte siguri că el într-adevăr ieșise din viață. La ce bun un mormînt fals, și la ce bun chiar unul adevărat? La ce bun aceste cortegii funerare pe care le urăsc, artificialele ceremonii și cimitirele?

Oamenii unui viitor mai înțelept (admițînd că un astfel de viitor există, lucru de care eu mă îndoiesc) vor prefera desigur ca după moarte cenușa să le fie risipită din avioane albe peste piscuri argintii... Nu-i așa? În felul acesta, poate, gîndul morții ar deveni mai luminos!...

Simțeam apăsarea timpului. Trecea încet, ca stors dintr-un teasc sleit. Pianul pe care mi-l promisese Neculai sosi într-adevăr, dovedindu-se a fi însă o

piesă preistorică, ciuruită ca de gloanțe, ca și cum de-a lungul anilor s-ar fi dat repetate bătălii pentru a-l cuceri, și cred că nici meșterul divin care grijește, verifică, unge și repară din cînd în cînd trîmbițele Ierihonului și celelalte instrumente muzicale puse de Creator la dispoziția Satanei pentru a suna sfîrșitul parțial al lumii, n-ar fi știut din ce parte să-l apuce. (Poate fac confuzii, e și normal, am fost mult persecutată în școală la orele de religie; fiind cea mai frumoasă, profesorii-preoți considerau că dîndu-mi note mici demonstrează dîrzenie în fața ispitelor. Cuvioșii de ei...)

Prin urmare a trebuit să renunț și la muzică. Însă nu total; glasul viitoarei soacre împărțea timpul în intervale: un interval vechi, depășit, ce se prăbușea în hău, și altul din care abia începeau să rontăie minutele.

„Închide focul și stinge fereastra", striga virtuala soacră spre virtualul socru, dînd totdeauna două porunci și încurcîndu-le.

„Varsă lemnele și taie găleata!"

Simpaticii bătrîni discutau mult despre mine, ei își închipuiau că pe șoptite, fiind cam surzi. Deruta nu era mică în mintea încețoșată de țuică a socrului. Îl simțeam oscilînd între mîndria de a avea o noră ca mine și obiecțiile, nu lipsite de bun simț, ale babei sale care observa că lui Neculai îi trebuie o muiere așezată, una ce știe coace pîine, hrăni rațele și îngriji de gospodărie.

Și, firește, să și puieze, fără fandoseli domnești.

Din încurcătura în care intrasem, m-a scos Mag Aurelian, acest demon de rasă pe care l-am întîlnit tocmai la timp, într-una din zile, între Lacurile-Salce și Coama-Lacurilor, unde umblase, pretindea el, să

picteze. Neculai se cam pierdea în prezența lui. Am observat îndată cc mi l-a prezentat pe pictor.

— Într-adevăr, eu sînt Mag Aurelian, zise acesta. Lui Neculai nu-i acorda atenție. Ce dezastru v-a aruncat spre ținutul nostru, frumoasă doamnă? Fiindcă numai un dezastru poate fi vinovatul... Cu toții eșuăm, în cele din urmă, pentru unii e însă prea devreme.

Nu cred ca aceste cuvinte să-i fi plăcut dragului meu Neculai. Mag Aurelian pronunțase cuvîntul dezastru... Stranic intuiție!...

— Domnule, am zis, cercetîndu-i fața tăbăcită, aspră, nu cumva aveți acasă o statuetă...un om rănit care încearcă să se salveze trecînd înot un fluviu adînc și mare?...

Ochii lui Mag Aurelian de un albastru intens, dar de o nuanță rea, ascuțită, se aprinseră, izbucniră, fu o clipă de pîrjol; părea că însăși întrebarea mea îi adusese un răspuns mult așteptat și dorit, conținutul propriu-zis al cuvintelor fiind depășit, neconținînd conținutul, ci impresia în totalitate, care se traducea printr-o confirmare a ideii ce și-o făcuse despre mine în urmă cu o clipă, sau poate în urmă cu o mic de ani, confirmare fericită ce atingea și stimula invizibilul său potențial de demon și piază-rea...

Pe urmă privirea lui mă părăsi, iar ochii săi luciră brusc parcă în galben. N-am reușit să înțeleg niciodată aceste schimbări de culori.

Vorbind, întinse o mînă ce se ridica parcă peste Coama-Lacurilor, spre bălțile ce luceau stins în depărtare. Mă tutuia din primul moment. Cred că acesta e un element al hipnotismului de acaparare. Altădată, Mag Aurelian spunea:

— Acolo, Ioana, sub Lacurile-Salce, peste arhipelagul acela de oglinzi, s-au întîmplat lucruri des-

pre care e mai bine să nu întrebi... nu vei primi decît răspunsuri încurcate, contradictorii, năucitoare. Poate într-o bună zi, cînd ne vom cunoaște mai bine, îți voi spune eu adevărul, deși adevărul te conduce de cele mai multe ori spre Long-Marion. Există întotdeauna un trecut încețoșat, dens de întîmplări sinistre, despre care oamenii nu vor să-și mai amintească. Acest orășel prăpădit tîrăște pe urmele sale o trenă confuză, lungă și sumbră ca o coadă de cometă, dar despre asta vom mai vorbi... Să mergem. Să mergem ca niște oameni convinși că Long-Marion e departe.

Din prima clipă Mag Aurelian încerca să mă epateze; totdeauna încerca să creeze impresia că nu vine de acasă, ci dintr-un loc inaccesibil mie și celorlalți, și acest joc, mărturisesc, îmi plăcea. Era un cuceritor de profesie, pe față, și prin aceasta, cumva, cinstit! Doamne, ce ticălos era!

— Cînd ai de gînd să fugi de aici, Ioana?

— Ce te face să crezi că am de gînd să evadez, Mag Aurelian?

Un rîs scurt, parcă amenințător. Să fii bătrîn, și să te cheme Mag Aurelian! Fiindcă era bătrîn.

— O să fugim împreună, eu și așa mă pregăteam de cîtva timp...

De față cu alții, se distra cinic furnizînd vagi amănunte cu privire la cadoul ce ni-l va oferi la nuntă, dar eu știam că în acest interval el pune la cale amănuntele plecării...

— Unde e ținutul Long-Marion? Departe? Într-acolo plecăm?

În zorii zilei dragul meu Neculai a bătut la ușa camerei unde, prin consemn, cît timp nu eram căsătoriți, i se interzicea să intre. Cum nu a primit răspuns, a călcat în cele din urmă consemnul și primul

lucru pe care l-a văzut, pe un colț de masă, a fost scurta mea scrisoare.

„Nu pot deveni soția ta, port vina morții lui Augustin."

O foaie albă, îndoită, pecetluită dacă pot spune așa, cu o mică floare așezată deasupra.

O floare de „nu-mă-uita".

În cameră nu era nimeni, adia vîntul dimineții prin fereastra întredeschisă. Venea multă liniște.

Patefonul cîntă „Rumba plajei Miami".

Mag Aurelian pictează.

Căpitanul Byrne se plimbă pe puntea superioară.

Claviatură albă, improvizații lenește pentru pian, adaggio lent al amintirilor... Pe puntea „Dragonului" îmi stă la dispoziție un pian superb și un întreg salon de muzică prin care mișună umbrele și fantomele căpitanilor ce au comandat această coajă pe întunecatele mări ale Ispitei și Dorinței.

O trăsătură în plus, de penel, precizează mîna ridicată deasupra fluviului, deasupra universului întreg, mîna înotătorului rănit care încearcă să se salveze. Mag Aurelian pictează. Culorile se mușcă între ele, se devorează.

De-a lungul fluviului mohorît, peste spații, singur, înotătorul rănit, în primejdie...

La ce bun explicația? De ce n-am dispărut pur și simplu, fără să las urme și scrisori? Cu timpul, cred că ar fi început să mă uite, cu timpul, Neculai s-ar fi convins singur că acest episod nu face parte din viața lui, ci dintr-o poveste auzită într-o seară de beție, prin cabanele de sub Coama-Lacurilor, în vreme ce afară viscolea de sfîrșitul lumii, viscolea de adio o poveste azvîrlită de un necunoscut cu apucături ciudate, ai cărui ochi luceau parcă în întuneric, un om ce nu

venise de nicăieri, un om care plecase apoi trîntind ușa. Plecase, de asemenea, nicăieri.

Pe puntea „Dragonului" căpitanul Byrne, acest domn ireproșabil, mă răsfață ca pe o pisică favorită, iar Mag Aurelian delirează în continuare, face planuri de viitor. Dumnezeule, să faci planuri de viitor (există parcă vreun viitor?) cînd sub tine fluviul încă mai fierbe de bombe și mine perfide ce-și reglează mecanismele la trecerea navelor și din cînd în cînd, distrîndu-se, tușesc o dată, tare... Știți cum e cînd praful de pușcă începe să tușească.

Degetele mele sînt lungi și albe, clapele pianului strălucesc mat. Sînt artistă din creștet pînă-n tălpi. Sînt cea mai uimitoare ființă pe care a produs-o civilizația. Puțini înțeleg. Și vai lor!

— Povestește-mi ceva despre Long-Marion, Mag Aurelian. Ai fost acolo?

„Dragonul" navighează puțin, zile întregi zace leneș ancorat lîngă vreun chei mort. Nopțile pe Dunăre sînt extraordinar de adînci.

Te mai gîndești oare la mine, dragul meu Neculai? Sus, printre Lacuri, în ziua cînd am urcat încet împreună, ca doi veritabili logodnici, Neculai mi-a arătat o bancă retrasă și am stat acolo ascultînd murmurul vîntului printre stîncile golașe. Mă simțeam bine. El — nu. Degetele mele se plimbau pe bancă între „Marioara plus Costin" și „Luni ziua întîlnirii, Gabriel", ca pe claviatura unui pian, degetele mele pe lemnul plin de iscălituri, peste „T. și cu I." și peste „Dane, amintește-ți", și peste „Luky, Luky", și sufletele acestora începeau să cînte, cînta „Dane, amintește-ți", mai șters, mai îndepărtat se auzea vocea lui „Luni, ziua întîlnirii, Gabriel", iar „Luky, Luky" nu se auzea de loc. AXIX!! Pe scurt, o întreagă aiureală.

Iar cînd ne-am ridicat de pe bancă, în fața noastră apăruse Mag Aurelian care tocmai cobora. Din primul moment înfățișarea lui mi-a atras atenția, ca și cum aș fi văzut o cobră, printre șopîrle nevinovate.

— Cine este acest prinț izgonit? l-am întrebat pe dragul meu Neculai.

(Poate că lucrurile nu s-au petrecut exact așa.)

— Da, doamnă, este adevărat, eu sînt într-adevăr Mag Aurelian. Iar dincolo de aceste stînci, unde oglinzile lacurilor se ivesc ca un arhipelag... ca un arhipelag sclipitor...

Din momentul acela începuse să îmbătrînească rapid.

Pe puntea „Dragonului" Mag Aurelian pictează. Ce cuvinte i-am spus în ziua aceea lui Neculai? Încercam să-l conving. „Ascultă, prietene, prietene și dragul meu Neculai, ce idee ciudată să mă ceri de nevastă tocmai pe mine și să mă aduci la tine acasă! Să profanezi acest prag cinstit. Altfel își închipuiau bătrînii tăi o noră, în mintea lor ideea de noră aduce cu un fel de spălătoreasă, o fată zdravănă, cu mînecile sufiecate și brațele roșii și puternice, limpezind scutece... Ce neîncrederi și slăbiciuni ai vrut să birui în tine, hotărînd să te însori cu o mondenă, ce zgîrcenie ancestrală ai încercat să vindeci, aducînd-o pe risipitoarea de mine în casa ta?

Orașul vostru e făurit din limite, niciodată n-aș fi crezut să trec printr-o astfel de așezare omenească, dar ce spun eu: „să trec", cînd căsătorindu-mă cu tine va trebui să rămîn aici... să rămînem aici... sau vei fi de acord să ne facem într-o bună zi geamantanele? Cînd am sosit (îmi amintesc: ploua), mi-ai arătat în spatele gării un fel de soclu pe care nu se afla nimic. Acolo trebuia instalată o statuie, dar nimeni nu s-a

mai gîndit la ea... Prin oraș mai sînt cîteva puncte unde statuile lipsesc și pe blocurile cenușii de piatră cresc doar licheni galbeni (de culoarea diamantului purtat la deget de Augustin, da?) și țopăie vrăbiile..."

„Ioana, m-a întrerupt Neculai, fiindcă vorbeam, cred, de mult timp, taci puțin."

Puțin mirată, l-am privit, însă o clipă mai tîrziu el mi-a arătat, cu un gest al bărbiei, în direcția Lacurilor. Era ceața ce urca spre noi. Moale, ca o blană de pisică. Nu înțeleg de ce, pe aici, oamenii se tem de ceață. Spun că îi orbește.

Mi se pare că nu greșesc: acum stai singur în același loc și te gîndești la mine. Iar gîndul meu îți aduce imaginea ceții.

"Dunărea are momente cînd rămîne nemișcată în albie, în țesătura propriilor ei vrăji. Căpitanul Byrne se află în salonul de muzică, aud pianul. „Ceața e atît de periculoasă", mi-a spus Neculai. „Oamenii care rătăceau printre lacuri își pierdeau mințile pomenindu-se înconjurați de cețuri."

Atîta stîngăcie, în grija ce mi-o purta, încît uneori deveneam curioasă asupra căsniciei noastre, cum ar fi decurs, cine ar fi cîntat în casă — totul e atît de imprevizibil, nu? — și cum s-ar fi terminat.

— Mărturisește că te gîndești la Neculai, mă cuprinde pe după talie Mag Aurelian. Mărturisește și-ți va fi mai ușor. Ai niște întrebări care ți-au rămas pe suflet, greșesc, Ioana? Neculai era un om atît de deosebit...

— *Era?* Ce trebuie să înțeleg, Mag Aurelian?

Mîna pictorului lunecă ușor spre gîtul meu. Mă mîngîie.

— Am lăsat ordin să fie ucis, după plecarea noastră. Ca să nu ai de suportat urmărirea și toate șicanele sale-

fiindcă e dintr-ăia ce nu renunță ușor. Haide, nu-mi mulțumești?

— Presupun că ordinul nu va fi îndeplinit... Vreau ca Neculai să trăiască. Înțelegi?

Dar intervine depărtarea, bineînțeles. Vorbim ca despre un om care nu există.

— Ordinele pe care le dau se execută întotdeauna, Ioana.

— Cred că am să te ucid, Mag Aurelian... Drept orice mulțumire. Pentru folosul meu și al tău.

— Bine, dar nu-mi mulțumești?

— Cred că am să te ucid...

Oricîte ocoluri faci, e un moment pe care nu-l poți ocoli, Ioana Scavin: moartea lui Mag Aurelian. Încetează cu rătăcirile, oprește-te exact aici.

E adevărat, juzi clarvăzători, voi știți totul, și zadarnic aș încerca să mă ascund în spatele unui gînd ca ăsta:

„...odată seara, cînd m-am întors acasă, l-am găsit pe Mag Aurelian înjunghiat..." Dacă insistați atîta, sînt în stare să recunosc: eu am fost aceea care i-am dat pictorului lovitura de grație, și apoi am fugit. Am rătăcit delirînd aproape întreaga noapte iar cînd m-am întors, o dîră de sînge m-a condus din pragul casei, pînă la firul apei. Mistuit de flăcările agoniei, Mag Aurelian, însetat, fără pic de apă în casă, se tîrîse spre Dunăre, se aruncase în valuri... Dunărea era mare și *rea* în acel anotimp, curentul l-a înșfăcat și l-a dus la apă adîncă, la vîrtejuri.

Pictorul îmi datora mie acest sfîrșit demn de viața sa, de aceea, din îndepărtatul Long-Marion ar trebui să-mi trimită numai gînduri de mulțumire. Dacă nu-i veneam eu de hac, ar fi murit de bătrînețe, acasă, cu

capul pe o pernă albă... Neplăcut, nu? Trebuia să termin cu el: îmi rezervase un rol detestabil.

Rolul pe care ți-l propusese Bonel nu era la fel de sinistru?

Ba da, juzi necruțători... Dar n-am mai vrut să joc. Sînt actriță numai pentru o singură piesă.

Deveniseși bună peste noapte? Cum rămîne atunci cu vechea ta convingere că nimeni nu se schimbă niciodată?

Nu mă schimbasem, nu mă făcusem mai bună, nu, eram aceeași, însă urăsc situațiile repetate. Și încep să mă plictisesc. M-aș putea dezvinovăți, dar tot mai mult îmi dau seama că voi nu reprezentați mare lucru pentru mine, juzi nițel caraghioși...

Înduioșător! Mai lipsește să pretinzi că l-ai lichidat pe Mag Aurelian pentru a-l răzbuna pe dragul tău Neculai!

Adevărul ar fi parțial, juzi, de data aceasta foarte înțelepți. De ce n-ar exista adevăr parțial, dacă există sfîrșit al lumii parțial?

Dar în momentul cînd te-ai înhăitat cu „pictorul", cunoșteai îndeajuns trista lui faimă, aflaseși că practicase o viață întreagă crima fizică și morală, înșelăciunea și șantajul, și tocmai aceste amănunte l-au făcut și mai atrăgător în ochii tăi.

Mag Aurelian, juzi perspicaci, apăruse ca omul potrivit pentru a mă scoate din capcana unei căsătorii cu cele mai nefericite urmări, mai ales pentru cel care urma să-mi devină soț. Nu mă puteam mărita cu un om al cărui frate fusese victima mea.

Din nou, Ioana Scavin, încerci să te înfățișezi sub o lumină favorabilă. Lui Mag Aurelian i-ai dat lovitura de grație pentru a curma lungul șir de fărădelegi al căror autor era... Cu Neculai nu te-ai măritat, pentru

a-l feri de revelația înspăimîntătoare, ce putea surveni oricînd, că soția sa e o asasină. Asta nu te-a împiedicat să închizi ochii în momentul cînd „pictorul" a făgăduit că va lua măsuri pentru a-l împiedica pe Neculai să te urmărească și va aranja lucrurile în așa fel ca să nu vă mai întîlniți vreodată.

Nu bănuiam, juzi îndărătnici, că sub promisiunea aceasta se ascunde o sentință împotriva lui Neculai!

Știai însă bine că Mag Aurelian nu e omul jumătăților de măsură!

Dar sentința n-a fost dusă la îndeplinire, juzi încăpățînați! Neculai n-a fost ucis, porunca lăsată de pictor n-a fost îndeplinită.

Asta nu schimbă cu nimic dimensiunea culpabilității tale, Ioana Scavin. Mai ai ceva de adăugat?

Aș avea multe de adăugat, juzi încrezuți, împlătoșați în legi metalice, dar spre ce folos? Cît timp binele conviețuiește la un loc cu răul, adeseori în același sîmbure, în aceeași clipă, pe aceeași traiectorie și cît timp nu există posibilitatea de a le cîntări pe fiecare în parte... dar ce tot spun eu? Sînt nevinovată? Sînt vinovată? La urma urmelor, juzi mohorîți, hotărîrea voastră aproape că nici nu mai contează pentru mine... contează doar sentința lui Neculai, iar sentința lui e fără echivoc.

Neculai, iată un pahar de cristal în care am turnat o doză îndestulătoare din „somniferul" preparat de tine! Am să închin cu mine însămi.

Pedeapsa va fi și a ta.

Dincolo de hotărîrea juzilor, tu ar fi trebuit să ierți... Cei ce au iubit mult trebuie să fie înclinați spre îngăduință... După ce voi deșerta acest pahar, am să plec și eu spre Long-Marion... fiecare om are un Long-

Marion al său... locul unde s-au desfășurat înfruntări despre care nu se mai știe nimic...

Presupun că-ți petreci zilele și orele undeva prin apropiere, așteptînd rezultatul... Somniferele pot fi luate oricînd, nu numai în serile cu întuneric fosforescent, în mijlocul căruia capetele retezate se ivesc cînd la un geam cînd la altul... Apropie-te, vino sub fereastre, am să-ți trimit strigătul conștiinței mele. N-ai să înțelegi nimic, totuși apropie-te. Aceste clape negre și albe vor naște alarmate arpegii, lungi tînguiri, crunte strigăte de teroare...

Odată, demult, cînd eram tînără, îmi fu dat să înfrunt.....
.....
....iubirea ta pentru mine, singulară pîlpîire care m-a urmărit în fiecare clipă. AXIX!!..... cu atît mai greu pot să pătrund în necruțătorul tău gînd, dar simt că trebuie să accept acest pahar, la urma urmelor trebuie să pună capăt cineva și lungului șir de nelegiuiri.....
nu te depărta, ascultă pînă la capăt.....
....naivul,credulul, asprul, dragul meu Neculai....
....înspăimîntătorul, întunecatul Long-Marion.....
.....

(Neculai)

Printre oamenii care se întorc, discontinuu șuvoi străbătut de pulsații neregulate, mă amestec și eu șchiopătînd vizibil, astăzi, din cauza vechii mele răni ce-mi dă de știre că furtuna de vară se apropie; peste puține ceasuri torentele cerului vor mătura acoperișurile, străzile, colinele întunecate, cimitirele...

De mirare cît de multă lume o cunoscuse pe Ioana!

„Era cea mai frumoasă femeie din cîte am văzut vreodată" aud un glas, și nu cutez să mă întorc.

Logodnicul ei, Fred, al cărui nume e de fapt Anton, n-a putut să participe la înmormîntare; se vorbește că ar fi reținut pentru cercetări; toată lumea comentează stupefiată; procuratura, deplasată la fața locului pentru a constata sinuciderea, a întors pe neașteptate concluziile... Există urme și semne care au dat alt curs cercetărilor. Anchetatorii se mișcă încruntați. S-au pronunțat cuvintele „omor prin otrăvire".

Am luat bilet pentru personalul de la opt-patruzeci-și-opt seara, mă întorc acasă, e chiar momentul, dar pînă la plecarea trenului, pînă la izbucnirea furtunii, e destulă vreme să colind prin oraș. Nu mai am nimic de făcut. Aceste ultime ceasuri pe care le petrec aici pot în sfîrșit să le consacru nu *ei*, ci amintirii fratelui meu Augustin.

Dar cu toate eforturile mele, imaginația șchiopătează, nu-l întîlnesc nicăieri, oricît scrutez fețele tre-

cătorilor, vitrinele cu oglinzi, prin care îmi luncă, singuratică, umbra, ferestrele deschise și ferestrele închise, copacii parcurilor (după oricare trunchi ar putea fi ascuns fratele meu, dar nu e), trec în revistă băncile pline cu inscripții, inițiale și inimi (nici unul dintre singuraticii ce se odihnesc nu e Augustin...), vehicolele ce aleargă vuind pe stradă (nici unul dintre călători nu e Augustin); și de asemenea Augustin nu e nici în memoria mea. Augustin nu e nicăieri. Numai Ioana... e peste tot.

O amărăciune pe care n-o poate învinge nici gîndul că mi-am îndeplinit față de el datoria.

Bagajele mele sînt puține. Sînt un călător sărac. Îmi aranjez cufărul, iar gazdă mea, doamna Tinuca, are grijă să nu uit nimic; vechea rană de la picior mă doare tot mai rău, la noapte, în tren, n-am să închid ochii, singur, cu o cohortă de gînduri pe urmele mele, și în continuare tot singur, cu aceleași gînduri, mereu cu aceleași gînduri, pînă la capăt. Acolo unde poate mă așteaptă Augustin...

— Mai vii prin orașul nostru, domnu Neculai?

Îi răspund că nu. Niciodată.

Bunul simț al doamnei Tinuca protestează:

— Cine știe, domnu Neculai! Atunci, de mult, imediat după război, cînd ai locuit prima oară la mine, la plecare ai vorbit la fel: că nu mai vii. Omul nu poate hotărî dinainte. Omul se întoarce mereu acolo unde a iubit... Poate că te întorci, peste zece, peste douăzeci de ani... n-ai să mă mai găsești.

— Nu mă mai întorc, fiindcă n-am iubit nimic... aici.

Femeia nici nu mă ascultă. Își continuă propriile ei gînduri.

— Vara, mai ales, e frumos la noi... Dacă ar veni iarăși doamna aceea...

Nu știu de unde se naște curiozitatea.

— Ce doamnă?

— S-a interesat de cameră... Distinsă și atît de frumoasă. Cred că o actriță.

— Să sperăm că nu rămîi fără chiriași, coană Tinuca.

— Am rugat-o să revină peste cîteva săptămîni, după ce pleci dumneata...

— Cu o actriță nu e rost să te împaci... Face gălăgie, primește musafiri... Mai nimerit e un bătrîn ca mine.

— Cînd ai mas aici prima dată, nu erai bătrîn.

— Nu... Nu eram...

— Drum bun, domnu Neculai...

Las cufărul la gară și mă întorc în oraș. Mai am multă vreme pînă la tren, nici n-a început să înserreze, e cald, e foarte cald, o bere înghițită la repezeală nu ajută aproape nimic, aceeași forță căreia nu pot decît să mă supun, mă plimbă pe străzile orașului, pentru cea din urmă oară.

Sînt un om bătrîn și rănit. Și foarte obosit, la capătul oricărei puteri. Ca să înțeleg ce se întîmplă cu mine, trebuie să-mi adun toate gîndurile.

Dintr-un gang în întîmpinarea mea iese un rît negru și gros... Așa ceva nu mi s-a mai întîmplat din copilărie, de cînd colindam pustietățile sterpe de pe Coama-Lacurilor, ținutul de piatră unde se poate întîmpla orice.

Ocolesc arătarea, trec mai departe, înconjurat de Oameni-Invizibili, din a căror nesfîrșită conversație prind numai cuvinte disparate, fără semnificații deocamdată. Ca să înțeleg ce se întîmplă cu mine, strîng resturile de puteri ce mă mai țin în picioare și în viață

și trec de douăzeci de ori pe aceeași stradă în sus și în jos, fără să știu încă ce caut.

Din conversația Oamenilor-Invizibili nu reușesc să desprind nimic, secretul pe care-l țin este strîns și teribil, și mă mai întorc o dată prin fața acelorași case și vitrine și ganguri, pînă se întunecă și se face ora gării. De mii de ori am plecat din orașul acesta fără să fi adus la îndeplinire ceea ce trebuia, dar de data aceasta totul e terminat.

Peste șine trenul se tîrăște lent și ancorează în fața peronului, parcă numai pentru mine. Nimeni nu așteaptă acest tren. Locomotiva are un rît negru și gros. Urcați în vagoane, mă îndeamnă impiegatul, dar eu, cu bagajul în mînă, țintuit de o mirare tîrzie, las trenul să plece, cu toate că știu că nu va fi altul, curînd. Vagoanele lunecă prin fața mea, pline cu Oameni-Invizibili, și cu foarte puțini călători; de scara ultimului, aș putea încă să mă agăț, dar în acest moment dezlănțuirea ploii mă silește să caut refugiu în restaurantul gării unde s-au și adăpostit pasagerii ce au renunțat să urce în tren. Toți au figuri lunguiețe, tîmpe, și par să aștepte ceva... Mă întreb ce...

Degeaba, fraților, n-are să mai apară Ioana! Zadarnic v-ați înghesuit aici, netrebnicilor, așteptînd ca Ioana să vă momească iar cu farmecele ei! De dragul unei mîngîieri a Ioanei, vă lăsați bucuroși fripți în ligaie, dar Ioana nu mai este, casa Bonel nu mai există de mult... Deasupra gării tună, ca în seara sosirii lui Augustin...

Pînă ce sînt servit și pînă ce chelnerul îmi ia banii, furtuna trece mai departe. Acum în oraș au început ultimele reprezentații la cinematografe.

Scot un bilet, dar renunț să intru, spre uimirea stupidă a femeii de la intrare care mi-l rupe și mă vede

ieșind cu blestematul de cufăr ce-mi smulge mîna. La un hotel modest mi se dă un loc liber într-o cameră cu încă șase paturi. Alături de mine deja sforăie un om-vizibil, dar eu arunc bagajul lîngă pernă și ies iar, tîrîndu-mi piciorul rănit, ca un pușcăriaș. Asfaltul e aproape uscat, aerul proaspăt adie pe la obraji.

Deodată mă opresc.

Acum știu ce căutam!

Din vitrina luminată a unui mic magazin din colț, oglinda rotundă trimite drept în ochii mei o undă magnetică; a trebuit să las trenul să-mi scape, numai pentru a revedea și a încerca să înțeleg ce este cu statueta de bronz din dreptul oglinzii!

Un om care înoată, înspăimîntat, traversînd ape tumultoase, încercînd să se salveze, cu un ultim efort!

Țintași invizibili au trimis de undeva de pe mal, în spatele său, două săgeți ascuțite... Fața rănitului, pe jumătate cufundată în valuri, e dură, ca și cînd neavînd putere și timp să simtă durerea și apropierea sfîrșitului, încercînd să alunge frica, se concentrează numai asupra gîndului de a se salva...

Știu acum că, tot timpul, căutasem înotătorul rănit, dar de ce? Rămîn nemișcat în fața vitrinei, deschis cu toate antenele pe recepție, pregătit pentru revelații ample, care însă întîrzie. Ce importanță poate avea pentru mine neînsemnata statuetă reprezentîndu-l pe înotătorul rănit?

De la etajul doi al hotelului privesc orașul cufundîndu-se în liniște și somn. În spatele ferestrei deschise la care stau, trei oameni obosiți dorm adînc; alte trei paturi sînt libere, sau poate în ele se odihnesc Oameni-Invizibili. Sfîrșitul lumii începe o dată cu mine. O ciudată reticență m-a decis să nu mă întorc la vechea mea gazdă, doamna Tinuca, poate fiindcă nu mai

am ce face în acest oraș, și de altfel mîine voi lua primul tren. Numai că pînă atunci trebuie neapărat să-mi amintesc ce este cu înotătorul...

Furtuna a trecut de mult, acum aripile ei scapără peste munții din zare, luminînd uneori culmile ce țîșnesc din beznă ca un arhipelag... ca un arhipelag încă nedescoperit, totuși durerea continuă să persiste: mă va însoți pînă la moarte. Prietenii lui Mag Aurelian au lucrat bine, cu o rîvnă ieșită din comun, ca și cum proștii de ei nici n-ar fi bănuit că pretinsul pictor fugise în lume fără gînd de întoarcere, și că astfel niciodată nu vor fi răsplătiți pe măsura trudei depuse. De mai multe ori, încolo și înapoi, a trecut peste mine, mutilîndu-mi fața, trupul și zdrobindu-mi picioarele, căruța grea, încărcată cu bolovani.

Și totuși copiii care m-au descoperit, din întîmplare, la marginea orașului printre grămezile de gunoi, au povestit că la sosirea lor, în zorii zilei, buzele mi se mișcau, îmbălmăjind ceva despre niște Oameni-Invizibili. Duceam conversație cu ei. Nici un medic și nici un tratament n-au reușit să mă alcătuiască la loc, așa cum fusesem înainte, și pe parcursul unui timp ce înainta cu întreruperi, viața a tot ezitat, dacă să mă părăsească sau nu.

O bună lovitură de cuțit și o moarte pe potriva sa îi era rezervată și pictorului Mag Aurelian, și scris a fost să și le cîștige într-un bordei pe malul Dunării nu prea multă vreme după fuga sa... Cine ridicase oare tăișul sclipitor împotriva pictorului? Vreau să cred că tot un Om-Invizibil...

Îmi șoptește un gînd că Ioana a fost cea care l-a determinat, la plecare, să ia măsuri temeinice spre a mă împiedica s-o urmăresc. Ioana a asmuțit Oamenii-Invizibili împotriva mea. Altfel n-ar fi avut neobră-

zatul curaj de a-mi lăsa scrisă, aparent sincera și candida mărturisire despre rolul ce-l jucase în dispariția lui Augustin!

Oamenii vizibili din această cameră dorm adînc în paturile lor, nici o tresărire de spaimă nu le tulbură visele. Nici unul din oamenii vizibili din preajma mea n-a intrat pe furiș în locuința vreunei femei, cu o sticluță de otravă pregătită din timp, cu mare migală...

Și totuși nu ura m-a stăpînit... Dacă ar fi fost să mă călăuzesc după intensitatea urii, aș fi lăsat totul baltă. Dar trebuia, neapărat trebuia, să refac echilibrul adînc tulburat al acestei balanțe. Iar din restabilirea eternei constante a adevărului, au făcut parte și șansele pe care i le-am acordat Ioanei.

Orbirea ta, femeie!...

În prima zi cînd te-am descoperit, ți-am și ieșit în cale: poftim, recunoaște-mă! Și fugi! Sau ucide-mă tu! Sau apără-te, cum vei ști!

Lipsită de vedere să fi fost, chiar și atunci inima ta cruntă, atît de străină de lumina pură a obrazului, ar fi trebuit să te avertizeze de apropierea mea!

Sau șina de fier care mi-a trecut peste față, smulgînd carnea, zdrobind osul nasului, să fi avut călcătura atît de grea, să-mi fi schimbat înfățișarea atît de necruțător că ochiul tău, de obicei ager, n-a înregistrat nici cel mai mic semn de recunoaștere?

Nu cred, nu cred!

Orbirea ochiului tău pornește de la orbirea inimii!...

N-am luat nici trenul următor. Lanțuri nevăzute mă vor fi țintuit în orașul unde am ucis. Încetul cu încetul aflu tot. Omul care anchetează acest caz are o privire tristă și nu e de prin partea locului, fiindcă stă la un hotel mai răsărit, din centru. Totdeauna detectivii nu sînt „de prin partea locului", ci trebuie să fie veniți „de undeva", numai că insul ce se ocupă de moartea Ioanei n-are figură de polițist, sau în orice caz de polițist care înregistrează succese, și mă întreb, la urma urmelor, ce speră să descopere? Îl cheamă Mocanu, domnul Adrian Mocanu, și se pare că n-are de gînd să mai zăbovească mult.

Dar eu de ce mai zăbovesc în acest oraș? La hotel, portarul mă întreabă în fiecare dimineață: „Mai rămîneți?" Răspund: „Nu"!, dar mă corectez imediat: „Mai rămîn".

Tatăl meu, ca un țăran de obîrșie ce era, ținea obiceiul să se ridice din pat la revărsatul zorilor, fie că avea de lucru, fie că nu. Îmbătrînind, nopțile sale deveneau tot mai scurte, pînă ce, cu puțin înainte de moarte, nu mai ațipea de loc. Stătea lungit în pat, cu ochii deschiși, în noaptea lui plină de vedenii. Cînd m-am întors din război purtam două decorații, în același buzunar; împlinisem treizeci de ani și eram sergent artilerist. Veneam pe jos calc de vreo douăzeci și cinci de kilometri de la ultima stație pînă unde circula

trenul, restul liniei fiind smuls de pe terasament și mă gîndeam la tata. Nu la fratele meu Augustin, care făcuse ce făcuse și scăpase de front și nici la sărmana mamă ale cărei scrisori încă mai umblau prin lume în căutarea feciorului plecat la regiment, ci la bătrînul meu și la bucuria ce i-o fac întorcîndu-mă viu și întreg.

Am mers toată noaptea împreună cu încă trei demobilizați și uite, la drumul acesta mi s-au întors atît de adeseori gîndurile, că nici nu mai îmi amintesc exact ce s-a petrecut. De la o vreme toate încep să se deformeze cînd te gîndești prea mult la ceva.

Eram patru, ca turbați, așa ca oamenii care au scăpat ca prin minune din foc, și trecînd prin sate, unele aproape pustii, am jefuit case, ducînd mîncare și băutură cu noi, cuprinși de cea mai feroce aiureală, iar într-un loc întunecat, între două dealuri, unde zăcea o mașină răsturnată, un om, cred că era doctor, ne-a ieșit în cale și ne-a cerut puțin sînge.

Pe marginea drumului o femeie stătea să moară.

Pe doctor l-am bătut pînă l-am lăsat în nesimțire, risipind instrumentele sclipitoare din trusa lui neagră și rotundă... Eram beți, fiecare din noi făcuse legămînt cu diavolul și credeam că ni se cuvine *orice*. Toți patru fusesem pînă la război, și chiar în timpul războiului, niște oameni potoliți, fără nici un fel de izbucniri, nici prea fricoși, nici prea viteji, și cred că, oarecum, cam grei de cap. În orice caz nu foarte isteți, nici unul.

Noaptea a trecut, cu șarja ei de stranie demență și am ajuns, pe rînd, acasă. Abia se luminase, Coama-Lacurilor plutea încă în ceață, iar tata se preumbla prin curte. Nu m-a recunoscut. Nici cînd am intrat

în casă nu m-a recunoscut și multă vreme, zile multe, n-a vrut să schimbe o vorbă cu mine...

Mai departe purtarea sa față de mine a oscilat între manifestări neașteptate de tandrețe părintească și abrupte accese de răceală, cînd îl surprindeam bodogănind că va lăsa casa și pămîntul unui singur moștenitor, acesta fiind Augustin, neputînd dărui jumătate din avere unui om de care nu e chiar sigur că e fiul său...

Înfricoșătorul gînd că toată această poveste depășește competența unui medic m-a determinat încă de la început să mă opun unor sugestii ce recomandau aducerea psihiatrului în casa noastră. De altfel, purtarea părintelui meu părea anormală doar în ce mă privea pe mine.

Apariția Ioanei, cînd am adus-o, a adîncit mult această criză. „Ei, nu v-am spus eu?" bombănea tata într-una. Eu, împreună cu Ioana, alcătuiam — în concepția sa — o gașcă ce pusese gînduri rele avutului strămoșesc, și în acest scop îl înlăturasem și pe Augustin, a cărui dispariție o regreta numai din acest punct de vedere: că nu e de față ca să ne pună la punct.

Perioadele de criză alternau însă și cu momente de luciditate, cînd discuta cu mama perspectivele eventualei mele căsnicii.

În dimineața cînd Ioana m-a părăsit, l-am găsit la poartă, la revărsat de zi. Radia de o bucurie rea. „A plecat! l-am auzit șuierînd. A plecat!"

Nici n-am înțeles, la început, despre ce este vorba...

Ce tot încearcă să scormonească acest om cu fața triunghiulară, cam tristă, mereu sufocată parcă de un efort invizibil, strangulată de emoții vechi și amintiri uitate, acest „detectiv", despre care cred că și copiii au aflat că „anchetează" cazul Ioanei Scavin? Ce mai

este aici de anchetat? E ca și cum ai răsuci inutil bisturiul în rana unui cadavru. Care adevăr îl caută acești domni? Adevărul Ioanei Scavin, sau adevărul meu? Nu vor descoperi nici unul, nici altul. Fiindcă nu există două adevăruri diferite, ci unul singur, și acela e definitiv și intangibil și nimeni nu se poate apropia de el. E ceva care ne privește numai pe noi doi, pe mine și pe Ioana. Moartea ei a fost meritată, odihnească în pace. În pace. Dacă e posibil.

Dar eu încep să nu cred în pacea de dincolo de mormînt. Dacă ar fi așa, Ioana nu mi-ar ieși în cale la fiecare colț de stradă... Nu are pace, nu.

Bat clopote de amiază. Caut și găsesc vitrina micului magazin în care descoperisem acum cîteva seri statueta. Recunosc vitrina, chiar și oglinda rotundă e acolo, dar surprinzător, înotătorul rănit lipsește. Înăuntru cîțiva clienți examinează alene marfa. N-am timp, mă strecor printre ei.

— Acum cîteva zile ați avut în vitrină...

Vînzătorul e distrat, ca toți vînzătorii de pe la noi, pare că nu aude, preferă să continue o discuție cu un amic ce se rezemă cu ambele coate de tejghea și-i șoptește ceva confidențial. Un alt vînzător e inabordabil, mută niște lăzi. Totdeauna e cîte unul care mută lăzi, în loc să te asculte.

Ridic vocea:

— Fii amabil, prietene...

Ultragiat, îmi privește cu o strîmbătură cicatricea.

— Nu e nevoie să țipați, aud bine.

— Ba dacă nu țip, nu auzi. Nimeni nu te aude pînă nu țipi. Am văzut în vitrină o statuetă...

— N-avem.

Îmi întoarce spatele:

— Ce n-aveți? Ascultă-mă pînă la capăt... Un înotător... cu două săgeți...

Tot cu spatele:

— N-avem.

— Ce n-ai, domnule?

— Înotători. Nici un fel de înotători. Ce *e* aia înotători? Și nici săgeți.

— Am văzut în vitrină.

— Nu se poate. În altă parte ați văzut.

— Era în vitrina dumneavoastră!

— Eu știu mai bine ce era și ce nu era în vitrină, nu mă mai rețineți, am clienți...

— Dar eu ce sînt, dacă nu client?

Siguranța lui monotonă mă derutează întrucîtva. Ies și cercetez iarăși vitrina. Oglinda rotundă se află într-adevăr în locul unde o fixasem în memorie, dar observ puțin mai în stînga niște vase de ceramică și o veioză dintr-aia pictată, al cărei întrerupător se defectează de regulă a doua zi după ce ai cumpărat-o. În seara cînd descoperisem statueta, nu observasem, parcă, ceramica și veioza. E adevărat că în seara aceea eram năuc de tot și în plus afară plouase iar atmosfera părea tulbure... Poate am greșit strada și magazinul. Mă plimb multă vreme, ocolesc cîteva pieței, trec în revistă toate vitrinele, dar nu descopăr nicăieri înotătorul rănit.

Exista un cuvînt ciudat pe care Ioana obișnuia să-l rostească uneori: AXIX!! Ce o fi însemnînd?

Am bănuit, și mențin parțial această convingere și acum, că sărmanul meu tată o zărise în timpul nopții pe Ioana părăsindu-și odaia, dar nu suflase un cuvînt, nu dăduse alarma, păstrînd pentru dimineață plăcerea răutăcioasă de a mă informa primul că rămăsesem fără logodnică. Cînd am intrat în camera ei,

m-a izbit curentul: fereastra deschisă permitea vîntului dimineții să umfle perdelele străvezii. Pe colțul mesei, sub floarea de „nu-mă-uita“ — perversă intenție! — cele cîteva cuvinte... M-am dus în oraș. Așa cum bănuisem, Mag Aurelian lipsea de acasă și am înțeles că plecaseră împreună.

Dincolo de Coama-Lacurilor, printre bălțile năpădite de vegetație, cîteva drumuri de țară, cotropite și ele de iarbă, de rar ce-s folosite, te duc în ce direcție vrei. Chiar și spre Long-Marion!

Am rămas multă vreme pe malul unuia dintre lacuri, gîndindu-mă la soarta lui Augustin și la soarta mea. Nu eram prea sigur a căruia dintre noi e de preferat. Cine știe ce idei sau planuri deosebite nu îmi treceau prin cap, priveam în apă ca prostit, iar lovitura care a venit pe neașteptate nu m-a făcut să cad în nesimțire, ci la început doar m-a orbit. O lovitură pe la spate, în ceafă. M-am ridicat în picioare, urlînd de durere, nu vedeam decît negru, în timp ce glasurile Oamenilor-Invizibili se apropiau, din toate părțile, în timp ce roțile cu grele șine de fier se și urniseră în direcția mea...

Am să cutreier orașul, casă cu casă, am să intru din magazin în magazin, pînă ce voi regăsi înotătorul rănit, pînă ce voi înțelege de ce trebuie să-l găsesc și ce anume mă leagă de încercarea lui disperată de a se salva...

Gîndul acesta e al meu?

Și dacă nu e al meu, al cui e?

Într-o seară Ioana se urcase pe unul din soclurile fără statuie din orașul meu. Cu noi era și Mag Aurelian. Discuția se purta mai mult între ei și Ioana i-a cerut să facă toate vrăjile necesare pentru a o preface, acolo, imediat, în bronz. De ce neapărat în bronz?

Glumind astfel, nu era veselă...

Norocul meu a fost norocul conquistadorului: sosind în orașul S., pe doamna Tinuca am găsit-o sănătoasă și în viață. Tot la ea mă adăpostisem și în urmă cu nouăsprezece ani. M-a recunoscut fără ezitare: „Domnu Neculai, domnu Neculai, numai Dumnezeu hotărăște drumurile noastre... Spuneai că nu te mai întorci aici, și iată... Omul se întoarce întotdeauna în locul unde a iubit".

„Omul se întoarce numai acolo unde a ucis... Dar nu cumva e același lucru?"

Așteptam reacția ei cu privire la fața mea desfigurată de groaznica cicatrice, dar reacția n-a venit. N-a spus nimic. Mă recunoscuse, și atît...

Știu totul despre viața *de acum* a Ioanei. La ce oră pleacă de acasă, cînd se culcă, pe cine iubește, unde lucrează. Dar înainte de toate, vreau să-i dau toate șansele. Vreau să fie o partidă cinstită: îi ies în cale pe stradă, o pîndesc în fața institutului unde cochetează cu chimia, mă așez exact în fața ei la restaurant (în repetate rînduri), o urmăresc fără a mă feri, dar nu-și dă seama, nu mă recunoaște.

Ușurința ei de a trece prin viață este criminală. Orbirea ta, femeie! Oare pentru ochii Ioanei mă schimbasem atît de mult? Desigur, de vreme ce ea a rămas ca la douăzeci de ani.

Intru în casa Ioanei fără să iau vreo măsură de precauțiune; mai mult chiar, fumez țigară după țigară,

las să pice scrumul pe fața de masă și pe jos, deplasez scaune și schimb locul cîtorva obiecte. Dar a doua zi, nu pot citi pe fața ei nici o urmă de neliniște. Fără îndoială a făcut ordine, a dereticat, a așezat totul la loc, fără *a gîndi*, fără a-și pune vreo întrebare („cine a fost!?"), fără a observa, fără a bănui... Da, în felul acesta poți să rămîi tînăr, poți să nu încărunțești, nici în o sută de ani.

Intru iarăși în casa Ioanei, de data aceasta nu las nici un semn, rămîn multă vreme în fața portretului din camera de culcare, gîndindu-mă la înotătorul rănit...

Zadarnic circuitul nu se produce, nu pot face vreo legătură, numai ochii ei mă sfidează în continuare cu ușurateca lor inconștiență!

Notez pe raftul noptierei o sticluță cu somnifer... Prin urmare visele tale nu sînt chiar atît de line...

Petrec o seară întreagă la local, așezat în fața mesei la care Ioana, cu Fred-Anton, împreună cu altă pereche, se distrează de minune. De mai multe ori, din întîmplare, cum stăm față în față, se uită drept în ochii mei, dar nu vede nimic. Se uită în mine, ca în gol. Să nu mă recunoască, fie, dar să-l observe măcar pe omul cu față mutilată care o urmărește, care n-o scapă din priviri?

Ea — în primul rînd, iar restul lumii nu există. Aceasta este Ioana! Ioana, dragostea mea...

Intru în casa ei pentru a treia oară, în plină zi.

De data aceasta sînt hotărît, dar îi las, în continuare, intacte, șansele. Nu iau nici un fel de măsură de precauțiune, aș putea fi arestat ca un infractor oarecare, iar dacă s-ar întîmpla așa, nu m-aș dezvinovăți, nu m-aș apăra.

Cheia de la poartă e la locul ei, agățată în cui, n-am decît să strecor mîna...

Dar înainte de a intra în casă, mă așez pe trepte și fumez în liniște o țigară; poate mă observă vreun vecin bănuitor și dă alarma. Cele două chibrituri folosite le arunc în fața intrării, țigara o sting de balustrada balconului, și o las așa; chiar și un orb ar observa că cineva nepoftit s-a ventilat pe acolo... Pătrund în casă (cheia se află totdeauna sub preș) și în drum spre camera ei de culcare dărîm de pe cuier un pardesiu și răstorn un taburet... Torn otrava în sticluța cu somnifer, dar așez sticluța în alt loc. La urma urmelor ce vreau eu, s-o ucid, sau numai s-o avertizez?

Omul care se ocupă de moartea Ioanei Scavin, detectivul lipsit de mister, acest domn Adrian Mocanu a cărui față triunghiulară începe să mi se arate în vis în timpul nopților pe care le petrec pe un pat ieftin al hotelului „Corvin", își consumă majoritatea timpului într-o braserie unde bea cafele, cîteodată și coniac, fumează țigări (nu pipă) și răsfoiește ziare. Știrile externe par să-l preocupe mai mult decît cazul pentru care-și pierde timpul pe aici.

Ei, domnule detectiv, la ce concluzie ai ajuns, e sinucidere, sau crimă de omor?

Braseria se numește „a Cetățuii", aici se vînzolesc toată ziua artiști de la teatrul care e peste drum, precum și indivizi ce pot fi cuprinși în formula, destul de pretențioasă, de „oameni de artă".

Detectivul, care nu e prea tînăr, dar, avantajat de fizic, nu-și trădează probabil vîrsta reală, ar putea fi confundat cu vreunul dintre regizorii ce se îmbată cu

regularitate aici, plănuind mari spectacole („de avangardă", cum am auzit că se spune), dar și cu vreun student de prin ultimii ani, nițel întîrziat, desigur...

Se întîmplă să intru la braserie și să nu-l găsesc pe domnul Mocanu la masa lui; mă simt puțin îngrijorat: pe unde colindă, ce pune la cale? Ce o mai fi descoperit?

Dar cînd îl văd deschizînd ușa și comandîndu-și coniacul și cafeaua, mă calmez: lucrurile decurg normal... fără zguduiri. Amîn de pe o zi pe alta întoarcerea în orașul meu, unde nu mă așteaptă decît soclurile învechite pe care nici azi n-au fost așezate statui, și unchiul Tihan, căruia i-am scris să-mi trimită bani la post-restant.

A fost un timp cînd, după ce prietenii lui Mag Aurelian m-au pisat bine, a trebuit să rămîn la pat aproape doi ani... Oasele mele zdrobite nu se legau ca lumea și trebuiau rupte și potrivite din nou. O fată din oraș, telefonistă, Gabriela, pe care înainte de povestea cu Ioana părinții ar fi vrut s-o vadă nevasta mea, a început să-mi aducă la pat o mulțime de cărți, de milă, îmi iertase „trădarea", deși pînă la urmă tot pe altul l-a luat, poate din cauză că, rănit în toate chipurile, n-am vrut să mă mai gîndesc la însurătoare. Pînă atunci nu citisem mai nimic, considerînd cărțile un lux inutil. Gabriela, care aducea cu o căprioară și nu era mai puțin frumoasă decît Ioana, îmi punea la căpătîi tot felul de volume.

La început în silă, apoi tot mai bucuros să descopăr această nouă lume, atît de necesară pentru starea în care mă aflam, am început să citesc. Se aflau printre acestea și cărți polițiste care m-au distrat, dar impresia generală, cea de pe urmă, e neplăcută.

Doi ani de zile am tot citit... Și am citit și după aceea. Pe detectivul de la „Braseria Cetățuii" îl priveam prin prisma celor cîtorva romane cu omoruri misterioase și dezlegări teribile, aduse de Gabriela, printre alte multe cărți, și care-mi lăsaseră un gust fad.

Cum ai putea oare să afli întregul adevăr, domnule Adrian Mocanu?

Haide, bea-ți coniacul și du-te la culcare...

Există și alte motive pentru care nu-mi convin romanele cu detectivi. Surîsul învingătorilor mă enervează... Învingătorii, mai degrabă, ar trebui să fie triști. Detectivii atoateștiutori, care-l descoperă totdeauna pe bietul vinovat, se lăfăie prin cafenele fumînd țigări scumpe și bînd coniac. Pun pariu că în nouăzeci și nouă la sută din cazuri, n-au cunoscut adevărul întreg. Iar din adevărul întreg face parte o sumă de adevăruri fragmentare... Încearcă să te descurci printre ele, polițistule, încearcă să descoperi din ce cauză un anume Neculai, venit de la capătul pămîntului, a pus otravă în somniferul unei anume Ioana Scavin, în loc să ți se adreseze direct ție, dacă această femeie era într-adevăr vinovată, așa cum pretinde el... Încearcă...

Interesele cui le reprezinți, de fapt, domnule Adrian Mocanu? În numele cui te afli aici? În numele Ioanei Scavin?

Dar dacă ai fi suficient de dotat ca să descoperi întregul adevăr, faptele n-ar pleda cîtuși de puțin în favoarea moartei! Ar trebui s-o învii, dacă așa ceva ți-ar sta în putință și s-o condamni, pentru a doua oară.

Sau poate că, fără să știu, interesele mele le reprezinți, domnule cafegiu? Ar fi inutil... În zona obscură a sufletului meu, unde se învălmășesc toate aceste

întrebări și se află doar o mică parte din răspunsuri, nu are acces nimeni, nici chiar cel mai isteț detectiv.

Și cu toate acestea urmăresc cu o tresărire de teroare, din „Braseria Cetățuii", prin vitrina transparentă, apariția pe partea cealaltă a bulevardului, de după colțul parcului, a lui Adrian Mocanu care, după ce așteaptă să se facă stopul pe verde, traversează și se apropie de intrarea localului.

Exact așa se ivea și Ioana!

Pe după colțul parcului, în după-amiezile ei libere, cînd venea singură să se instaleze îngîndurată în fața cafelei. Împreună cu Fred nu intra niciodată aici, locul acesta fiind locul ei de singurătate.

Anxietatea mea sporește văzînd cum, iarăși!, domnul Mocanu, se îndreaptă spre măsuța de lîngă perete unde ocupă exact scaunul Ioanei. E o realitate ce se perpetuează în fiecare zi, cu o prea sîcîietoare precizie, pentru a mai fi calificată drept întîmplătoare. Încep să cred că detectivul ocupă intenționat locul Ioanei, dar ce speră să obțină el astfel?

Uneori rămîn lungi minute cu fruntea lăsată deasupra paharului meu golit pe jumătate și mi se pare că încă totul e la început, mi se pare că de cealaltă parte a sălii se află Ioana, singură la masa ei, iar aici stau eu, pîndind-o și sperînd, în ascuns, că în clipa următoare va întoarce capul, mă va privi și mă va recunoaște. Iluzia e atît de puternică încît ridicînd ochii și văzînd că pe locul știut șade un bărbat, în locul Ioanei, acest inutil Adrian Mocanu, tresar din tot corpul a dezamăgire și-mi vine să mă ridic și să merg la el cu mîinile întinse:

„Totul e zadarnic, renunță la cercetări, recunosc singur, eu am ucis-o pe Ioana..."

Dar ar fi un sacrificiu stupid, îmi dau seama, și un triumf facil de partea detectivului care și așa n-ar pricepe nimic. Un triumf al romanelor polițiste aduse la căpătîiul meu de frageda Gabriela, în vreme ce zăceam cu oasele frînte și răsucite prin grija lui Mag Aurelian și a Ioanei... ce fugiseră împreună în lume pentru a scăpa de plicticosul, de neîndemînaticul Neculai, care în marea sa naivitate ceruse de nevastă o femeie călătoare, o femeie mult mai deșteaptă decît el, trogloditul, și care, în plus, între două distracții, îi atrăsese și fratele într-o capcană de unde nu se mai iese.

Dar acum, simt că mai e ceva. Ceea ce știu eu, pare neînsemnat și nu mă mai impresionează.

Ce ar înțelege din toate acestea un neisprăvit de anchetator, tînăr încă, dar de pe acuma plictisit de viață, așa cum îl arată figura, care în loc să taie lemne la pădure (într-un an ar deveni alt om), sau măcar în loc să-și petreacă timpul iubind femei, zace prin localuri îmbîcsite de fum?

Foarte bine, foarte bine, dar de ce se așază mereu pe scaunul Ioanei?

Să merg la el și să-i spun:

„Inutiluțe, alege-ți alt loc, masa aceasta ar trebui să rămînă întotdeauna liberă în amintirea unei femei care chiar dacă n-a fost cu nimic mai bună la inimă decît tine, ba dimpotrivă, ne-a dat cea mai frumoasă lecție de felul cum trebuie să-și vegheze fiecare interesele...“, spun prostii... din cauza băuturii, dar... dar de ce totuși se așază pe scaunul ei?

Cîteodată, în momentele de derută poate, Ioana folosea un cuvînt: AXIX!! O exclamație ciudată rostită pe un ton inimitabil. AXIX, deci!

Vecinul meu de pat din camera cu cele mai ieftine locuri ale hotelului „Corvin" începe să-mi dea de furcă. Într-o noapte m-a trezit ca să-l ajut să prindă un șobolan imaginar ce amenința, după spusele sale, să ne roadă ghetele, hainele, și să ne distrugă și pe noi. Cărunt, slab, cu ochii holbați, cu o cămașă de noapte peticită atârnînd pe umerii ascuțiți, mi-am dat seama, cu înfiorare, că *seamănă* cu mine, prin ceva, prin ceva...

Asta mă determină să-i acord de la o vreme o anumită atenție, de unde-l ignorasem cu totul pînă acum. Noaptea mă trezesc din ce în ce mai des și ascult bolboroselile sale care nu prevestesc nimic bun. Dacă n-aș ști cu exactitate că de moartea, de așa-zisa „sinucidere" a Ioanei, se ocupă netrebnicul acela de Adrian Mocanu, aș fi ispitit să cred că pe urmele mele a fost lansat un copoi experimentat sub înfățișarea acestui bătrîn slăbănog, care știe multe și încearcă să-mi puie nervii la încercare.

Am căutat, și am izbutit, să dezgrop din memorie clipa apariției acestui călător la fel de singuratic ca și mine. Camera 68, cea în care viețuiesc de cîtva timp, e de obicei pustie peste zi, incomodă, lipsită de orice confort cum e, aleasă mai ales de oameni ce sosesc la oraș cu treburi și sînt nevoiți să înnopteze undeva. Aceștia vin seara, se culcă, și dispar a doua zi dis-de-dimineață, uneori fără să se fi ivit ocazia de a fi zăriți la chip.

Vecinul meu de pat e însă aici de aproape o săptămînă, și nu pare de loc grăbit. Are și un nume: Matei și prima oară mi-a fost dat să-l zăresc indirect, prin oglindă, în vreme ce mă rădeam, lăsînd degetele să-și facă singure lucrul, examinînd vînăta mea cicatrice care îmi desparte fața în două, în diagonală. Se ivise și el, vecinul meu, în oglindă, alături de fața

mea mutilată, uimitor lucru, fiindcă nu auzisem deschizîndu-se ușa, o ușă ce scîrțîie de obicei, trezindu-te din cel mai adînc somn. Matei s-a dezbrăcat fără să spună o vorbă, și-a tras pătura peste cap și a dormit pînă a doua zi.

Pînă la povestea cu șoarecele nu i-am dat nici o atenție, în ciuda neașteptatei sale apariții, dar în noaptea cînd cotrobăiam prin unghere în căutarea dihaniei ce ne amenința, mi s-a părut că simt o legătură invizibilă ce ne coordona mișcările, silindu-le să fie asemănătoare.

L-am auzit vorbind noaptea, în somn. Amenința pe cineva cu moartea. L-am surprins o dată urmărindu-mi mișcările, tăcut și atent. Și-o fi dat *și el* seama de asemănarea dintre noi?

Dacă da...

Pe zi ce trece aștept să crească pe fața lui o imensă cicatrice în diagonală... Mă pomenesc urmărindu-l, ori de cîte ori se ivește ocazia; în această seară profilul întunecat al lui Matei, alcătuit din linii frînte, răsare la un colț; părul cărunt lucește stins sub șirul de lumini; îl văd cum merge, nesigur, bombănind fără încetare, și-l urmez cîtva timp la distanță prin încîlceala vechilor străzi ce viermuiesc anapoda între cele două bulevarde principale. Observ, surprins de fiecare dată, cum încetinește pasul prin fața fiecărei vitrine, oprindu-se chiar, ca și cum ar căuta ceva, reluînd apoi mersul cu o mișcare specifică a umerilor, o bruscă zvîcnire de eliberare, ca de o greutate nevăzută.

Nu trebuie să treacă mult timp ca să-mi dau seama că tot colindul său nu are, cel puțin aparent, nici un rost, întrucît revine pe străzi unde a trecut doar cu o clipă înainte, cotește brusc sau rămîne nehotărît la răscruci; încruntîndu-mă, dau să-l părăsesc, dar

imediat mă încăpățînez, decis să clarific intențiile inamicului șobolanilor, și mă furișez iar, copiindu-i pașii.

Fire invizibile unesc gesturile noastre și mă tem că și gîndurile.

După alte cîteva ocoluri, concentrice, tatonări împrejurul unei ținte necunoscute, după nenumărate semi-opriri în diferite locuri, îl văd nemișcat în fața unei mici vitrine, și, cuprins de bănuială, patrulez pe partea cealaltă a străzii, urmărindu-l cu coada ochiului. Ceea ce vede el acolo mă neliniștește la culme, mai ales că vitrina îmi pare cunoscută!

Alung cu o încruntătură hoarda de Oameni-Invizibili ce mă asaltează, și mă pregătesc să aștept chiar și întreaga noapte, dacă va fi nevoie, pînă ce vecinul meu de la „Corvin" va pleca, iar eu am să pot vedea cu ochii mei ce anume a putut să-i atragă atenția în vitrina aceea modestă.

Încremenirea lui Matei e neomenească. Dincolo de veștmintele sale largi, presimt pietrificarea. Peste două mii de ani va fi dezgropat un om de piatră și strănepoții se vor întreba ce lovitură de trăsnet l-o fi surprins acolo.

Deasupra mea, undeva la etaj, o fereastră larg deschisă spre cer face ca întunericul din afară să se amestece în fîșii difuze cu o lumină timidă, bătînd în violet. Cineva reia la pian obsesiv aceeași partitură, cred că o femeie; niște degete lungi și palide mîngîie dreptunghiurile negre și albe ale clapelor, sufletul cuiva încearcă să se spovedească.

Mă aflu aici și incertitudinea mă ucide cu încetul... Peisajul e străin, stîncile vinete, molifții conici, negri, lunecînd din geometrie, mă împresoară din ce în ce. Sînt singur! Un arpegiu violent, ca un semnal,

mă trezește și-mi dau seama că omul din fața vitrinei a dispărut, mai observ o siluetă subțire îndepărtîndu-se și dînd colțul, e poate el, dar aici locul e liber și alerg spre mica vitrină luminată.

Întîi oglinda rotundă mă orbește apoi, ieșind din raza ei, descopăr statueta, înotătorul rănit, încercînd să se salveze într-o traversare disperată.

Cînd ajung la hotel, vecinul meu s-a culcat de mult și pare să doarmă. Sau se preface? Îmbrăcămintea sa e împrăștiată pe scaune, în neorînduială. Un om în vîrstă ar trebui să se poarte altfel...

Matei, ce ai căutat în fața vitrinei cu înotătorul rănit? Ce chemare ți-a călăuzit pașii într-acolo unde numai eu sînt așteptat? Nu voi primi nici un răspuns, știu. Și totul va continua pe dibuite.

Alți doi călători, niște necunoscuți, dorm somn greu pe paturile de dincolo de Matei, nici o alarmă n-ar fi în stare să-i ridice în picioare, somnul lor e liniar și fără vise, călătorie între două stații, pe un spațiu vidat, fără lumină și plante.

De la fereastră, dincolo de turnurile orașului se văd culmile munților, ca aburite în bătaia piezișă a lunii, înșelător arhipelag... arhipelag de piscuri țîșnind din întuneric, gata să dispară parcă, de la o clipă la alta. Și-mi amintesc că iarăși nu mi-am notat strada și locul unde pot regăsi înotătorul rănit. Mîine voi rătăci de la magazin la magazin, iar vînzătorii impertinenți mă vor privi cu bănuială, răspunzînd că nu au așa ceva. Poate că aș putea lua informații de la Matei care deocamdată doarme împăcat, sau se preface...

Dar cum să-l întreb așa ceva?

Ce ar crede despre mine?

Dar eu, ce să cred despre el?

Pămîntul nu e rotund! La tot pasul mă izbesc de muchiile sale ascuțite, zdrelindu-mi și rănindu-mi trupul brăzdat și așa de cicatrici. Port în mine o grea încărcătură, poate un fel de electricitate, de care și mie începe să-mi fie teamă. Ar fi suficientă o cît de neînsemnată mișcare greșită pentru a se produce descărcarea, explozia, și, în haosul ce ar urma, nu s-ar mai deosebi față de față, gînd de gînd, moarte de moarte...

Ceva asemănător i s-a întîmplat lui Victor Stof, caporalul căruia îi explodase în brațe obuzul, sub ochii noștri, în vreme ce-l transporta la tun. În cazul lui însă, era vorba de un exploziv cu efecte cunoscute, deci limitate, în vreme ce forța nimicitoare ce scapără în toate moleculele mele, n-a fost încă experimentată... n-a fost experimentată suficient, vreau să spun...

Îmi amintesc că Ioana vorbea într-una despre sfîrșitul parțial al lumii, și multă vreme n-am reușit să pătrund înțelesul cuvintelor, fiindcă Ioana nu avea obiceiul să se explice. Acum cînd ea a murit, mi se pare că încep să înțeleg.

Neastîmpărul meu, neliniștea care mă ridică din pat în puterea nopții și pe care cred că o comunic pînă și trecătorilor grăbiți ai căror umeri se ating din greșeală de umerii mei în tramvai sau în înghesuiala străzii, inexplicabila frenezie de a descoperi un adevăr

final definitiv, de a atinge un punct invizibil, de a mă debarasa de propria mea umbră, de a reuși să mă privesc de la distanță, străin și despărțit de mine, cu un ochi critic și răuvoitor, toate la un loc, au pe lîngă unele motive secundare o cauză principală, pe care încerc zadarnic s-o ignor!

Umblu pe străzi căutînd să descopăr printre chipurile lunguiețe ale trecătorilor figura impenetrabilului meu Adrian Mocanu, a cărui dispariție subită mă indispune la culme. Zadarnic aștept ore întregi la „Braseria Cetățuii", cerînd cafea după cafea, pînă ce pupilele încep să-mi lucească de atîta luciditate, zadarnic îmi ațintesc privirea spre scaunul ocupat altădată de Ioana, iar în ultima vreme de inutilul meu Adrian Mocanu, care printr-o inexplicabilă coincidență își alegea totdeauna acest loc; acum la măsuța aceea se așază din cînd în cînd tinere actrițe cu genunchii albi și privirile languroase, veșnic în așteptarea regizorului care să le ofere „rolul cel mare"...

Parcă nu s-ar ști că de obicei rolul cel mare vine prea tîrziu!

Ce tot zicea Ioana despre... ce tot zicea Ioana despre străbuna ei, vrăjitoarea, arsă pe rug în vechime pe zidurile orașului? Din viermuiala ulicioarelor ce alcătuiesc cartierele vechi, răsar zdrențuite și negre rămășițele turnurilor și fortificațiilor ce ocroteau cetatea; vrăjitoarea, care la înfățișare trebuie să fi semănat cu Ioana, fiindcă nu știu de ce îmi închipui că a pierit tînără, a primit sărutul flăcărilor aici, sau dincolo? Din hornuri strîmbe ies dîre de fum ce împung oblic cerul, rare ca pilonii aproape invizibili, aproape definitiv erodați ai unui *fost* oraș suspendat, care în loc să intre în pămînt ca toate cetățile dispărute, decimate de

holeră sau pîrjol, s-a ridicat încetul cu încetul, părăsindu-și temeliile greoaie, catapetesmele subterane, pierdute în pămînt ca niște oseminte încrucișate.

Duhul vrăjitoarei trebuie să fie aici, sub bolțile pietrificate spre care se cațără iedera...

Adrian Mocanu, însă, nu e nicăieri, nu-l întîlnesc nici prin cîrciumile mărginașe, nici prin sălile cinematografelor, nici plimbîndu-se pe bulevard prin fața vitrinelor aranjate fără gust și strident luminate.

Și totuși orașul nu e mare.

Nimeni nu se poate ascunde aici.

Dacă vrei să întîlnești un om, îl întîlnești, dacă nu azi, atunci mîine...

Caut locul unde a fost arsă pe rug vrăjitoarea, străbuna Ioanei, caut zadarnic vitrina în care se află expus înotătorul rănit și-l caut, la fel de zadarnic, pe Adrian Mocanu. Ar trebui să las totul și să mă întorc, pînă nu e prea tîrziu, acasă. Dar nu pot părăsi orașul, simt că nu-l pot părăsi, cîtă vreme detectivul se află aici, cîtă vreme nu-mi dau seama de rezultatul cercetărilor sale, dacă, firește, va fi vreun rezultat; știu că limfaticul meu detectiv, deși invizibil, se află încă aici, și aș prefera să-l văd pe urmele mele decît ascuns cum e printre Oameni-Invizibili, punînd la cale cine știe ce drăcie care numai la adevăr nu-l va duce.

Adevăr! Oare (dacă scormonesc bine!) prezența, la fel ca și absența acestui om, mă neliniștesc în așa hal, numai fiindcă mi s-a părut că citesc dincolo de aparenta sa lipsă de vigoare neașteptata sete, dorul, aș zice, de a merge pînă la capăt întru descoperirea adevărului? Dacă așa ar sta lucrurile, ar trebui să fiu satisfăcut.

Vorbe... La ce lucruri bune mă pot aștepta din partea anchetatorului? Ce adevăr mai poate fi dincolo de

ceea ce știu eu? Și de unde atîta necruțătoare pasiune la acest Adrian Mocanu (care zace probabil în vreo cameră de hotel, bolnav din cauza coniacului prea mult pe care l-a băut)...?

Mă încearcă iar tentația de a-l chestiona pe portarul hotelului unde știu că locuiește, sau în orice caz a locuit, dar nu pot merge, totuși, pînă acolo cu îndrăzneala. Ar însemna să mă predau de bună voie în mîinile acestui nepriceput. Netrebnicii ce zac toată ziua prin „Braseria Cetățuii", actorii și poeții ăia, poate se întreabă și ei, gîndindu-se la mine: „Unde o fi dispărut bătrînul slăbănog cu cicatrice hidoasă pe figură, ce-și făcea veacul pe aici, dînd cafenelei un aer pitoresc?"

Se întreabă, pe dracu! Nici nu m-au băgat în seamă. Parcă te bagă vreodată în seamă cineva?

Încetul cu încetul, pe măsură ce ziua se scurge, pe măsură ce întunericul se mulează peste așezări și fețe, transformînd totul într-un arhipelag... schimbător arhipelag de lumini și umbre, elementele necunoscute ce clocotesc în mine prevestind inevitabila explozie se potolesc parcă.

Undeva pe aceste străzi, probabil chiar pe o stradă paralelă, trebuie că se plimbă și vecinul meu de pat de la „Corvin", care seamănă din ce în ce mai mult cu mine. O dată cu venirea nopții atenția mi se îndreaptă mai mult către el, fiindcă-l bănuiesc prin apropiere, copiindu-mi mișcările. Diferența e numai că el știe unde se află înotătorul rănit. Sau mă înșel? Poate că el crede același lucru despre mine! Într-o bună zi va trebui să vorbim, să ne confruntăm, dar aș vrea ca asta să se întîmple cît mai tîrziu. Nu știu de ce mi-e teamă de o discuție deschisă cu Matei. Undeva, mă simt dezarmat, și bănuiesc că el știe...

Aproape ca în fiecare seară, îl zăresc părăsind hotelul, după ce a trîndăvit toată după amiaza lungit în pat, și mă iau pe nesimțite pe urmele sale. Nu am altceva de făcut. De altfel, de obicei, cînd ajungem în forfota bulevardelor, îl pierd. O singură dată am mai reușit să mă țin scai de el, dar atunci nu m-a mai dus pînă la vitrina cu înotătorul rănit. Sau n-o mai fi găsit-o nici el. Nu știu de unde, gîndul că și Matei e nesigur cu privire la locul unde poate fi văzut înotătorul. Poate datorită marii asemănări dintre noi... Unul nu poate ști mai mult... sau în orice caz mult mai mult decît celălalt. Unul nu poate ști *ceva esențial*, de care celălalt să fie complet străin. Sînt tot mai conștient de strania, invizibila, dar puternica legătură care ne unește și uneori ne coordonează mișcările.

Dar nu asta mă preocupă în acest moment.

Ce spunea Ioana despre o perdea în spatele căreia se ascund tot felul de măști care numai din cînd în cînd ies la iveală?

Înspăimîntătoarele ei viziuni mă urmăresc acum pe mine, ca și cum aș fi moștenitorul lor de drept, ca și cum n-aș avea în spatele meu propria mea perdea cu măști ce se agită mereu. Întinzînd lungi și scheletice tentacule albe ce încearcă să mă surprindă pe la spate. Ce spunea Ioana despre teama de Long-Marion? Nu, Long-Marion nu i-a aparținut Ioanei, ci lui Mag Aurelian... Toate spaimele ce ne învăluie noaptea, toate amenințările ce ne pîndesc vin dinspre îndepărtatul ținut Long-Marion... Toate măștile...

Femeie, cum de ai putut fi atît de oarbă? Eu am făcut ce am făcut dedublîndu-mă, dedublîndu-mă în prieten și în dușman; acolo unde dușmanul punea venin, prietenul lăsa un semn de avertizare...

În seara aceasta Matei mă poartă prin forfota străzilor, ca întotdeauna, dar am impresia că ruta lui e în afara programului obișnuit a peregrinărilor fără țel, și asta îmi sporește curiozitatea și nu-l scap din ochi. Nu m-aș mira ca la rîndul meu să fiu urmărit, poate chiar de fatidicul Adrian Mocanu, dacă nu cumva, așa cum am mai presupus, acesta zace biruit de vreo criză de ulcer sau mai știu eu ce boală la modă.

În adîncul sufletului meu nutresc speranța (speranță să fie oare, sau îngrijorare contrariată?) că detectivul a și părăsit de cîteva zile localitatea, ducînd în servietă un liniștitor și lipsit de glorie raport, în care se arată pe larg, cu toate amănuntele posibile, amănunte semnificative și importante în aparență, că în cazul Ioanei Scavin avem de-a face „într-adevăr" cu o sinucidere...

O, sărmanule detectiv, pentru o asemenea jalnică concluzie a trebuit să consumi atîtea cafele și coniace?

Cu aceste gînduri, cît pe-aci să-l scap din vedere pe Matei! Acum mi se pare că-l văd din nou; a cotit-o pe neașteptate și silueta sa precară, umbra sa malefică, se profilează în lungul unei străduțe aproape pustii. Deși nu sînt sigur că este chiar el, mă strecor cu grijă, de teamă să nu fiu cunoscut, foarte curios să aflu încotro a pornit. Parcă aș urmări o himeră, fiindcă am tot mai puțin certitudinea că omul din fața mea e Matei.

Ezitînd între tentația de a lăsa totul baltă și dorința de a merge pînă la capăt, ajung (pe neașteptate!) într-un loc pe care l-am ocolit stăruitor în ultimul timp. Deși se spune că asasinul revine totdeauna la locul crimei, n-am mai trecut pe strada aceasta din ziua cînd... Este strada pe care a locuit Ioana. Fantoma lui Matei, umbra subțire pe care am urmărit-o și care

m-a condus pînă aici, trece exact pe sub gardul de sîrmă în spatele căruia, uneori seara, venea Ioana să se așeze pe un scaun pliant ce stă acolo mereu, sub un cais.

Mica grădină din fața casei... Un bec aprins deasupra intrării creează *impresia* că gazda e acasă și așteaptă musafiri!

Pe Matei, sau pe cel pe care l-am confundat cu Matei, nu-l mai văd fiindcă m-am oprit de cîteva minute, nehotărît, hipnotizat, ca și cum n-ar exista posibilitatea atît de simplă ca altcineva, eventual vreun netrebnic de moștenitor, să se fi mutat în casa Ioanei.

N-aș fi vrut în nici un caz să ajung aici în seara asta! E locul pe care l-am evitat instinctiv oricît de mult am umblat prin oraș, în căutarea lui Adrian Mocanu.

Iar blestematul de el nu se află nicăieri în altă parte decît aici! Acum îl văd, apropiindu-mă încet, așezat exact pe scaunul pliant al Ioanei, așa cum se așeza pe locul ei la „Braseria Cetățuii", trăgînd alene din țigară, visător, privind parcă în sus, către cerul înstelat... Ce tot spunea Ioana despre ghicirea gîndurilor? Vrea Adrian Mocanu în felul acesta să-i afle gîndurile? Trec prin dreptul casei, călcînd moale, dar nu suficient pentru a nu fi auzit. Detectivului însă nu-i pasă de mine. Stă singur pe scaunul Ioanei și se gîndește... parc că se gîndește. Nu întoarce capul după rarii trecători ce tulbură liniștea străzii...

Mă enervează acest Adrian Mocanu!

Nu se obosește să vină el pe urmele asasinilor, ci-i silește să vină dînșii la el!

Odată și odată am să-i spun cîteva vorbe. E un leneș, un netrebnic, nu face nimic, a părăsit pur și simplu camera incomodă de la hotel, pentru a se muta în casa Ioanei, sub pretextul cusut cu ață albă al cer-

cetărilor aprofundate. Iată-l cum „cercetează“ tolănit în răcoarea serii! Sînt convins că nici nu-i pasă de fapt dacă Ioana s-a sinucis sau a fost omorîtă. Pierde și el timpul aflîndu-se „în deplasare“, își face viața cît mai ușoară, înlăturînd pe cît posibil complicațiile.

Dar adevărul este, totuși, că nu mă așteaptam să-l văd aici...

Acest șoc, această lovitură de pumn în bărbie, mă scoate din făgașul obișnuit al lucrurilor. Nu sînt convins că tot ce cred despre Adrian Mocanu e adevărat. Mă derutează, mă supără aerul său indolent, pasivitatea, cel puțin aparentă de care dă dovadă.

Ascuns în umbra parcului de peste drum de casa Ioanei, rămîn cîtva timp nemișcat. Nici el nu clintește. Doar fumul țigării mai mult bănuit, se învîrtește leneș printre frunzele caisului. N-am de gînd să rămîn aici toată noaptea să-l văd cum trîndăvește ca un om care a dat în sfîrșit de bine. Mă îndepărtez tăind parcul în diagonală, dar dintr-o dată glasul unui pian mă cheamă înapoi. E fără îndoială pianul Ioanei. Detectivul a intrat în casă. El este cel ce-și plimbă degetele nepricepute pe clapele albe. La drept vorbind nu-mi dau seama dacă știe să cînte, sau improvizează ca un ageamiu, dar îl văd prin fereastra deschisă, așezat în fața claviaturii; nu face de loc un secret din faptul că se află aici! O fi sperînd să descopere ceva, crede că pianul îi va face mărturisiri cu privire la fosta-i stăpînă?

Mă simt cuprins de îngrijorare și privesc atent împrejur. Nu știu de ce am impresia că și Matei, fantoma mea nocturnă, trebuie să se afle și el ascuns undeva prin apropiere... Simt că fiecare gest făcut e *dublu*. Simt că acest om, vecinul meu de pat din sordida cameră a hotelului „Corvin“, *vine de departe*, și mă înnebunește gîndul că eu de fapt îl cunosc. Dar de unde, de cînd?

E atît de bătrîn, pare atît de erodat, că în lumina crudă a zilei vezi prin el...

Întunericul însă îi conferă o anumită consistență. Întunericul mă obligă să țin cont de prezența sa, mai mult invizibilă, fiindcă, deși îl pierd mereu din vedere, pot ști, datorită respirației duble a bătăilor duble ale inimii, că-l am în apropiere. Și sentimentul acesta nu e cîtuși de puțin liniștitor.

(MAG AURELIAN)

•

În vechime Dumnezeu se arăta oamenilor și schimba cu ei păreri, și le dădea sfaturi, și nimeni nu se mira din cale-afară văzîndu-l, fiindcă-și petrecea vremea mai mult pe Pămînt, plăcîndu-i mireasma florilor și viermuiala orătăniilor de El create.

Acum oamenilor li se mai înfățișează doar diavolii. Sînt un diavol!

Din îndepărtatul și tenebrosul Long-Marion, unde am ajuns în noaptea în care Ioana m-a îmbrîncit în Dunăre, după ce pumnalul mușcasc de două ori din mine (dar al cui era brațul?), m-am înapoiat cu mandat temporar, pentru a plăti totul cu vîrf și îndesat. Cu vîrf și îndesat!

Dar ce veți zice de un Circ și de un Teatru ce iau foc pe neașteptate, ce balans de țipete și vîlvătăi, ce spectacol deosebit, cînd iau foc dintr-o dată un Teatru și un Circ! Ce veți zice de forfota măscăricilor și a juni-lor-primi, și ce veți zice de un ins palid și subțire, învesmîntat în negru, care se va apropia pe neașteptate și va șopti:

„Mag Aurelian, grăbește-te! În cabina de la parter, între oglinzi venețiene, zace prinsă în capcană, în mijlocul oceanului de flăcări, o fată pe care o cunoști, Ioana! Grăbește-te, Mag Aurelian, altfel peste cîteva clipe nu vei mai avea ce salva!“

Prin urmare pe Ioana am ucis-o prima dată dînd foc Teatrului și Circului, o lovitură formidabilă pregătită de mîinile mele înțelepte și lucide, în vreme ce sufletul îmi delira de plăcere și tristețe, închipuindu-mi și văzînd aievea scena, ultima scenă în care flăcările devorcază trupul ei blestemat...

A murit atunci, sau a scos-o cineva, sau am salvat-o chiar eu? Iată ce n-am să știu exact niciodată, fiindcă, mi se pare, am mai ucis-o de cîteva ori și după aceea... Trebuia s-o fac!

Asta e bună, eu — la Long-Marion, iar Ioana pe Pămînt, în brațele oricărui netrebnic...

Întîlnirea dintre noi, cca dintîi întîlnire,n-a avut loc, și nu s-a desfășurat așa cum îi plăcea Ioanei să povestească și nu eu am determinat-o să fugă în ajunul căsătoriei ei cu nătîngul de Neculai, ci Ioana a venit la mine și a spus:

„— Mag Aurelian, salvează-mă, ia-mă cu tine, nu pot rămîne aici!“

„Să te iau cu mine? Dar de unde ai dedus că mă pregătesc s-o pornesc din loc, prințesă a tuturor deșerturilor?“

„Simți cum bate vîntul?“ am auzit-o vorbind, și fața ei mincinoasă strălucea de cea mai curată frumusețe, în vreme ce schimba temporar subiectul, așa cum îi stătea în obicei cînd punea în funcțiune motoarele seducției.

Arta schimbării subiectului.

Meseria de a schimba subiectele.

Plăcerea de a schimba subiectul.

Ioana se afla în atelierul meu, singură, descotorosită pentru moment de Neculai (o fi povestit cuiva despre această vizită?) și încă nu-mi oferea totul, nu mi se oferea, pînă ce nu stabilisem prețul.

Arta de a stabili prețul.
Meseria de a cere prețuri mari.
Plăcerea de a fixa prețul.

Femei goale zîmbeau lasciv din cele cîteva uleiuri ale mele, rezemate de pereți, și printre ele Ioana mai vie ca oricînd scînteia.

„Simți cum bate vîntul? Dealurile dinspre nord par să se îndepărteze încet, ca un arhipelag... arhipelag amăgitor, ca și cuvintele pe care le schimbăm, pictore!“

Fiindcă nebunia cu arhipelagul îi aparținea Ioanei, și nu căpitanului Byrne, cum ar fi fost mai firesc, și cum povestea ea mai tîrziu. Mai tîrziu, în vorbele ei toate s-au răsturnat, au deraiat de la adevăr.

Nu mai voiam să plec, nu intenționam să părăsesc orășelul cu socluri de pe care lipseau statuile, fiindcă îmbătrînisem, dar acesta a fost prețul: să fugim împreună.

„Nu ți-e teamă, Ioana, că logodnicul tău, acest biet Neculai atît de crunt și rușinos păcălit, nu se va lăsa totuși, și, încăpățînat cum e, te va urmări pînă-n pînzele albe?“

„N-o să poată; în această privință, bizuie-te pe mine!“

Și m-am bizuit. Mult mai tîrziu am aflat ce pusese la cale! Mă întreb dacă nu cumva Ioana a aruncat vina pe mine, convingîndu-se încetul cu încetul că *eu* sînt cel care i-a întins lui Neculai teribila capcană din care a ieșit ca tras pe roată...

„Mag Aurelian, căpetenie izgonită, cu sînt cea care-ți aduce un mesaj de forță, trebuie să mă urmezi, chiar dacă drumul pe care vom porni duce direct spre Long-Marion!“

Pentru că și Long-Marion-ul îi aparține Ioanei! Și eu îi aparțin Ioanei, toate cîte sînt îi aparțin, deși, se spune... se spune că ea a murit.

Ieri, Neculai m-a urmărit prin tot orașul, azi e momentul meu să păsesc nevăzut și neauzit în spatele său; la rîndul său Neculai îl urmărește pe omul care anchetează cazul Ioanei.

Ciudat! De cîte ori a putut să moară această femeie! Și fiindcă a murit de atîtea ori, eu cred că mai trăiește, și că e vorba numai de un truc al ei. Dar pe mine nu mă înșală. Ceasuri întregi mă odihnesc pe patul de la hotel, alături de un pat tot atît de incomod în care Neculai își petrece lungile sale ore de insomnie, în vreme ce eu mă prefac că dorm. Ar fi prea crud pentru mine să fi venit cu mandat temporar din îndepărtatul ținut Long-Marion, special pentru a-i plăti Ioanei toate datoriile, și să aflu că pînă la urmă un altul a ucis-o!

Ar fi o nedreptate, dar despre asta nu pot discuta cu Neculai fiindcă el continuă să se prefacă a nu mă cunoaște. El se preface că nu mă cunoaște, eu mă prefac că nu-l văd, totuși într-o noapte cînd ne aflam numai noi doi în cameră, simțindu-l extraordinar de treaz, m-am ridicat și am aprins lumina. Obrazul său era alb, ca al unui om înspăimîntat de moarte, iar cicatricea se desena limpede, în diagonală, pe fața sa îmbătrînită. A fost singura ocazie cînd am schimbat cîteva cuvinte. Mi s-a plîns că nu poate ațipi din cauza șobolanilor ce se vînzolesc sub noi și rod neîncetat scîndurile putrede ale dușumelei.

Am ascultat cu atenție, dar n-am auzit nimic, am stins lumina și curînd am prins un somn odihnitor pînă în zori.

Neculai, cred, n-a ațipit toată noaptea.

Am continuat să ne ignorăm ziua și să ne pîndim reciproc seara, pe întuneric, cu toate că, țin s-o spun, Neculai e un urmăritor deosebit de ncdibaci. Nimic mai simplu decît să-l păcălești și să te scapi de el. În schimb eu mă strecor nevăzut prin umbra zidurilor și reușesc, cînd vreau, să-i înregistrez fiece mișcare.

Multă vreme n-am înțeles ce se petrece în sufletul său, n-am înțeles de ce nu se retrage, de ce nu părăsește locul unde a ucis tot ce iubea mai mult. În fiecare seară pleacă un tren care îl poate duce departe, acasă, acolo unde va fi ferit de urmărire și bănuială.

Nici un detectiv, oricît ar fi de ager, nu poate descurca teribilul ghem al acestei afaceri cu ramificații tenebroase și rădăcini ascunse, și acum sînt convins că nici Neculai nu știe exact ce s-a întîmplat de fapt. Și nici eu, fiindcă acolo departe unde m-au surghiunit și de unde am venit cu mandat temporar, a cam început să mă părăsească memoria; Neculai crede că el a omorît-o pe Ioana, cînd, în realitate, eu sînt făptașul crimei. Am ucis-o nu o singură dată, ci de cinci ori, și din cele cinci morți ale ei, cea mai temeinică a fost cînd cu focul ce a mistuit Circul și Teatrul, în anul cînd Ioana devenise metresa actorului cu favoriți roșcovani care a apărut mai tîrziu, după prima ei moarte, în cîteva filme proaste.

Pe sărmanul Neculai îl scot din minți manevrele lui Adrian Mocanu, detectivul cu față triunghiulară și cu înfățișare ce nu prea inspiră încredere.

După ce a petrecut cîteva zile în ultima locuință a Ioanei, trîndăvind de dimineața pînă seara la umbră, sau încercînd clapele pianului, Adrian Mocanu și-a îndreptat atenția asupra unei vechi case din apropierea gării și poate fi zărit tot mai des la fereastra camerei

în care a locuit Ioana imediat după război; în realitate pot spune că s-a instalat acolo, fiindcă nu părăsește garsoniera decît la prînz cînd se duce să ia masa la „Subterana Romanilor", fostul restaurant Bonel. Vreau să cred că detectivul, care e sau un om isteț, sau un farsor, caută să-și aleagă locul la masa preferată a Ioanei, dacă o fi avut o masă preferată, amănunt ce nu poate să nu atragă atenția lui Neculai.

Urmărindu-l în atîtea seri, sau lăsîndu-mă urmărit, încerc să aflu sentimentul care-l domină pe Neculai și acum știu că acest sentiment e teama.

Da, teama.

Teama îl împiedică să lase totul baltă și să se întoarcă acasă, fiindcă ar putea fi urmărit și acuzat în cele din urmă de crimă în propriul său oraș, ceea ce ar da proporții catastrofale evenimentului.

Teama, ignorată conștient sau inconștient, a pus stăpînire pe Neculai, și acum el încearcă să tranșeze disputa aici, și cît mai repede cu putință. Dacă va pierde și va fi arestat ca ucigaș al Ioanei, are speranța că totuși cei de acasă nu vor afla... iar dacă iese învingător, ei bine, atunci se va putea sinucide *de bună voie* cu restul de otravă ce i-a rămas și pe care-l păstrează în mototolita sa valiză de sub pat.

Dacă n-are acest gînd, i l-aș putea sugera eu, nu prin cuvinte, ci numai din privire, fiindcă sînt un diavol. Ciudat acest sentiment al unei vinovății inexistente (fiindcă de moartea Ioanei eu sînt vinovat!), sentiment care generează o spaimă lașă. Fiindcă numai prin prisma acestei spaime urîte și a lașității ei, pot explica următorii pași ai lui Neculai, care de cîteva zile își concentrează atenția asupra incolorului și cumsecadelui Fred-Anton, ultimul amant al Ioanei.

Am înțeles repede ce urmărește Neculai. Cît de urît din partea lui! Deocamdată noaptea mai face un salt, iar trecătorii sînt tot mai rari. Între stele și pămînt se interpun cîțiva nori ce lunecă încet ca un arhipelag... arhipelag invizibil aproape, ca petele sufletului omenesc.

Ce oarbă și josnică spaimă a pus stăpînire pe Neculai! Mai bine crima directă și premeditată, mai bine să-ți ucizi fratele, mai bine să strangulezi o femeie, decît să manevrezi în așa fel ca vina să cadă pe capul unui nevinovat. Și iată manevrele lui Neculai:

Adrian Mocanu va primi o scrisoare în care este invitat să cercetcze un anumit colțișor al locuinței lui Fred-Anton; va găsi acolo dovada cea mai sigură a vinovăției fostului iubit.

Tot pătrunzînd în locuința Ioanei, Neculai s-a exersat cu succes și acum nu întîmpină dificultăți deosebite în a intra în garsoniera de burlac a lui Fred.

Îl pîndesc, bine ascuns în umbră. Mă întreb ce pune la cale? Va ascunde o punguță cu praf ucigător, din acela folosit și cu Ioana, sau a ticluit o corespondență compromițătoare pe care detectivul, avertizat, o va descoperi într-un anume loc?

Dar Neculai e prea redus mintal pentru a reuși un fals ca lumea, și în general întreaga sa acțiune poartă pecetea unei gîndiri rudimentare, de nivel atît de coborît, încît, dacă nu mi-ar fi scîrbă de el, mi-ar fi grozav de milă.

Camera lui Fred-Anton e chiar în colțul unei clădiri cu trei etaje, la primul. Dexteritatea mediocrului meu Neculai este eficace, pînă la un punct. A reușit să afle totul despre casă și locatarii ei și acum nu se sfiește să rămînă minute îndelungate în camera fostului iubit al Ioanei, ba chiar să aprindă veioza. Asta e culmea impertinenței, dar mai precis spus, a tîmpeniei. Dacă face pe spărgătorul, ar fi trebuit să-și facă rost măcar de o nenorocită de lanternă. Putem oare călca în picioare toate regulile, fără riscul de a fi amendați?

Îl văd în cele din urmă ivindu-se și-mi vine să ies din umbră și să-l mustru. Un cît de mic instinct al pericolului să fi avut, acest bătrîn nebun tot și-ar fi dat seama că a fost urmărit și pîndit. Îl am în mînă pe Neculai, din toate punctele de vedere, și acest sentiment mă înclină spre generozitate.

Precis se va duce acum să cerceteze vitrinele: o veche manie a lui, deși cîteodată am impresia că ar căuta ceva anume.

Să vedem unde se duce... Noapte neagră, fă-mi trupul străveziu, demoni aduceți gînduri inspirate cugetului meu...

Dar ce veți zice de o biserică sătească, zveltă, cu turn de lemn, și ce veți zice despre părintele Augustin, un popă tînăr și voinic despre care se știe că a fost preot militar și a însoțit pe fronturi un regiment de

roșiori, și ce veți zice despre slujnica lui venită de la oraș, frumoasă ca o icoană?

Și ce veți spune despre pictorul vagabond și bătrîn căruia părintele Augustin i-a încredințat cuvioasa cinste de a zugrăvi unul din pereții bisericii sale, distrus de o infiltrație de apă?

Pentru munca lui, pictorul primea hrană și casă, preț bun pentru vremurile urîte de după război.

Acea veche și înțeleaptă biserică stă pe o colină rotundă în bătaia luminii, loc bun, așa cum se pricepeau să aleagă pe vremuri meșterii în lemn, iar în spatele altarului, unde pămîntul coboară, pentru ca imediat să urce din nou spre împăduritele pustietăți ce încon-

joară ramificata așezare de munte, se întinde cimitirul unde odihnesc cinstiții răposați, precum și răposații mai puțin cinstiți pe care i-a dat satul de la obîrșia sa și pînă azi, în frunte cu popa cel bătrîn, plecat la Domnul Dumnezeul său în zilele cînd a trecut războiul și pe aici.

Pictorul vagabond picase într-o zi la ora cînd tocmai stătuse ploaia, mînat de un simț al său, un fel de miros cîinesc ce-i semnalase că va găsi aici un ciolan de ros. Și l-a găsit.

Pictorul venea de departe, din ținutul Long-Marion, cu mandat temporar, și ultimele două împunsături de cuțit pe care le primise îl mai dureau, cu toate că rănile se închiseseră de mult. La intrarea în sat, văzîndu-l atît de prăpădit, o femeie încă tînără, ce-și păzea cei trei copii mici pe un spațiu de iarbă și lumină, i-a întins ceva de mîncare, iar pictorul a luat mîncarea, cu toate că nu venise ca cerșetor. A luat, pe lîngă bucata de pîine primită, și răspunsul femeii cu privire la locul unde se află biserica satului și casa popii celui tînăr.

Arșița plutea peste sat, iar oamenii erau puțini, fiind plecați cu toții la lucru, și în afară de femeie și de cei trei copii, puțini observară trecerea înceată a străinului vlăguit, care pășea totuși cu o anumită hotărîre, către un țel al său...

Două ceasuri mai tîrziu, pictorul vagabond era angajat de popa cel nou, iar diacul și alți oameni primiră porunci să facă rost imediat de vopsea, bidinele și alte scule, precum și de scări și scînduri.

Diacului, om în vîrstă, înrăit în tipicuri și datini, nu-i plăcea nici mort de popa cel nou, și nici de slujba pe care o ținea, cu întorsăturile ei neașteptate (iar în taină poate-l muncea gîndul că ăsta nu-i popă, ci Satana în carne și oase), totuși obișnuit de atîta vreme cu supușenia în fața straielor preoțești, chiar dacă în dosul lor se ascunde Cel Viclean, îndeplini întocmai ordinele și a doua zi pictorul, întremat de un somn adînc și de o gustare servită de slujnica cea oacheșă a părintelui Augustin, purcese la lucrul său...

Dar trebuie să-mi întrerup șirul amintirilor: iată că în seara asta Neculai, despre care nu se poate spune nicidecum că ar fi un om al surprizelor, vrea să renunțe la obișnuitul său pelerinaj prin fața vitrinelor (unde pare să caute ceva, dar ce?), și se îndreptă direct spre centru, spre localurile țipător luminate, în care placa modernă a orașului se învîrte, se învîrte...

La ce s-o fi gîndit pe drum, obscurul meu Neculai, după farsa pe care a pregătit-o fostului iubit al Ioanei?

Poate la fratele său Augustin, dispărut cu atîția ani în urmă?

Sau se gîndește la Ioana?

La orășelul cu socluri pe care n-au să fie puse niciodată statuile, sau la blestematul pictor Mag Aurelian despre care crede și acum că i-a răpit logodnica?

Se gîndește la cetele de oameni ce vin în calea sa, ca niște mișcătoare arhipelaguri... arhipelaguri de viață, dar atît de neexplorate, se gîndește la misteriosul obiect pe care-l caută neîncetat prin toate vitrinele orașului, sau pur și simplu, în locul gîndurilor, continuă să troneze sumbră, și mare ca un evantai de cometă, frica? Frica...

Neculai intră la cel mai select local, iar zece minute mai tîrziu îl urmez și înțeleg de ce a venit aici, la fostul restaurant Bonel. A venit să-l observe pe Fred-Anton care stă la o masă, în colț, împreună cu două femei.

Fred-Anton e un tip minunat! De unde, din ce pepinieră de oameni perfecți l-o fi recoltat Ioana, și ce sadism subconștient o fi îndemnat-o să-l aleagă tocmai pe el? Fred știe că a te arăta la un local cu o femeie, scurtă vreme după moartea încă insuficient clarificată a fostei iubite, nu se cuvine, oamenii ar începe să vorbească, iar anchetatorii, eventual, ar ciuli urechile.

Și din cauza asta Fred-Anton vine cu două femei, ceea ce e cu totul altceva!

Trece cîtva timp pînă ce Neculai să-mi înregistreze prezența; e șocat, firește, dar caută să-și ascundă nesiguranța ce-l cuprinde la vederea mea, vrea să lase impresia că nici nu m-a văzut, continuă să joace cu stîngăcie un rol care nu i se potrivește; i-am stricat întreaga seară, acum, în loc să-l poată observa în liniște pe imbatabilul Fred, victimă sigură de data asta, se simte el cîntărit și studiat, și cunosc, vai, plăcerea unei asemenea situații...

În marea sală noi, adică Fred, Neculai și cu mine, formăm un triunghi cu laturile aproximativ egale. Dacă aș încerca să precizez că distanța dintre mine și

fostul amant al Ioanei este ceva mai mare decît distanța ce mă separă de Neculai (fostul logodnic, deci...), ar însemna că înclin spre pedanterii ce nu-și au locul acum.

Fred, împreună cu cele două femei ale sale (mă întreb care dintre ele e paravanul și care e cea adevărată?), bea vin roșcovan din pahare subțiri și înalte, iar Neculai are în față un pahar mic cu o băutură tare. Îl imit fiindcă, oricum, există o forță comună, invizibilă, dar ușor sesizabilă, ce ne coordonează mișcările, și un destin comun, sub orbita căruia plutim spre aceleași minciuni, și spre aceleași adevăruri finale.

Într-o existență oricît de falsă, intervine pînă la urmă un adevăr final, nu-i așa? Chiar dacă acest adevăr final se numește moarte.

Fred nu bănuiește nimic, are fața senină ca o fasole sănătoasă, albă. E un bărbat zdravăn, pentru psihicul căruia moartea Ioanei n-a constituit un seism deosebit. A și uitat și de altfel el nu e vinovat cu nimic. Întreaga tensiune se consumă între masa mea și a lui Neculai și ca totdeauna în asemenea clipe, mi-e teamă de scurt circuit. Firele sînt subțiri și mă întreb cîtă vreme vor suporta descărcările violente ale curentului alternativ.

Între noi trei se face simțită o absență. Ce figură geometrică perfectă ar fi ieșit (un pătrat) dacă în sală se nimerea și Adrian Mocanu! Dar detectivul, reținut de misterioasele sale calcule, lipsește. Îl supralicitez aproape conștient. Probabil chefuiește și el în vreo cîrciumă mai retrasă, ascuns într-un ungher. Fiindcă e un singuratic. Ca și mine, ca și Neculai. Nu ca și Fred-Anton, care cred că n-a rămas singur niciodată, nici chiar în somn.

Și mai lipsește cineva: Ioana. Ciudat, pe ea am lăsat-o la urmă, deși ar trebui să ocupe în orice moment capul listei, chiar moartă fiind (realitate în care continuu să nu cred).

Hei, Neculai, posomorîtule! Ce ai zice s-o vezi intrînd pe Ioana? Cum crezi, la masa cui s-ar opri? La masa ta, sau la a mea, ori poate s-ar îndrepta către Fred?

Dar el nu mai e singur, pe cînd noi...

Știu ce gîndește acum Neculai, i-am pătruns gîndurile; iată ce cuvinte îi umblă prin cap: afurisit moșneag, stafie blestemată, ce bine ar fi dacă te-ai întoarce înapoi în Iad, de unde ai venit ca să mă chinuești!...

Cred de altfel că Ioana, dacă ar veni, nu ne-ar băga în seamă, și ar alege un altul; are tot dreptul e atît de tînără. Mie trebuie să-mi mulțumească, fiindcă am ucis-o de mult, în plinătatea frumuseții...

Dar ce veți zice de o Sfîntă Paraschivă zugrăvită în biserica aceea sătească de către pictorul vagabond, în schimbul hranei zilnice și a unui culcuș, o Sfîntă Paraschivă cu toate trăsăturile Ioanei? Mergeți și căutați biserica aceea și o veți vedea pe Ioana cum arată în nelegiuita ei tinerețe și cum a rămas de altfel pînă în ziua cînd se spune că s-ar fi sinucis... Fiindcă pictorul a luat-o drept model pe frumoasa slujnică a părintelui Augustin, care nu s-a prea împotrivit. Mai curînd s-au împotrivit, probabil, dreptcredincioșii, mai apoi, cînd au recunoscut-o și au văzut în asta semn de mare nelegiuire. Cum o fi scos-o la capăt popa cel tînăr, despre care și așa umblau vorbe nu tocmai luminoase?

Atunci am omorît-o pentru a doua oară pe Ioana, după ce am terminat zugrăveala peretelui și i-am de-

săvîrșit cum am putut mai bine portretul de sfîntă. Am omorît-o noaptea, iar cînd s-a crăpat de ziuă am fugit din satul acela. Atunci Ioana a murit pentru a doua oară, dar nu avea să fie ultima ei moarte. Fiindcă ne-am întîlnit iarăși... și iarăși... Cei care s-au ciocnit o dată pe o cărare prea strîmtă, se vor izbi mereu și mereu, toată viața, oricîte ocoluri ar face. Și oricît s-ar feri unul din drumul celuilalt. Este o lege...

Viața era totuși frumoasă și ușoară în casa părintelui Augustin, și nimeni nu-și spunea acolo pe numele cel adevărat. Țăranii cîrteau împotriva popii, dar tot îi aduceau danii, ca pentru biserică, iar dimineața înainte de a mă duce la întîlnire cu vopseaua și bidinelele, aveam paharul meu, un pahar mare, umplut cu țuică adevărată, pe care după ce-l beam, îmi venea să cînt. Și-mi venea să întreb pe slujnica popii: Ioana, mîna cui a ridicat cuțitul? Mîna ta? Nu-mi vine să cred, chiar dacă mai tîrziu ai să povestești că tu l-ai omorît pe Mag Aurelian ca să salvezi niște oameni de șantajul lui... Ce fel de șantaj? Ai să inventezi ceva, de pildă că le fura copiii... N-am înțeles niciodată scopul minciunilor tale... nu simple minciuni, ci un fel de menghină prin care strecurai adevărul silindu-l să ia altă înfățișare...

La rîndu-ți, și tu spuneai cam același lucru despre mine.

Să fi fost mîna părintelui Augustin cea care a ridicat pumnalul? Dar cînd te-ai putut întîlni cu el, acolo în orașul de pe malul Dunării? Prin urmare, pedepsele mele au venit nu neapărat în numele meu... Să zicem că în numele lui Neculai...

Hei, posomorîtule, Neculai, ce gîndești tu acum despre mine?

Neculai părăsește restaurantul. Trece aproape de mine, fără a mă privi, dar observ cît de alb îi este obrazul.

Frica...

Fac plata și-l urmez imediat.

În noaptea asta simt nevoia să-l necăjesc, însă el mi-a luat-o înainte, ceea ce nu mă tulbură, fiindcă știu că-l voi regăsi în camera noastră de la hotel. La ora aceasta n-are unde să meargă în altă parte. Dar cînd ajung la hotel constat cu surprindere că Neculai nu e acolo, iar valiza de sub patul său a dispărut. Neculai s-a mutat sau a fugit! Nu mă culc, alerg la gară, dar Neculai nu e acolo, nici în sala de așteptare, nici pe peron, nicăieri. Mă simt singur ca niciodată. Unicul om cu care aș fi putut discuta despre Ioana, a dispărut. Și cu toate că n-am vorbit cu el despre femeia care a știut să încîlcească atît de iremediabil viețile noastre, posibilitatea acestei discuții *exista*, și asta era aproape suficient. În orice clipă l-aș fi putut aborda:

— Neculai, îți amintești de Ioana?

Și după o lungă privire cercetătoare, după o lungă nehotărîre și o scurtă tresărire a umerilor, ar fi fost nevoit să răspundă în cele din urmă:

— Da, îmi amintesc de Ioana, Mag Aurelian.

— Prin urmare, îți amintești?

— Cum să nu-mi amintesc, dacă eu am otrăvit-o?

— Ți se pare, Neculai... dragul meu Neculai — cum îți spunea cîndva Ioana — vina aceasta apasă pe umerii mei în întregime. Eu am ucis-o...

Dar acum nu mai am cu cine schimba aceste cuvinte și-mi dau seama că va trebui să-l caut pe Neculai, să-l

scot din vizuina unde s-a ascuns de frica lui Adrian Mocanu, și să...

Departe, la orizont, la marginea întunericului, se mișcă un tren cu toate luminile aprinse. Ele unduie și se suprapun, apropiindu-se, ca un arhipelag... arhipelag plutitor de străluciri ireale, traversînd în diagonală sufletul nopții.

În spatele meu s-a deschis o ușă. Vine cineva? Nu, nu e nimeni. Nu s-a deschis nimic, în spatele meu nu e nici o ușă. Numai golul se cască și de dincolo de porțile lui invizibile, Long-Marion-ul îmi trimite semnal că mandatul meu e trecător și poate expira oricînd.

Există, îmi zic, o mică șansă de a-l regăsi pe Neculai: urmărindu-l pe Adrian Mocanu. Nu se poate ca detectivul să nu știe nimic de existența lui și să nu-l țină sub ochi. Observînd manevrele discrete ale lui Adrian Mocanu, voi ajunge la Neculai și poate-l voi convinge să nu mai fie laș.

Detectivul nu se mai ocupă de cele două locuințe ale Ioanei, probabil a explorat acolo tot ce se putea explora. O bună parte din timp și-o petrece la poștă, primește și expediază scrisori, corespondența lui vine la post-restant și am observat că duduia de acolo îi pune cu mare grijă la o parte teancurile de plicuri.

Constat, dar nu cu mare surprindere, că Adrian Mocanu locuiește iarăși la hotel, dar nu la orice hotel, ci la „Corvin", într-o cameră de la parter, unde primește cîtecdată vizita unor necunoscuți.

Rămîn mut de uimire, în capul scărilor, cam trei zile de la dispariția lui Neculai (o fi plecat acasă?!), văzîndu-l pe Fred-Auton ieșind din camera detectivului. Fostul prieten al Ioanei are o înfățișare impecabilă și nu pare tulburat. Am impresia că încer-

carea lui Neculai e pe cale de a eșua: Adrian Mocanu nu crede în vinovăția lui Frcd. Sau e prea abil ca să arate ce gîndește?

Îl văd procedînd cu încetineală, cu o maximă economie de nervi și mijloace la elucidarea acestei povești care, cred eu, nu poate fi clarificată din nici un punct de vedere.

Pe Adrian Mocanu, care totuși se află aici în primul rînd pentru a afla dacă Ioana s-a sinucis sau a fost ucisă (deși eu cred că ea trăiește), nu par să-l intereseze amprentele și alte fleacuri de acest gen. Am impresia că disprețuiește ajutorul pe care i l-ar putea eventual oferi un cîine polițist și nu e dispus să țină cont de nici una din indicațiile „sigure".

Cel puțin așa se vorbește: curiozitatea orașului continuă să rămînă trează. Acum, după ce Ioana nu mai e, multă lume pare să-și amintească diferite lucruri despre ea și mai toți susțin că au cunoscut-o bine. În realitate nimeni nu știe nimic, iar în fruntea ignoranților l-aș pune pe Fred-Anton (care zilele trecute și-a scos un costum nou de la croitor, gri-pepit), iar apoi pe toți ceilalți foști colegi de la Institut ai Ioanei.

Unii din ei fac cu plăcere declarații și dau depoziții. Dar nu lui Adrian Mocanu căruia puțin îi pasă de astfel de tipi; detectivul se ocupă cu infinit mai multă plăcere de oameni tăcuți ce-și deschid cu greutate gura, iar duminica dimineața, invariabil, se duce la concertul Filarmonicii. Lumea știe cine e și, dată fiind aversiunea generală față de polițiști, nu se înghesuie în a-i acorda simpatii; totuși se așteaptă de la el să spună adevărul cu privire la moartea celei care a fost una din cele mai frumoase femei ale orașului. Ori tocmai aici el pare cel mai puțin grăbit, de parcă

și-ar fi făcut din acest caz o ocupație viageră!... Să spun adevărul? Cercetările lui, cred, se extind asupra unor domenii aproape interzise muritorilor de rînd. Pe fața lui slabă, dreptunghiulară, încăpățînarea pare să fi scris cu litere vizibile pentru toți cei ce nu sînt prea orbi: VREAU SĂ AFLU TOTUL.

Și e singurul lucru care mă supără la acest om, împotriva căruia nu am, de fapt, nici un resentiment. Doar atît că eu știu că nimeni nu poate afla totul...

Între două cotituri primejdioase, oricum, trebuie să-ți frîngi gîtul, și chiar dacă umbli cu fruntea sus, pentru a salva aparențele, cei ce au ochi să vadă, știu că porți proteză la gît... Luați-o asta cum doriți...

Dar ce veți zice de o bibliotecă mare și întunecoasă, și de o bibliotecară, și de cineva care se apropie furișîndu-se pe la spate, cu mîinile întinse?

Și ce veți zice de un luptător cu pumnii, adică de un boxer, un om puternic, dar care a avut ghinionul să iasă numai pe locul doi în toate întrecerile? Învins totdeauna chiar în cea din urmă bătălie, dezamăgit, boxerul încerca acum cu disperare să devină cărturar... Creierul său zdruncinat în atîtea lupte pierdute avea, cred eu, mecanismele suficient de dereglate pentru a deveni un savant de renume în vreuna din multele și generoasele ramuri ale științei. Dragostea pentru frumoasa bibliotecară nu putea decît să-i stimuleze decolarea, și această mare iubire s-a născut în vastele săli unde miroase a hîrtie îngălbenită, a erudiție sterilă, a vanitate ascunsă, sau pe coridoarele unde e voie să fumezi în tăcere, concentrat, privindu-te numai în interior...

Dar dacă privea numai spre interior (spre interiorul științelor, firește!), fostul boxer și viitorul savant,

cum de a remarcat-o pe frumoasa bibliotecară, care după ce-și lăsase chipul zugrăvit pe un perete de biserică de către un biet pictor vagabond, veghea acum asupra rafturilor de cărți, circulînd însă adesea între o sală și alta, parcă anume pentru a atrage atenția bătrînilor stăpîni peste științe și celor mai tineri care abia îi băteau în poartă?

Se vede că posibilitățile fostului boxer, de a se interioriza, erau încă destul de reduse (ceea ce nu prevestea nimic bun pentru viitorul său de cărturar), dacă n-a reușit să rămînă nepăsător la unduirea acelui frumos trup de femeie, făcut parcă anume întru izgonirea gîndurilor pioase și a pornirilor statornice!

Și ce veți zice despre omul care într-o seară se furișa încet cu mîinile întinse spre gîtul alb al tinerei bibliotecare? Omul se temea grozav, se temea mai ales de întîlnirea cu boxerul care l-ar fi sfîșiat într-o clipă, dintr-o singură clămpănire a fălcilor.

Așa am ucis-o pentru a treia oară pe Ioana: prin strangulare. Trebuia s-o fac. Altfel ar fi fost nedrept: eu la Long-Marion, iar ea aici, pe Pămînt, în brațele boxerului?

Vedeți?

Încă un lucru despre care Adrian Mocanu nu are să afle nimic.

În spatele meu s-a deschis o ușă... Vine cineva? Vine cineva?

Nu, parcă n-ar fi nimeni... Nimeni n-a iubit-o pe Ioana atît de mult cît a iubit-o Mag Aurelian, pe cerul căruia ea strălucește și acum, ca o stea și ca o cometă.

De ce a trebuit s-o ucizi și tu, Neculai? N-am omorît-o eu de destule ori? Cu focul, cu sabia și cu degetele.. cred că era suficient.

Ca o stea și ca o cometă...

În vechime oamenii trăiau sute de ani. O sută șaizeci și doi de ani împlinise Iared cînd i s-a născut Enoh, iar după asta a mai trăit opt sute de ani. Cred că Ioana face parte dintre ființele rare făcute să trăiască mult, și aștept s-o văd din clipă în clipă de la această fereastră, ivindu-se la colțul străzii.

— Ioana! Ioana!

— Tu? Aici? Te credeam la Long-Ma...

— De ce ai mințit? Recunoaște că prima noastră întîlnire n-a avut loc în orășelul în care te-a dus Neculai pentru...

— Mag Aurelian, te înșeli, eu nu sînt Ioana.

— Iarăși minți! Să-ți văd degetele. Frumoase... Mai cînți la pian?

— Tu minți, Mag Aurelian. Te prefaci că n-ai știi ce caută Neculai prin vitrinele orașului. Ai uitat povestea cu înotătorul rănit? Uiți, uiți mereu, Mag Aurelian, și ca să completezi golurile, inventezi, inventezi... Am fost eu vreodată slujnica sau iubita lui Augustin?

— Augustin trăiește! Augustin, fratele lui Neculai. Am aflat de la...

— Trăiește? Nu-mi vine să cred, dar dacă e adevărat... De ce ne-ai combinat în aceeași poveste?

— Fiindcă l-ai cunoscut... L-ai cunoscut, l-ai cunoscut pe părintele Augustin... Atunci eu te-am ucis a doua oară.

— Nu m-ai ucis niciodată, Mag Aurelian.

— Ioana, ochii tăi îmi ascund ceva. Spune-mi, ai fost la Long-Marion?

— De fapt, repet, te înșeli... Nu sînt Ioana.

Din nou se deschide o ușă. Cine-i în spatele meu? Cine se apropie? Nu e nimeni. Prin hotel curentul trîn-

teşte uşile, şi nimănui nu-i pasă. Într-o bună zi uşile or să-şi ia zborul ca nişte aripi smulse. Fără netrebnicul acela de Neculai mă simt teribil de singur. Nimeni în acest blestemat de oraş nu se gîndeşte la Ioana. Nimeni nu vine la cimitir la mormîntul ei. Am fost acolo în speranţa că-l voi întîlni pe Neculai, dar el, după cum mi se arată, a fugit acasă.

Am rămas multă vreme, dar n-am reuşit să conversez cu ea, pesemne fiindcă sub lespedea aceea nu e îngropată Ioana. Undeva s-a produs un fals. O substituire...

Poate că acest lucru l-a simţit şi Adrian Mocanu, fiindcă în timp ce mă pregăteam să plec, l-am văzut apropiindu-se încet pe cărarea ce urcă pînă la această extremitate a cimitirului. M-am dat puţin la o parte, rămînînd totuşi în preajma mormîntului Ioanei. Adrian Mocanu m-a salutat, deşi nu mă cunoaşte:

— Bună seara, domnule.

Apoi s-a aşezat pe una din scundele bănci care despart morţii, iar eu am rămas în continuare, sperînd că detectivul va deschide discuţia. Atît de mult doream să-l aud că-mi adresează nişte cuvinte că aş fi fost mulţumit chiar dacă prin vorbele acelea m-ar fi anunţat că mă arestează, sub învinuirea de omucidere...

Dacă s-ar fi ivit Neculai, sau măcar Fred-Anton, am fi fost iarăşi trei, ca în seara cînd... Există cazuri cînd oamenii s-au îndrăgostit de fiinţe ce nu mai erau în viaţă... Nu m-aş mira ca Adrian Mocanu să se fi amorezat de Ioana. Detectivul e un om cuvios. Nemişcat, cu ochii ţintă la crucea ei, prezenţa mea nu părea să-l stinghereaască. Apoi s-a ridicat brusc şi a plecat. Izbutise să afle ceea ce-l interesa?

— Ioana Scavin, jocul e joc, dar trebuie să se sfîrșească.

— Detectiv nepriceput!

— Toate cîte le-am aflat despre tine mă fascinează. Da, da, știu lucruri pe care alții nici nu le bănuiesc. Ieși din ascunzătoare, nu mai fă pe moarta!

— Ce s-a întîmplat cu Neculai? Unde a dispărut?

Privindu-l cum se îndepărtează, l-am invidiat pentru tinerețea lui! Am impresia că e unul din puținii oameni din cîți cunosc eu, de care Ioana, dacă ar fi în viață, ar fi în stare să se îndrăgostească.

Fiindcă Ioana nu m-a iubit pe mine.

Și nici pe Neculai. Și așa stînd lucrurile, cred că amîndoi am ucis-o degeaba.

(ADRIAN MOCANU)

Cîțiva oameni, un număr de case, două sau trei cîrciumi și eventual alte cîteva elemente, nu totdeauna de primul rang, pot caracteriza un oraș, chiar un oraș cu pretenții. Mai există, firește, muzee, turnuri, monumente, dar astea le găsești cam peste tot...

Cînd sosești într-o localitate pe care n-o cunoști prea bine, pentru a lucra la un caz ce pare surprinzător de ieșit din comun, e bine să-ți fixezi urgent cîteva puncte de reper, chiar dacă ele nu au o legătură directă cu obiectul atenției tale. Simple puncte de reper între care să circuli, de care să te sprijini, altfel ești pierdut.

În învălmășeala de labirinturi ce pornesc haotic, amenințător, dintr-o întîmplare cum ar fi moartea în împrejurări îndoielnice a unui om, a unei femei frumoase, apar zeci de fire false, dar ce e mai rău, de cele mai multe ori nu apare nici unul...

Sumbre, răutăcioase, mari pustietăți hohotesc în jurul numelui Ioanei Scavin, ce pare să-și fi trăit întreaga viață *numai* pentru a-și pregăti un sfîrșit deplorant. Tot ce se știe despre această femeie și tot ce aflu, începutul cu începutul, e contradictoriu și fiecare portiță nouă, descoperită, anulează ușile deschise anterior.

Cînd am sosit în orașul S. nu mi-am fixat nici un termen și nici măcar nu mi-am propus să clarific cu

toată certitudinea dacă Ioana Scavin s-a sinucis sau a fost asasinată.

Mă gîndeam, înainte de toate, să aflu cine a fost ea, și aveam, în această privință, asupra anchetatorilor din S. ceea ce aș numi ascendentul ignoranței totale, avantajul de a lua totul de la zero, sau din punctul pe care-l voi socoti convenabil și în momentul pe care-l voi considera oportun.

Cercetările colegilor mei și rapoartele întocmite mi-au fost de neprețuit folos, însă n-am servit de ele treptat...

N-am însă nici pe departe intenția de a mă opri asupra tuturor amănuntelor anchetei care sînt, în pofida a ceea ce s-ar crede, suficient de plictisitoare.

În experiența mea s-au ivit cazuri cînd adevărul, sau dacă vreți, să folosim un termen consacrat, pista reală, mi s-a relevat la contactul dintîi cu localitatea în care urma să-mi desfășor investigațiile, datorită a ceea ce aș numi intuiție norocoasă, fiindcă norocul, în ingrata noastră meserie (ca și în cea de artist!), joacă un bun rol.

Sosești într-un orășel de provincie în care doi tineri, proaspăt căsătoriți, au fost asasinați în propria lor locuință, lumea e îngrozită, iar unul dintre șefii autorității publice locale, agitat, se grăbește să-ți dea tot felul de amănunte... iar tu ai, pe neașteptate, șansa de a observa că unei anumite case, din apropierea celei în care s-a comis neleguirea, îi lipsește o porțiune de burlan, la mijloc (partea de sus și cea inferioară fiind neatinse), și fleacul acesta ți se înfige în creier și te urmărește, pînă ce îți dai seama că uite, chiar de aici trebuie să începi lucrul!

Am o superstiție a mea în legătură cu primul contact ce-l iei cu localitatea unde vei lucra și adaug la această

superstiție și o convingere, și anume că dacă din această primă și superficială observare a locului nu te-ai ales cu un cît de neînsemnat punct de reper, e semn rău, e semn că ancheta se va împotmoli...

Și din această cauză apropiindu-mă de orașul S. mi-am permis să-i joc o mică festă colegului meu O. care, amabil, venea să mă întîmpine la gară, la accelleratul de unsprezece, am coborît din vagon într-o stație unde am așteptat trenul următor. În felul acesta, sosind în S. aveam posibilitatea să fac un tur de recunoaștere singur, să ispitesc norocul...

Dar în pofida oricărei speranțe, inspirația m-a ocolit, deși m-am învîrtit prin oraș pînă seara, și am trecut de cîteva ori prin parcul în apropierea căruia se află locuința celei ce fusese frumoasă, enigmatica Ioana Scavin.

Era un prim semn, așa am considerat cu cel puțin, și nu mă înșelasem că ancheta va fi grea, interminabilă și, poate, se va sfîrși cu un rezultat ce încununează nu rareori eforturile unui detectiv, oricît ar fi el de strălucit: eșecul.

Întîi de toate am luat fotografiile, cu toate că ele îți oferă aceeași posibilitate de a cunoaște un om, precum o ilustrată ștearsă — fiordurile norvegiene.

Marea majoritate a fotografiilor, sau poate chiar toate fotografiile, mint. Sfinte Dumnezeule, oamenii nu sînt așa cum îi prinde celuloidul impregnat cu săruri ultrasensibile, nu sînt nici mai buni, nici mai răi, ci *altfel*.

Toate fotografiile ce o înfățișează pe Ioana mint, pînă la una, chiar, sau poate mai ales, cele prinse de lentila fină a criminalistului și developate cu maximă atenție în laborator.

Îmi plac actorii de cinema americani, deși asemenea preferință spusă cu voce tare ar friza, după unii, o anumită frivolitate. Îmi plac fiindcă sînt dezinvolți și știu să facă de toate, să danseze, să cînte, să se bată... Îmi plac, fiindcă mulți dintre ei mor pe scenă, sau pe platoul de filmare; fotografiile aceluiași actor nu seamănă între ele: parcă ar înfățișa oameni complet diferiți...

Fotografiile Ioanei nu numai că mint, dar fiecare minte *altfel*. Una vorbește despre blîndețe, iar următoarea aduce o nuanță de cruzime împrejurul senzualei guri, de formă ușor triunghiulară, fin rotunjită însă la colțuri, așa cum rareori poți vedea. Ciudate asociații îți pot veni în fața fotografiilor unei femei care nu

mai trăiește, iar printre altele, nu pot trece cu vederea gîndul că un bărbat care a iubit-o pe Ioana rămîne cumva rănit pentru tot restul zilelor, deși, vă rog să credeți, manifest scepticism față de amorurile eterne...

Poate că (îmi trece acum prin minte), iubirile adevărate și mari sînt cele în care este amestecată și puțină otravă, însă acesta e un gînd atît de eretic, încît nici nu stărui asupra lui!

Dar nu straniul farmec al celei care a fost Ioana Scavin i-a determinat pe colegii mei din S. să pună sub semnul întrebării ideea sinuciderii, ci mărturii mult mai concrete, precum și unele neconcordanțe uimitoare, pe care poate le voi aminti în treacăt, sau poate că nu, fiindcă în primul rînd nu vreau să transform aceste amintiri ale mele într-o simplă povestire detectivă (Ioana Scavin merită mai mult!), și în al doilea rînd și aici fac o mărturisire riscantă, fiindcă, încă de la început, atenția mi s-a concentrat, aproape fără voia mea, asupra personalității Ioanei, mereu mai fascinantă pentru mine, eventualul asasin trecînd pe planul secund; e adevărat că aflînd cît mai multe despre existența celei moarte, mă puteam apropia și de posibilul ucigaș, dar nu totdeauna se întîmplă așa, ci mai degrabă exact pe dos.

Ca să aflu ceva *adevărat* cu privire la viața și trecutul Ioanei, am încercat să pornesc de la înotătorul rănit, dar pînă să ajung aici au trecut zile și zile... Zile cînd simțeam cum întreaga afacere îmi lunecă printre degete și sînt pe cale de a fi învins irremediabil!

Și atunci, într-un moment de maximă tensiune ce se scurgea ca un fluid, epuizîndu-se către zonele mai calme, mai resemnate ale descurajării, am simțit apăsarea unei priviri: apăsarea privirii înfricoșate,

dar și curioase a omului cu cicatrice (o mare cicatrice în diagonală, pe mijlocul feței), și mi-am dat seama cu o tresărire că mai văzusem acești ochi decolorați cu o zi înainte, sau cu două, și am înțeles că acest om vîrstnic și obosit mă urmărește de cîtva timp, cu teamă și speranță.

Presupunînd că sub înfățișarea sa inofensivă omul se simte în siguranță, m-am lăsat spionat în voie, pe stradă, sau la una din cafenelele orașului unde știam că venea deseori și Ioana.

Mai mult din superstiție decît din speranța reală că în felul acesta cîștig ceva, mă așezam mai totdeauna la măsuța la care își bea cafeaua Ioana.

Nu vreau cîtuși de puțin să mă opresc asupra anumitor fleacuri, de pildă: cum am aflat pe ce scaun se așeza Ioana? Astea sînt mărunțișurile meseriei... Omul cu cicatrice — haide să-i spun pe nume, cu toate că i l-am aflat ceva mai tîrziu, fără nici o dificultate de altfel — Neculai, deci, nu se sfia să mă urmărească pe față; la început credeam că atitudinea mea absentă îl încurajează, fiindcă într-adevăr n-am ridicat ochii spre el nici o singură dată, iar apoi am început să bănuiesc că *mă sfidează*...

Trebuia să stabilesc un lucru esențial: dacă am de-a face cu un maniac, dacă omul se ține scai de mine din cine știe ce alte motive, sau dacă, așa cum speram din toată inima, această urmărire feroce — și atît de indiscretă! — trebuie s-o pun pe seama unei indirecte legături ce se stabilise între noi prin intermediul Ioanei.

Eu, anchetator, Ioana victimă, iar el...? Asasinul? Otrăvitorul? Eventualitatea aceasta mi s-a părut înfricoșător de simplă.

Gîndindu-mă la omul cu cicatrice, aveam în față ultima scrisoare a Ioanei, de fapt un scurt bilet lăsat într-un plic:

O fac de bună voie, nimeni nu e vinovat.
17 iunie 1965, ora trei și jumătate după-masă.
Ioana Scavin.

Mărturie convingătoare asupra propriei voințe de a-și lua viața! Ioana Scavin, în deplinătatea facultăților ei mintale toarnă otravă în sticluța cu somnifer și ia o doză bună, ora e — să acceptăm cele scrise de sinucigașă — trei și jumătate după-masă. E chimistă, știe cît de ușor se pot produce accidente, poate de aceea varsă în chiuvetă restul de somnifer amestecat cu otravă, clătește apoi sticluța precum și chiuveta. Se întoarce în camera de culcare și mai are timp, după unele mărturii, să se așeze pentru un minut sau două în fața pianului...

Dar simte sfîrșitul apropiindu-se, moartea vine cu suflu înghețat, Ioana se lungește pe canapea și, învelindu-se în pled, așteaptă...

În jurul orei patru, în casă intră bătrîna Ida. N-are nici un fel de dificultăți fiindcă Ioana a lăsat anume toate ușile deschise, pentru a putea fi cît mai repede găsită... și înmormîntată. De altfel această Ida, care uneori o ajută pe Ioana la treburile casei, și care în felul ei e puțin țîcnită, știe unde sînt cheile casei și de obicei vine în absența stăpînei, care are deplină încredere în ea. Bătrîna intră în dormitor, o vede pe Ioana culcată și renunță la intenția de a scutura covoarele, de teamă să n-o deranjeze. Pleacă în vîrful picioarelor și se întoarce abia după ora nouă seara (prima vizită avusese loc, cum am spus, în jurul ceasului patru al

după-amiezii), voind s-o întrebe pe Ioana dacă poate veni a doua zi dimineață, pentru a scutura covoarele.

În casă toate luminile sînt stinse, iar stăpîna își continuă somnul, așa cum constată cu o vagă surprindere bătrîna Ida, care aprinde lumina doar cît să o vadă pe Ioana lungită în patul ei și o stinge repede.

Iese puțin mirată de un somn atît de greu și de lung, dar fără o cît de vagă neliniște.

Concluzia s-ar impune de la sine: la ora aceea Ioana murise de mult, și cu adevărat moartă a găsit-o aceeași Ida, a doua zi dimineața, cînd în sfîrșit a înțeles ce se petrece și a dat alarma printr-un nesfîrșit șir de chiote și țipete.

Pînă aici nimic surprinzător: cine ia otravă la trei și jumătate după-masă, pe la patru-are toate șansele să fie mort. Și firește că dacă ești mort la patru, tot așa rămîi și la nouă, pînă a doua zi, cînd în sfîrșit ești descoperit.

Numai că în moartea Ioanei Scavin se strecoară un neașteptat *spațiu... vin*. În aceeași noapte de 17-18 iunie, între orele douăsprezece și unu, Ioana e observată pe unul din bulevardele principale...

Există nu una, ci două mărturii, aparent sigure, dar și ele contradictorii. Ioana, care la ora aceea trebuia să fie de mult moartă, a fost văzută mergînd dinspre catedrală în direcția teatrului, afirmă paznicul de noapte I.C. în timp ce inginerul S.A., un coleg al ei, susține că a întîlnit-o la aceeași oră, îndreptîndu-se în direcția contrară...

Nu găsesc vreun motiv să pun la îndoială spusele lui S.A., om în vîrstă de patruzeci și cinci de ani, văduv, ușor încărunțit, cu o aparență dintre cele mai serioase. La o întrebare a mea, răspunde că nu băuse alcool în seara aceea, deși se întorcea într-adevăr de la o mică

petrecere. Cei din familia la care fusese în vizită pot confirma. Luîndu-și rămas bun de la gazde, își privise ceasul (trecuse puțin de miezul nopții), prin urmare pe bulevardul T., unde o întîlnise pe Ioana, trebuie să fi ajuns pe la douăsprezece și jumătate.

O recunoscuse încă de la distanță, apoi după ce s-au mai apropiat, o salutase, iar colega lui îi răspunsese la salut.

Dacă s-au oprit și au schimbat cîteva cuvinte? Nu, nu i se păruse corect s-o oprească și nici Ioana nu manifestase vreo intenție în acest sens. Ce gîndise întîlnind-o singură la ora aceea? Nimic deosebit... Dar este sigur că Ioana venea pe bulevard din direcția teatrului? Absolut sigur, de vreme ce el se apropia din direcția opusă.

Paznicul de noapte I.C. afirmă exact contrariul. Ioana, după spusele sale, părea grăbită și mergea pe partea dreaptă a bulevardului, spre teatru; a trecut chiar prin fața lui.

O cunoaște? Nu personal, îl cunoaște în schimb pe logodnicul ei, domnul Anton, din timpul cînd funcționase ca portar — e vorba de martorul I.C. — la Institutul de Chimie.

Cît era ora? Poate răspunde exact la întrebare, întrucît văzînd-o pe Ioana singură, în toiul nopții, privise involuntar la ceas: era unu fără douăzeci și cinci.

Nu există temeiuri pentru a pune la îndoială nici mărturia lui I.C., cu toate că situația pare paradoxală, din mai multe puncte de vedere.

Raportul medicului legist cuprinde și el elemente contradictorii: în corpul defunctei fusese descoperită prin autopsie o substanță pe care o voi denumi convențional otrava „B", în timp ce analiza minuțioasă

a sticluței cu somnifer și a chiuvetei scoase la iveală vagi urme ale unei substanțe diferite: otrava „A".

Cît privește amprentele, s-au găsit de tot soiul, și studiul și clasarea lor ar lua vremea a patru vieți de anchetator, puse de la cap la cap.

O pălărie cu boruri lungi și o mustață schimbă înfățișarea unui individ. Nu m-au recunoscut nici măcar oamenii care anchetaseră înainte de venirea mea cazul Ioanei Scavin. Cu atît mai puțin avea să mă descopere bătrînul cu cicatricea, Neculai deci, pe care l-am urmărit zile îndelungate, în ceasurile cînd nu mă fila el pe mine. O primă constatare ce m-a făcut să sper că sînt pe drumul cel bun, a fost în legătură cu interesul pe care-l trăda Neculai față de persoana lui Fred.

Ioana — Fred — Neculai, un triunghi (magic dacă vreți!), în centrul căruia l-am așezat pe înotătorul rănit...

Ținîndu-mă ca o umbră de Neculai, intram după el prin magazine, exact la timp pentru a-l auzi întrebînd în stînga și-n dreapta despre înotătorul rănit.

Înregistram iritarea vînzătorilor plictisiți de insistențele omului cu cicatrice care susținea morțiș că văzuse înotătorul expus în vitrină, doar cu o zi înainte.

Același lucru îl afirma și în magazinul următor, pînă ce a ajuns să fie cunoscut peste tot ca un cal breaz. Cei care-l mai luau în seamă îl expediau, mai pe ocolite, mai pe față, la psihiatrie, și mi s-a făcut milă de el și am început eu însumi să-l caut pe înotătorul rănit. Și astfel, cu toții, în zilele acelea îl căutam pe înotătorul rănit...

Este foarte greu, aproape imposibil, să te înțelegi cu o femeie vîrstnică și țicnită, care dintr-un minut într-altul izbucnește în lacrimi, mai mult pentru a te convinge că suferă, decît datorită unei suferințe reale. Pașii bătrînei Ida frămîntă nisipul pe alcea centrală a parcului, înaintînd pe niște uriașe și diforme sandale, demne de o căpetenie vizigotă. Ar reprezenta un bun personaj comic, dacă n-ar fi, în esență, atît de tragică.

Am nevoie de ea fiindcă e singura persoană (singura, pînă la proba contrarie), care a intrat în casă, în după-amiaza zilei de șaptesprezece iunie și a văzut-o pe Ioana așa cum pretinde că a văzut-o, și prima ființă care a descoperit-o pe Ioana moartă în dimineața zilei de optsprezece iunie.

Cînd i-am explicat că aș vrea să stau puțin de vorbă cu ea, a început să plîngă... Credea că mă pregătesc s-o pun sub acuzare pentru vina de a fi omorît-o pe Ioana. A acceptat cu greu asigurările ce i-am dat și anume că nici prin gînd nu-mi trece s-o bănuiesc de crimă, vărsînd însă o nouă porție de lacrimi aflînd că nu o chem la procuratură, nici la tribunal, ci în casa Ioanei Scavin unde, fără îndoială, amintirile o vor doborî...

Văzîndu-mă așezat în șezlongul Ioanei (ca un profanator!), plînge iar, evocînd printre sughițuri blînda figură a celei moarte.

O las să se liniștească. N-am nici o speranță în legătură cu ea, totuși, conștiincios ca un școlar, încerc să forțez șansa.

Doamnă Ida, zic, observînd că șuvoiul de lacrimi e pe cale de a se opri, fii bună, arată-mi cum ai intrat în ziua aceea, prima dată, la ora cinci, mi se pare...

Mă corectează: era patru. De fapt asta și voiam, să aflu cît e de sigură asupra timpului. Caut să execut un fel de reconstituire, martora e însă opacă și încetul cu încetul simt că dezarmez. Obțin totuși un prim rezultat, surprinzător, rugînd-o să se culce în patul Ioanei și să imite pe cît îi este posibil poziția în care se afla moarta. Acceptă să comită acest sacrilegiu doar după o nouă porție de lacrimi. Își leapădă monstruoasele sandale, se întinde pe canapea și se învelește pînă la bărbie cu pledul mițos, galben cu albastru.

Sînt șocat. Oare colegii mei n-au observat că...?

Decis să merg pînă la capăt, îi cer bătrînei să imite acum poziția în care a găsit-o pe Ioana cu ocazia celei de-a doua vizite, seara tîrziu. Pretinde că poziția era aceeași. O las să se ridice, să-și prindă încălțările, și-i arăt fotografia Ioanei Scavin, făcută în dimineața zilei de optsprezece. O nouă ocazie de a plînge...

— Așa ai găsit-o, ca în fotografie, doamnă Ida?

Confirmă. Așa a găsit-o, lungită, cu capul ușor întors într-o parte, nu fără o anumită grație, ochii întredeschiși, în rochie de seară, cu pantofii pe picioare.

— Atunci de ce, doamnă Ida, cînd i-ai imitat poziția, ți-ai tras pledul pînă sub bărbie?

— Fiindcă era învelită cu pledul, simplu, explică bătrîna.

— Și învelită era și la nouă seara?

— Sigur că da, domnule de la poliție, la ora nouă seara, adică la nouă trecute, era învelită exact ca și la patru, în aceeași poziție.

— Iar a doua zi nu mai era învelită? insist, transpirînd.

— Nu, a doua zi nu mai era învelită, răspunde cu blîndețe femeia fără a se mira, fără a face legătura.

Hotărît lucru, azi nu sînt pornit pe menajamente. Bătrîna Ida are ghinion. O pun să iasă și să intre de cîteva ori, așa cum făcuse la ora patru.

— Intrînd în camera de culcare, ce ai observat, ce ai observat, ce ai observat, doamnă Ida?

Răspunsul e stereotip:

— Am văzut-o pe doamna Ioana și am crezut că doarme.

O trimit iarăși afară, decis să n-o cruț. Iau obiectele pe rînd: noptiera, oglinda, fotoliul, masa... Prin urmare memoria dumitale, babo, nu face para chioară. Dar dacă era ceva material pentru bîrfă, l-ai fi înregistrat cu precizie...

— Nici pe masă n-ai observat nimic?

— Nimic, răspunde Ida, nimic în afară de vaza pentru flori.

Și a observat-o, explică mai departe, fiindcă vaza era goală, amănunt ce a determinat-o să aducă niște flori cu ocazia următoarei vizite, seara tîrziu. Florile se aflau într-adevăr acolo și a doua zi.

— Prin urmare nici pe masă n-ai văzut nimic, iar vaza era goală...

— În vază nu se afla decît un plic... mă corectează Ida.

Alarmat, încerc să-mi stăpînesc tresărirea, fiindcă voluntar sau involuntar, de dragul acestui plic o torturez eu... Nu-mi vine să cred. Revin, calm:

— În vază ai observat un plic, doamnă Ida? Ce ai făcut cu el?

E gata să plîngă, atît de crunt o jignește bănuiala că s-ar fi atins de un lucru al Ioanei. Trece timp pînă s-o liniștesc. Plicul a rămas la locul lui, în vază, mă asigură, cu lacrimi în ochi. Îi arăt trei plicuri de forme și mărimi diferite: care din acestea se afla în vază. Îmi indică fără greș cel ce conține ultima scrisoare a Ioanei. Tulburat, trec la vizita de la nouă seara. O rog să culeagă flori din grădinița din fața casei și să intre cu ele în mînă, ca atunci. Bătrîna se supune. O urmăresc, reamintindu-i că era întuneric: ce becuri a aprins, pe măsură ce înainta prin casă? Becul din antreu, becul din bucătărie...

Ce a făcut în bucătărie?

A aranjat florile, tăind din frunzele inutile. A ieșit din bucătărie, cugetînd asupra imprudenței pe care o face doamna Ioana lăsînd casa descuiată noaptea, și, din antreu, a pătruns în camera de culcare, aprinzînd și lumina. În clipa următoare însă a și stins-o, observînd-o pe Ioana care continua să doarmă. Ușa ce dă în antreu a rămas însă deschisă și folosindu-se de dunga de lumină ce pătrundea în dormitor, bătrîna Ida, pășind în vîrful picioarelor, a pus florile în vază, iar apoi a adus apă rece de la chiuvetă, și a turnat-o peste flori, să rămînă proaspete.

— Foarte bine, doamnă Ida, intervin, dar pentru ca să faci toate acestea a trebuit mai întîi *să scoți* plicul din vază, nu e așa? L-ai scos și l-ai pus...?

Mă privește cu ochii plini de reproș.

— Nu știu de ce insistați atîta cu plicul, domnule de la poliție, dar să știți că bătrîna Ida este femeie corectă și nu se atinge de scrisori străine... Dacă plicul s-ar fi aflat *tot* în vază, bătrîna Ida ar fi adus alt vas

pentru flori... Dar plicul nu se mai afla în vază, domnule de la poliție... Plicul stătea acum alături, pe masă, așa să știți.

— Nu te supăra pe mine, doamnă Ida, dar ești sigură de ceea ce spui? Poate că l-ai scos cu un gest automat...

— Domnule, domnule, bătrîna Ida nu face gesturi automate, bătrîna Ida, chiar dacă unii spun despre ea că e țicnită, gîndește tot ce face, iar de scrisori străine nu se atinge în nici un caz, fiindcă ea știe ce necazuri se pot ivi dacă...

Ciudat este faptul că, totuși, plicul în discuție a fost găsit cu totul în alt loc: nici în vază, nici pe masă, ci pe unul din rafturile bibliotecii, deasupra cărților, cu ocazia cercetării amănunțite a locuinței Ioanei Scavin. Salturile făcute de plic sînt inexplicabile: așezat la început în vază, la vedere, cum era și normal, de vreme ce sinucigașa voia să scoată de sub orice suspiciune persoanele din jurul ei, plicul se mută apoi pe masă, în intervalul dintre ora patru și ora nouă — dacă e să luăm în serios afirmațiile bătrînei — interval în care Ioana continuă să fie... moartă, pentru ca la venirea anchetatorilor, a doua zi, să se găsească într-un loc relativ discret, pe raftul superior al bibliotecii...

Partiturile pe care le descopăr sînt dintre cele mai alese: mai ales romantici... Mă așez în fața pianului și plimbîndu-mi degetele peste clapele albe, încerc să invoc spiritul Ioanei Scavin. Dintr-un portret atîrnat pe perete, în stînga pianului, ochii ei mă urmăresc stăruitori, enigmatici.

Ioana Scavin, *cine este înotătorul rămîi?*

Și mă simt pătrunzînd într-o zonă a marilor singurătăți...

Încerc să mă gîndesc la omul care a intrat pe furiș, între patru și nouă, a citit mesajul și apoi, speriat poate, a fugit, azvîrlind plicul pe masă. Încerc să văd mîna care mai tîrziu a aruncat plicul sus, peste cărți... văd mîna, dar nu văd omul. Las toate luminile din casă aprinse, toate geamurile deschise și mă așez afară, în grădină, pîndind apariția fantomelor. Și ele nu întîrzie să se ivească...

Ca un fluture de noapte atras de luminile casei, Neculai se apropie pe partea cealaltă a drumului, folosind cît mai mult umbra parcului. Prezența mea în casa Ioanei are să-l surprindă, poate o să-l înspăimînte... Ar fi imposibil să nu mă vadă, stau chiar în lumina ferestrei, dar el nu bănuiește că pe genunchii mei se află ceva ce stabilește o tainică legătură între noi.

Printre partiturile Ioanei am descoperit un vechi desen în peniță, datat „1945". Pe colț, cîteva cuvinte aproape șterse: „Vrăjitoarei de la miezul nopții". Iar jos, în loc de comentariu: „Înotătorul rănit".

Fiindcă într-adevăr, desenul, iute schițat de o mînă nervoasă, înfățișează un bărbat luptîndu-se cu valurile. Are două săgeți înfipte în spate și pare la capătul puterilor, gata să abandoneze lupta.

Cine este înotătorul rănit?

Nu cumva tu ești înotătorul rănit, omule care mă pîndești din umbră, cu fața adînc crestată de cicatrice?

Nuuu... Trebuie să mergem mai departe, mult mai departe...

Neculai întreba prin magazinele de artizanat de o statuetă, în timp ce eu am doar desenul. Trebuie să găsim statueta. Trebuie s-o găsim pe vrăjitoarea de la

miezul nopții, cărcia acum douăzeci de ani un artist necunoscut i-a dedicat acest desen...

Reintru în casă și mă așez iar la pian; Neculai, care mă pîndește de afară, n-are decît să-și închipuie ce dorește... Ce știe Neculai despre vrăjitoare?...

Vrăjitoarele erau arse pe rug în vechime... Pe zidurile cetății, pentru ca mulțimea să poată vedea și să nu uite ușor, ajutoarele călăului stivuiau lemne uscate, crengi de brad impregnate în rășină, ramuri de stejar și trunchiuri subțiri și albe de mesteacăn, rădăcini de carpen și așchii de fag și o dată cu vrăjitoarea ardea pădurea toată, munții de la pisc pînă-n poale și cerul, de jos, pînă-n tăriile lui...

Ascunsă după draperii de fum și de flacără, uneori, vrăjitoarea se făcea nevăzută...

După ce vrăjitoarea se face nevăzută, de după draperii apare prietenul nostru Fred-Anton, în costum „de club", cuceritor june prim la vîrsta de patruzeci și cinci de ani, om ce rezistă oricăror zguduiri, calm și stăpîn pe sine, cochet pînă și-n rarele sale clipe de singurătate, preocupat pînă la pedanterie de cele mai neînsemnate amănunte vestimentare; omul despre care se vorbește că are „la activ" sute de femei...

Dar dacă stai să te gîndești mai bine, nu poți avea nimic împotriva lui. Nu e un personaj original, dintr-acești a există destui, femeile inteligente spun despre tipi ca Fred că sînt de neînlocuit în calitate de „însoțitori"... Ar trebui creată meseria de „însoțitor"...

— O partidă de biliard, domnule Anton?

Mă privește lung, apăsat, dar fără impertinență. E o căutătură aproape inteligentă. Fred ar putea face parte dintr-o elită a „însoțitorilor"...

— Ați venit aici, la club, special pentru mine, domnule Mocanu?

— De ce nu?

— Dumneavoastră știți ceva ce nu vreți să-mi spuneți.

— Și dumneata, domnule Anton, știi ceva... cunoști un secret pe care-l păstrezi cu mare grijă.

— Mă bănuiți?

— Cred că da... Asta nu ne împiedică să fim prieteni și să facem o partidă... Sau preferi șahul?

— Îmi spuneți pe față că mă bănuiți?

— Dar cum să-ți spun, prietene Fred-Anton? Mai pe ocolite?

— Ar fi mai politicos... Numele meu e de fapt Anton... Fred e o invenție a Ioanei. Spunea că sînt un însoțitor ideal...

— Cum?

— De ce vă mirați? Ioana nu m-a iubit... În legătura noastră sentimentul n-a jucat nici un rol... cel puțin din partea ei. Era de părere că pentru un însoțitor numele de Anton e banal și vulgar și atunci a găsit...

— Ce știi despre Ioana?

— Aproape nimic. Unui însoțitor nu i te destăinuiești, nu-i povestești viața, nu-i ceri părerea decît în chestiuni mărunte... Pe Ioana o cunosc tot atît de puțin ca și pe dumneavoastră...

— Nu te deranja rolul de „însoțitor"?

— Puteți crede tot ce vreți despre mine, dar nu mă deranja de loc. Știu că mă veți contrazice, oricine ar face la fel, dar aparențele joacă un rol major în existența noastră. Nouăzeci și nouă la sută din acțiuni le ducem pentru a salva aparențele, întreaga noastră viață e o aparență, o afirm din convingere, cu riscul de a fi taxat drept ultimul idiot. Ioana mă ajuta și pe mine să salvez, în unele privințe, aparențele, de aceea am acceptat condițiile ei, condițiile mutuale, fiindcă nu și le-a formulat niciodată, era prea fină și ducea în spate o experiență inegalabilă: orice bărbat se simțea un simplu cățel în fața ei... Personalitatea ei destrăma pur și simplu prezențele dimprejur... Eu am acceptat din prima clipă situația, iar ea a înțeles că accept, altfel nu m-ar fi tolerat atîta timp în apropierea ei.

— Nu jucai totuși un rol umilitor?

— Presimțeam întrebarea, domnule Mocanu. Fiecare om joacă un rol pe potriva sa, și majoritatea rolurilor sînt mici, subordonate soliștilor. Actorii de talie sînt rari și vă rog din suflet să nu-mi faceți teorii cu privire la demnitatea rolurilor mici! Ce fel de demnitate? Demnitatea obligației de a le accepta? Poate că există un singur fel de demnitate, aceea de a fi conștient de micimea rolului tău și de a-l privi în față fără nici un fel de paleative. În rest totul e aparență! De pildă, în ceea ce mă privește sau în ceea ce-i privește pe majoritatea semenilor mei. Cu Ioana e altceva. La ea aparența juca rolul exact invers. Ea n-avea nevoie de aparențe, dar și le crea pentru a încerca să-și acopere personalitatea esențială. Nu izbutea decît față de cei orbi... Femeile o suportau greu, invidiind-o fără să știe exact pentru ce, bărbații se fîstîceau în preajma ei și pe urmă cei mai mulți o vorbeau de rău, din cauza aceluiași sentiment neplăcut de a fi minimalizat. Dragoste? Nu știu vreun om pe care Ioana să-l fi iubit, poate și-a consumat sentimentul acesta cu mult înainte de a fi întîlnit-o eu, dar mai bucuros cred că n-a întîlnit omul care să merite atenția ei. N-am îndrăznit s-o întreb niciodată, dar... Mat, domnule Mocanu.

— Ești un șahist iscusit, prietene Fred-Anton.

— Aș prefera să aud din gura dumneavoastră numai numele meu adevărat. Acum, cînd Ioana nu mai e, aș prefera ca celălalt nume, găsit de ea, să cadă în uitare încetul cu încetul.

— Ai suferit mult la moartea ei?

— Nu din cale-afară, domnule Mocanu... Cred că nu prea sînt capabil de bucurii înalte și suferințe extreme. Eu sînt conștient de rolul meu mic... Și apoi nu

eram decît un *însoțitor*, și dacă-mi uitam calitatea, Ioana avea grijă să mă așeze la locul meu, totdeauna cu multă finețe, dar deosebit de ferm. Șah!

— Nu sînt un jucător pe măsura dumitale, îi răspund, cedînd încă de la început a doua partidă.

— Nici nu e de mirare, zice Fred-Anton, am categoria întîia.

— A fi șahist face parte din calitățile obligatorii ale unui însoțitor?

— Nu veți reuși să mă jigniți sau să mă scoateți din sărite, domnule Mocanu... Dar dacă vreți să știți, face parte din calitățile „în plus". Fiind însoțitorul Ioanei, trebuie să acceptați că eram un însoțitor *de lux*. Mai am și alte calități... Ați tresărit pentru a doua oară, nu știu de ce am impresia că v-ați gîndit la aceste lucruri, la toate aceste lucruri, înainte de a sta de vorbă cu mine... Discuția aceasta a noastră e o discuție „dirijată"? Mă conduceți cu abilitate pe terenul pe care-l doriți, pentru a afla lucruri semnificative, cumva indirect, prin deducție, prin vreo nouă metodă detectivistică pe care o încercați pe pielea mea? Faptul nu mă deranjează, de a fi contribuit și eu cu ceva la progresul criminalisticii... Dar va fi oare un progres real? Cu mine, cercetările în legătură cu moartea Ioanei duc într-o fundătură. Dacă intrați în ea, mă îndoiesc de rezultatul misiunii dumneavoastră. Ați mai prins vreodată un criminal? Nu răspundeți, păstrați secretul, dar aici vă așteaptă un mare eșec... Nu din cauza abilității eventualului asasin, ci din cauza Ioanei, care a plecat trăgînd după ea toate ușile, închizîndu-le. Mărturisirea ei, scrisă, nu vă e suficientă? Polițiștii se bucură în general cînd pot închide un dosar... De ce insistați? Chiar Ioana s-ar supăra aflînd de încercările disperate pe care le faceți pentru a dezgropa un adevăr ce nu va

servi nimănui, nici justiției și nici victimei... Eu nu știu nimic despre toate acestea, nici adevărul despre moartea celei al cărei însoțitor am fost, nici amănunte cu privire la cercetările ce le faceți, totuși e ceva ce mă deranjează și simt că-i deranjează și pe alți oameni: de ce atîta insistență? Cauza e pierdută, în primul rînd datorită Ioanei, fiindcă așa a dorit ea. Continuînd cercetările, îi sfidați memoria. Ce este rușinos într-o sinucidere? Într-o sinucidere reușită... De unde dorința meschină și diabolică, în același timp, de a găsi neapărat un asasin, un vinovat? Cînd adevărul sare în ochi, cînd...

— Nu-l caut pe asasinul Ioanei Scavin, domnule Anton.

— Ah, nu?! Dar în acest caz, ce căutați?

— Ascultă, ascultă cu atenție, domnule Anton: de unde ai aflat dumneata de ultima scrisoare a Ioanei, scrisoarea în care mărturisește că se sinucide?

Mă privește stăruitor, dar în fond absent; sînt sigur că întrebarea mea îl golește pentru moment de gînduri și cuvinte. Se apleacă ușor spre mine, în vreme ce degetele, pentru prima dată nervoase în această discuție, se joacă în neștire cu figurile de șah.

— *Touché*, răspunde în sfîrșit. Atins. Presupun că de cîtva timp deja vă pregăteați această întrebare. Acum sînt trecut definitiv pe lista suspecților... Care polițist de meserie ar accepta următorul răspuns, atît de simplu: Despre scrisoarea Ioanei am auzit din întîmplare... Prin oraș se vorbește de multă vreme că moarta ar fi lăsat o recunoaștere scrisă. Ar urma imediat întrebarea: Așa? Și cine este, concret, persoana care ți-a vorbit de răvașul de adio al Ioanei? N-aș ști ce să răspund... Habar n-am, cu destui oameni am vorbit despre asta, se mirau chiar, date fiind relațiile mele cu Ioana, că nu știam nimic.

— Întrebarea ar fi cu totul alta, domnule Anton. Întrebarea ar fi: Dumneata, personal, crezi în existența acestei scrisori, și mai ales crezi în autenticitatea și sinceritatea ei?

— Vreți să spuneți că cineva, eventual asasinul, ar fi falsificat scrisul Ioanei? Ar fi prea complicat... Și apoi specialiștii, grafologii criminaliști... Nu? Se găsește totdeauna cineva mai deștept decît altul, ierarhia valorilor e nelimitată, nu-i așa... Vorbesc, arunc cuvinte, de fapt mă zbat în laț și zbătîndu-mă nu fac altceva decît să strîng lațul. Știu. Vă consideram un om inteligent, sau măcar priceput în meseria pe care o... practicați, dar dacă îmi veți arunca în față, acum, aici, că eu am ucis-o pe Ioana pentru ca apoi să las și o scrisoare falsă, am să vă arunc de la obraz că sînteți... sînteți un...

— Stai. Încearcă să nu spui nimic de care să-ți pară rău mai tîrziu. Eu nu-ți întind nici'un fel de curse, domnule Anton... Amănuntul cu scrisoarea despre care ai aflat „cine știe cum" nu mă impresionează. De fapt, asta nu are importanță, știu mai multe lucruri decît îți închipui, mai bine spune-mi dacă nica și naiva povestioară pe care ți-o voi debita îți aduce vreo amintire. Ascultă: Dincolo de culmile roșiatice ale colinelor ce seamănă cu un arhipelag...: un arhipelag care se scufundă încet în întuneric pe măsură ce coboară amurgul, apare un bărbat cu pălărie neagră... El îmi face semn să-l aștept. Poartă niște haine uzate, ochii lui sînt obișnuiți să scruteze depărtările, să înfrunte priveliști îngrozitoare. Acest om pentru a ajunge aici a fost nevoit să traverseze înot fluvii adînci cu ape dușmănoase, rănit, înfruntînd vîrtejuri, fără speranța reală de a se salva...

În vreme ce vorbesc rar, Fred-Anton se liniștește și începe să regrete izbucnirea neașteptată de adineaori. În schimb nu ascultă atent vorbele mele, e concentrat interior, își examinează situația. Cînd sfîrșesc, mă întreabă cu detașare:

— Ce e asta?

— Mă inviți la dumneata acasă? schimb vorba. Poate ai ceva de băut?

— O percheziție mascată?

— Ești un obișnuit al clubului, domnule Anton?

— Joc șah, aici, deseori. Uneori biliard. Plecarea noastră în doi va fi mult comentată, vă dați seama? Sînteți un veritabil vînător cu clopoței, toată lumea vă cunoaște și știe ce hram purtați... Pot să vă rog ceva?

— Să salvăm aparențele?

— Da, să salvăm aparențele. Am să ies primul, iar în drum spre casă, cumpăr și băutură ca să-l pot primi cum se cuvine pe omul care-mi aduce necazuri... Aveți destulă încredere? De altfel, probabil, va fi cineva pe urmele mele, sper... Zece minute mai tîrziu veniți și dumneavoastră... Locuiesc pe strada... asta e bună! Mai e nevoie să vă dau adresa mea?

— Nici vorbă că nu e nevoie! O cunosc.

— Eram sigur. Pot să plec?

— Bineînțeles...

Fred-Anton dă să iasă, dar imediat revine.

— Mi-e imposibil să înțeleg... Ce fel de polițist ești dumneata, domnule Mocanu? Nu te gîndești că aș putea să fug? Sau dacă nu fug, am să șterg, am să fac să dispară urmele compromițătoare din locuința mea... În vreme ce o vizită inopinată...

— Sînt convins că n-ai să fugi și că nici un fel de urme compromițătoare nu există în garsoniera dumitale.

— Aș putea, pentru a scăpa de toate necazurile, să urmez exemplul Ioanei... să mă sinucid.

— Oameni ca dumneata nu-și pun capăt vieții.

— Am mare chef să te contrazic, în fapt...

— Știu, totuși n-o vei face, măcar pentru simplul motiv că ești nevinovat...

— Asta e bună! Îmi spui că sînt nevinovat exact în momentul cînd psihologia începea să mi se diformeze... Începeam chiar să cred în vinovăția mea. Plec...

Fred e vizibil obosit; nu are exercițiul nervilor. Interiorul său e cel al unui seducător ponderat. Pereții țin în spate o singură femeie goală; în colțul dinspre răsăritul soarelui poleiala în aur șters a unei vechi și frumoase icoane încălzește camera, mai mult prin sugestie... Serviciul de coniac e fantezist și poartă marca firmei Moser.

— Tot ce am făcut azi seamănă cu o retragere, nu-i așa, domnule Mocanu? Un lung șir de eschive, majoritatea nereușite...

— Chiar și vorbele acestea ar vrea să fie o eschivă, mi se pare...

— Sînt un spadasin lipsit de talent, ce să fac? Nu-mi place să lupt, toată viața am evitat prilejul de a avea confruntări decisive, fiindcă nu cred într-o echitate a adevărului, a sorții... De obicei învingătorul e hotărît anapoda, la întîmplare, fără să fie numărate rănile și măsurat sîngele scurs...

— Fiindcă veni vorba de răni, de unde ai statueta din spatele meu?

— Ah, vedeți și cu ceafa?

— Hotărăște-te dacă mă tutuiești sau nu... Statueta am observat-o cînd am intrat.

— Dar de ce „fiindcă veni vorba de răni"?

— Fiindcă statueta îl reprezintă pe înotătorul rănit.

Fred cercetează cu atenție mica piesă de bronz așezată pe un *secretaire*, mirat, ca și cum ar vedea-o pentru prima dată.

— Ciudat! Am cumpărat-o fără să mă uit la ea, voiam să-i fac o surpriză Ioanei. Dacă mi s-ar fi spus că am în casă un „înotător rănit", aș fi negat cu convingere...

— Ioana nu ți-a vorbit niciodată despre înotătorul rănit?

— Niciodată, vă asigur.

— Atunci de ce ai cumpărat pentru ea *tocmai* această piesă?

— Întîmplarea pură, domnule Mocanu. Ei îi plac asemenea fleacuri, ai văzut, avea în casă ceramică de tot felul, statuete din lemn, din metal...

— E adevărat, dar nu-l avea pe înotătorul rănit... Și cred că l-ar fi dorit mult. Ciudat, cum ai reușit să-i ghicești preferințele...

— Se apropia ziua ei de naștere... Treceam pe stradă și deodată văd în vitrină acest bronz...

— Mai știi magazinul de unde l-ai cumpărat?

— Firește. Dar nu înțeleg nimic... Povestea ce mi-ai spus-o la club... era parcă vorba de un bărbat care a traversat niște fluvii, rănit...?

— Exact, exact.

— Și ce înseamnă toate acestea?

— Nu știu...

— Aveam impresia că un detectiv trebuie să le știe pe toate.

— Cînd te-ai văzut ultima dată cu Ioana?

— Reluăm interogatoriul? Prea bine... În ziua morții ei, dacă admitem că a murit în 17 iunie, sau cu o zi înainte de moartea ei, adică socotim că a murit în 18 iunie. Nu e nevoie să mai puneți întrebări, continui singur, repet ceea ce am mai declarat. Era aproximativ în jurul amiezii, am văzut-o ieșind din laborator, parcă speriată... Mi-a spus că se simte rău și pleacă acasă, refuzînd însă să se lase condusă. De atunci n-am mai văzut-o...

— Eroare, prietene Fred-Anton. Ai văzut-o pe Ioana în după-amiaza aceleiași zile de șaptesprezece iunie, la ora cinci...

Doar o anumită împietrire a obrazului, brusc îmbătrînit, trădează surprinderea fostului iubit al Ioanei Scavin.

— *Touché!* Atins, pentru a doua oară...

— Povestește-mi totul. Dar te rog să-ți închipui că eu de fapt știu cum a fost... Asta te va feri de alte erori.

— Bine, domnule Mocanu. Am să încerc să nu mai comit erori... Mai bem un păhărel? Sigur că mai bem... În anumite împrejurări meseria dumitale devine pasionantă... Dar rar de tot... Cu mine e mai ușor... Cînd am intrat în casă, pe la ora cinci, după cum ai spus, toate ușile erau deschise. Motivul vizitei? Ioana plecase de la Institut bolnavă, speriată... Era normal să văd ce e cu ea. Am găsit-o *dormind*, jur că am fost sigur că doarme, am vrut să mă retrag discret, dar felul în care fusese pus plicul în vaza de flori mi-a atras atenția. Am citit scrisoarea și mi-am pierdut capul... Cred că am fugit... Asta e tot.

— Ce ai făcut cu plicul? L-ai pus înapoi în vază?

— Nu știu. În orice caz nu l-am luat cu mine de vreme ce l-ați găsit... Am fugit, ceea ce este penibil pentru un bărbat... dar eu nu sînt decît un *însoțitor*... îmi era groază de toate cîte vor urma, într-o secundă mi-au trecut prin cap fazele cercetărilor... amestecul meu... firește, ca prieten al moartei... n-am avut putere decît să fug. Mi s-a părut că pe stradă nu trecea nimeni. Dar am fost văzut, nu-i așa? Altfel de unde ați fi știut de vizita mea. Cine m-a observat intrînd sau ieșind din casa Ioanei?

— În legătură cu această vizită, crezi, dragă domnule Fred-Anton, că n-ar mai fi nimic de spus? Nu? Și nimic altceva?... Nimic... Nici chiar despre înotătorul rănit?

— Vă dau adresa magazinului...

— Foarte bine... dar... pentru dumneata ce reprezintă această statuetă a înotătorului rănit?

— Eu nu pricep artele, domnule Mocanu. Doar cînd e nevoie mă prefac că le-aș pricepe.

— Pentru a salva aparențele, nu-i așa?

— Pentru a salva aparențele, exact. Aparențele sînt totul... Plecați? Trebuie să mă consider... arestat?

— Doar în aparență, prietene Fred-Anton.

E o după-amiază caldă și, surprinzător, poate prin sugestie, simt miros de pepene roșu, răcoritor, aromat, cu toate că sezonul pepenilor e încă departe.

La „Braseria Cetățuii" Neculai pîndește ivirea mea, cărunt, tras la față, cu marca lui cicatrice în diagonală pe figură, atît de nepotrivită cu întreaga-i înfățișare.

Toate acestea încep să fie obositoare și pentru el și pentru mine. Zilele de pîndă reciprocă se transformă într-un lung calvar, veritabilă luptă pentru eliberarea conștiințelor, al cărei rezultat rămîne incert, incert, incert...

Aș spune că el, Neculai, este înotătorul rănit, dacă n-aș simți că înotătorul vine de departe, de sub orizonturi obscure, către care Neculai nu și-a trimis niciodată gîndul. Poate că mă înșel? O viață întreagă urmărești o urmă falsă, iar cînd îți dai seama că ai greșit, cauți scuze și justificări.

Există meserii în care greșeala e chiar recomandabilă: poeții ar trebui să greșească mereu. Greșelile lor la un loc ar alcătui opera, arta lor, și cu cît ar fi mai mari, cu atît mai interesant ar fi rezultatul.

Chirurgii, anchetatorii n-ar trebui să comită erori. Dar le comit... Oamenii continuă să moară sub bisturiu, sau sub învinuiri închipuite... Și toate acestea, poate că, iertat fie-mi gîndul eretic, datorită faptului că artiștii, cei care au voie să greșească, n-o fac sufi-

cient de convingător, și o parte din păcatele lor virtuale rămîn neacoperite...

O parte din imensa oboseală acumulată de Neculai mi se transmite mie. Faptul că stau la masa Ioanei, aici unde el n-ar îndrăzni să se așeze, îl irită din cale-afară, dar simt că trebuie să merg pînă la capăt cu acest joc. Fiindcă e un joc. Esențialul e în altă parte. Din păcate se pare că, oriunde te-ai afla, esențialul pare să se fi mutat exact în locul opus.

Singurătatea lui Neculai, acest eventual asasin, mă rănește și mă indispune. Nu e nici o mulțumire să urmărești un răufăcător nefericit, pedepsit de viață încă înainte de a fi descoperit de justiție. Ești tentat să joci cavalerește, să-i acorzi șanse, să-i deschizi portițe de scăpare, pe care el de altfel nu le va folosi, crezînd că sînt capcane. Și de fapt, cel puțin parțial, are dreptate.

Braseria supravegherii noastre reciproce e plină de actori, de redactorii unor reviste literare, de poeți. Păcatele lor sînt însă mici, nu la înălțimea aerelor pe care și le dau, și atunci e de mirare că în locul lor greșesc eu?

Neculai, oricît ar fi de înverșunat, nu-și permite luxul să mă urmărească în plină zi, decît, eventual, pe străzile de circulație. De aceea ies, ascunzîndu-mi un surîs neclar, fiindcă nu știu dacă i se adresează lui sau e doar o scuză față de mine.

Magazinul pe care mi l-a indicat Fred e într-adevăr greu de găsit. În această parte a orașului, insulă a burgului de odinioară, există cîteva străduțe ce seamănă leit una cu cealaltă, alcătuind un mic dar diabolic labirint. Îl întreb discret pe unul din vînzători dacă-și amintește de statuetă. Cînd aude, e gata să se ia cu mîinile de cap, și-mi dau seama că Ne-

culai a trecut și pe aici, și nu o singură dată, și i-a plictisit pe toți cu insistențele sale.

— Iarăși înotătorul! exclamă omul de după tejghea, zvîrlindu-și brațele către cer. N-avem așa ceva, nici n-am avut...

Și aici, ca în orice instituție, există o anumită ierarhie, de aceea îl caut pe șeful vînzătorului, iar apoi pe șeful șefului. Lehamitea de pe figurile lor e de nedescris. Dar ei sînt plictisiți întotdeauna, așa că nu descurajez, insist, așa cum a făcut fără îndoială și Neculai, fără a obține însă ceva în plus.

Plec, întrebîndu-mă dacă Fred a mințit. Nu fac o sută de pași și un ins mărunțel mă ajunge din urmă. E responsabilul magazinului, deci, se pare, șeful tuturor șefilor de acolo, și a ascultat mica noastră discuție ascuns după cine știe ce perdea. Vrea să știe dacă am venit „pe linie oficială". Dacă da, se schimbă povestea... Își cere scuze pentru nepolitețea „băieților" săi, poate justificată parțial.

Povestea cu statueta le stă tuturor în gît, mai ales de cînd cu domnul cel bătrîn și maniac cu cicatrice, care vine în fiecare zi și se interesează de înotătorul rănit. În rezumat lucrurile stau cam așa. Magazinul lor ființează aproximativ de vreo zece ani, iar profilul nu i s-a precizat nici pînă azi. Desface de toate: de la obiecte de artizanat și mici bibelouri lucrate de meșteșugarii și artiștii unei cooperative, pînă la brice și foarfeci.

Acum zece ani, el, actualul responsabil, era simplu vînzător și într-o zi s-a pomenit cu un client ciudat. Client, un fel de a spune, fiindcă nu venea să cumpere, ci să vîndă. Semnalmentele lui? Scund, trecut de cincizeci, slab, cu o față trasă, prelungă, ca de cal. Aducea statueta despre care e vorba, învelită în ziar

(tot învelită în ziar a adus-o și cu ocazia vizitelor următoare). Era greu să te sustragi insistențelor sale. Spunea că de vreme ce în magazin se vînd obiecte de artă și statueta sa ar putea fi expusă, doar, doar se va găsi un cumpărător. A promis că va da o treime din prețul obținut, și cum nu se mai putea scăpa de el, în cele din urmă statueta a fost așezată în vitrină unde a și rămas un an, dacă nu chiar mai bine de un an, pînă ce s-a găsit într-adevăr un cumpărător care a dat suma cerută și a luat-o.

Responsabilul a trimis o carte poștală pe adresa lăsată: „Hedic Andrei, Curelarilor 18, Loco", pentru a-l anunța pe om, pe fostul proprietar al statuetei, că poate veni să-și ia banii, o sumă neînsemnată de altfel, dar au trecut săptămîni și nu s-a prezentat nimeni. Mai mult dintr-o pornire de curiozitate, decît din exces de cinste, responsabilul (căpătase între timp această funcție) s-a deplasat personal, dar la adresa indicată nimeni nu-l cunoștea pe Hedic Andrei și nici nu auzise vreodată de el.

Cu asta, povestea părea încheiată. Dar, după un interval de doi sau trei ani, cine intră în magazin, într-o dimineață la ora cînd nu prea erau mușterii, dacă nu chiar dispărutul Hedic?!

Corect, responsabilul îi avansează suma obținută, iar Hedic, după ce o primește, scoate de sub ziar statueta, aceeași statuetă vîndută în același magazin în urmă cu doi sau trei ani.

Cică, fiind o amintire dragă, iar situația lui financiară îmbunătățindu-se pentru moment, a răscumpărat-o. Acum însă, fiind din nou în mare impas, ar dori respectuos să-l roage pe domnul responsabil s-o expună iarăși, spre vînzare. Insistențele sale erau atît de neplăcute, încît responsabilul a cedat încă o dată „deși

comitea o ilegalitate"; în plus, mai era un ce neverosimil: prețul fixat de Hedic părea atît de scăzut, încît cu greu îți venea să accepți că o sumă atît de meschină poate redresa bugetul unui om.

Hedic a plecat lăsînd o nouă adresă, și povestea s-a repetat. S-a găsit cu chiu, cu vai un naiv de cumpărător care a lăsat bănuții, luînd statueta, Hedic a fost anunțat printr-o poștală simplă, dar nu s-a prezentat. De astă dată responsabilul nu și-a dat osteneala de a-l căuta. Și au trecut din nou cîțiva ani...

Cîteva luni în urmă, Hedic, sau fantoma sa, trece din nou pragul magazinului. Aducînd înotătorul rănit. Istoria se repetă; zice că a răscumpărat-o, însă iarăși e în criză și... Refuzul categoric, inițial, al responsabilului, se tocește în fața insistențelor patetice ale celuilalt. Înotătorul rămîne în vitrină, pînă acum vreo zece zile cînd a fost cumpărat de un domn. Anunțat ca de obicei printr-o carte poștală, Hedic nu s-a prezentat pentru a-și ridica modesta sumă...

Trăim înconjurați de goluri înspăimîntătoare. Uneori le traversăm fără să ne dăm seama și abia ajunși în fața unei oglinzi, paloarea obrazului și febrila strălucire a ochilor ne avertizează că s-a întîmplat ceva.

Dintr-un astfel de spațiu vid și amenințător, apare Fred-Anton, deconcertat, fără să știe exact ce s-a întîmplat cu el.

— Domnule Mocanu, din casa mea a dispărut...

Îl întrerup. De fapt bănuiesc cam ce putea să dispară din casa lui și în plus vreau să profit de starea de comoție în care se află, de accea, fără să-i dau vreme să termine, amînînd acest deznodămînt parțial, îl întîmpin cu o întrebare:

— Cînd ai văzut-o ultima dată pe Ioana... vie?

Neliniștea lui se accentuează.

— Am mărturisit, la ora cinci, în ziua de șaptesprezece... Să revenim iar la...?

— Și din momentul acela n-ai mai văzut-o? Nu?... Ah, nu ești destul de convingător... Ei bine, ce ți-a dispărut din casă? Nu cumva înotătorul rănit?

— Știați?

— Trebuia să presupunem... Cînd s-a întîmplat?

În urmă cu patruzeci și opt de ore, povestește Fred-Anton. Lipsise toată noaptea de acasă, iar cînd s-a întors, în zori, absența statuetei i-a sărit în ochi.

Nu-i venea să creadă și cîtva timp a căutat-o prin locuință, tot sperînd că într-un moment de zăpăceală îi găsise alt loc.

Dar, îl întreb, de ce i-au trebuit două zile pentru a se hotărî să vină la mine? Răspunsul lui e confuz, neinteresant. Se simte amenințat de forțe necunoscute, deasupra capului său bîntuie furtuni invizibile, dintr-un moment sau altul fulgerul e gata să...

— Nu cumva ai venit să-mi ceri protecție? îl întreb.

Cînd intrăm la el în garsonieră, se repede la ferestre și le deschide pentru a goni duhoarea de alcool; într-un colț cîteva sticle, mai mult goale, arată felul în care Fred-Anton a încercat să gonească incertitudinile ultimelor zile. O agrafă pe covor, un cordon uitat, și alte mici indicii, îl trădează că nu s-a luptat singur cu incertitudinile, lucru pentru care nu pot decît să-l felicit ...

— Domnule Mocanu, sînt un excelent inginer chimist și în domeniul acesta...

— Domnule Fred-Anton, îți cunosc calitățile și te rog să mă crezi: n-am nimic împotriva dumitale... De altfel, în acest moment ești un fel de reclamant: te plîngi de dispariția înotătorului rănit...

La aceste cuvinte se aude soneria și Fred-Anton, nedumerit, introduce în casă un ins care mă caută. Este colegul meu O. Mă ia de o parte. După scurta discuție pe care o avem, O. pleacă, iar eu revin în cameră unde gazda mă așteaptă din ce în ce mai neliniștită. Vrea totuși să pară degajat și se interesează dacă necunoscutul e unul din „rețea". Cum nu binevoiesc a-i da explicații, preocupat și eu de cele aflate, face o remarcă asupra secretului profesional și se pregătește să toarne coniac în pahare, pînă cînd îl întrerup propunîndu-i să avem o discuție cît mai lucidă.

îi spun de asemenea că nu-l voi impacienta cu nici un fel de întrebări, cel puțin deocamdată, ceea ce îl obligă însă la maximum de sinceritate. Dacă nu are nimic de adăugat, plec.

Și mă ridic.

Brusc speriat, Fred-Anton îmi face semn să rămîn. Ceea ce are să-mi spună nu e complicat dar... Fapt e că de cîtva timp cineva îi vizitează locuința, în absența sa. Totul durează de circa zece zile. A găsit urme: o chitanță mototolită eliberată de caseria hotelului „Corvin" (Drace! îmi zic. Acest Neculai...), resturi de țigări ieftine, scrum, deranj prin cameră, ca și cum necunoscutul vizitator nici n-ar încerca să facă o taină din trecerile sale...

— Dar, întreb, în ziua dispariției înotătorului rănit?

— Nimic... Nici o urmă în casă, dar...

— Dar?

— Poate o simplă întîmplare... În fața ușii zăcea un bilet la autobuzul de Ocna-Săcel, o localitate cam la douăzeci de kilometri distanță.

Îmi întinde biletul, o dată cu chitanța, aceste două corpuri delicte, demne de un surîs... Îi propun să le păstreze, ca amintire, ceea ce-i provoacă remarca, pe care o mai făcuse o dată, că aș fi un polițist ciudat. Îl întreb dacă se gîndise în aceste ultime zile la Ioana. Nu, nu se gîndise, propriile sale spaime umpluseră tot spațiul...

— Tot spațiul, domnule Fred-Anton? Chiar și golurile amenințătoare ce ne pîndesc? Nu înțelege întrebarea și la rîndul său se interesează asupra necunoscutului care-l vizitează în taină. Cine e acest om și ce dorește?

— Te vizitează doi oameni, prietene Fred-Anton... Ce doresc ei? Poate vor și ei să afle adevărul... Propriul lor adevăr.

— Ah, există pentru fiecare om ún adevăr separat?

— Foarte posibil...

— Și cum vine asta? Domnule Mocanu, cum vine treaba cu adevărurile separate... Insist să-mi răspunzi!

— Un fel de adevăruri parțiale, poate.

— N-am auzit de așa ceva.

— Dar de sfîrșitul parțial al lumii ai auzit?

— E absurd...

— E o vorbă a Ioanei: îi plăcea să pomenească despre sfîrșitul parțial al lumii. Nu-ți amintești?

— Nu... Cred că față de mine n-a vorbit despre așa ceva. Cum se face că știți atîtea lucruri despre Ioana? Cuvintele pe care le rostea...

— Și chiar unele din gîndurile ei...

— Îți place, domnule Mocanu, să amintești mereu despre Ioana, cînd sînt eu de față. Parcă ar fi o cursă permanentă...

— O, îmi place să vorbesc în general despre Ioana, prietene Fred-Anton. N-o fac anume pentru dumneata.

— Aveți uneori un accent prietenesc...

— Fiindcă te simpatizez...

— Din nou o cursă!

— Cîtuși de puțin. Dacă voi descoperi pînă la urmă că dumneata ai ucis-o, îți voi căuta și circumstanțe. Din pură simpatie.

— Capcane, la tot pasul. Nu cheltuiți oare prea multă momeală pentru un... pentru un șoarece?

— O fac de dragul Ioanei, prietene Fred-Anton. Dacă ai fi numai dumneata în joc, aș fi pus de multă vreme punct, cu toată simpatia...

— Primejdioasă sinceritate!

— Sinceritatea mea?

— Dar a cui? Din ce cauză mi-a fost furată statueta înotătorului? Vrei să spui că nu ai habar? Dar vei încerca să afli?

Îl părăsesc pe Fred-Anton cu toate întrebările lui și merg să mă întîlnesc cu colegul O. Acesta îmi înmînează actul oficial ce-mi dă posibilitatea să cercetez locuința lui Hedic Andrei, la Ocna-Săcel.

O localitate stranie, crîncenă, contorsionată, agățată de o vale abruptă ale cărei străzi urcă pieptiș tăiate în piatră nemiloasă, un orășel ce moare cu încetul de cînd s-au închis minele de sare. La mari intervale, cîte o uliță se prăbușește în abisurile ce pîndesc dedesubt fostele galerii pe care apele subterane le lărgesc din ce în ce, ramificînd și amplificînd labirintele tenebroase, cutreierate doar de umbrele morților.

Odinioară, sarea scoasă din Ocna-Săcel, celebră prin puritate, pleca în aventuroase călătorii sub coviltirele căruțelor lungi, pe osii de oțel, aprovizionînd bazinul Tisei și al Dunării din mijlocul continentului. Cărăușii se întorceau cu bani și-și ridicau case frumoase cu cerdac și acareturi. Din cînd în cînd casele intrau în pămînt, înghițite de ocnele datorită cărora au răsărit, dar asta era în firea lucrurilor, nimeni nu se speria prea tare, și supraviețuitorii dezastrelor durau acoperișuri noi, la fel de frumoase.

Ulițele sînt înguste și răsucite toate spre un fel de centru imaginar, care e de fapt un lac sărat cu apele calde, foarte adînc, fără fund zice-se. De fapt majoritatea nu sînt ulițe, în accepția obișnuită a cuvîntului, pe aici nu se poate trece nici măcar cu o căruță, ci adevărate strîmtori între case vopsite în albastru țipător

sau garduri înalte în dosul cărora nu se poate ști cu exactitate ce se petrece.

În casa lui Hedic caut un semn și un stimulent care să mă împingă înainte, dincolo de aureola oarbă a înotătorului rănit care mă ține în loc, mă împiedică să mă apropii de esențial.

Și esențialul pentru mine e să aflu totul despre Ioana.

Casa aceasta, spre care mă conduce un funcționar local avertizat de sosirea mea, atîrnă deasupra unuia din cele cinci sau șase lacuri sărate, mai bine zis prăpăstii fără fund, gata să se prăbușească o dată cu prima lunecare de teren. Unele dintre lacuri sînt vechi poate de sute de ani, altele de dată mai recentă și toate s-au născut prin cataclism. În timpul verii, orășenii vin să-și tămăduiască aici mădularele reumatice; chiar sub ferestrele lui Hedic zăresc cîteva cabine la care ai acces contra unei jumătăți de leu. Oricine poate să înoate ușor în apa aceasta fierbinte și grea. Oricine... chiar și un înotător rănit...

Corpul lui Hedic Andrei zace neînsuflețit în odaia cea mare, și abia arunc o privire către obrazul scofîlcit al ciudatului bătrîn ce vindea statueta pentru a o redobîndi iarăși, prin furt. A murit de moarte bună, cum se spune... Ca și cum poate fi moarte bună și moarte rea. Medicul îmi dă explicații bogate în amănunte inutile. O veche maladie internă a declanșat criza chiar în această dimineață, răpindu-mi posibilitatea de a-i cere personal celui dus explicații cu privire la ciudata sa purtare, cu privire la relația dintre el și înotătorul rănit, și dintre înotătorul rănit și Ioana Scavin.

Medicul legist avea să confirme spusele medicului de circă. Nimic suspect în moartea lui Hedic. Banalul sfîrșit al unui om la fel de banal ca și moartea sa. Toți

cei care-l cunosc spun la fel. Nici un fel de ciudățenii, nu era nici scrîntit, nici măcar bețiv.

Dar eu ridic ochii de pe chipul prea puțin arătos al mortului și văd sus pe dulap statueta înotătorului rănit, căreia nimeni nu-i acordă atenție, revenită iar la locul ei, și sînt tot mai convins că omul acesta nu era nici banal, nici simplu.

Dar bănuielile rămîn pentru mine.

Sub privirile nu prea binevoitoare ale rudelor și moștenitorilor ce s-au ivit dintr-o dată ca niște ulii, caut, caut cu încăpățînare, pînă ce fețele ce mă înconjoară devin crîncene, răscolesc singur, sub ocrotirea legii, a mandatului ce-mi dă dreptul să întreprind această acțiune, cercetez cărțile, fiecare hîrtie, fiecare plic, pînă ce descopăr această scrisoare datată „1945".

„Dragă Andrei,

Înotătorul rănit, a cărui urmă tatăl tău o pierduse de mult și n-a mai găsit-o pînă la moarte, pentru ca apoi s-o regăsesc eu și s-o pierd iarăși, *revine pe neașteptate printre noi*. Dar sub ce formă! Ieri am vagabondat toată ziua prin S., iar seara am întîlnit-o pe Marcela, ființa cu ochi verzi de care te interesai într-o vreme, și ne-am dus să dansăm la restaurantul Bonel.

La miezul nopții s-au stins aproape toate luminile și în orchestră a apărut o femeie mascată, îmbrăcată în negru, cu un corp superb. Avea o voce impunătoare, ca pentru liturghii păgîne... La început n-am prins prea bine despre ce cîntă (proasta aia de Marcela mă amețise tot lipindu-se de mine), dar cînd am înțeles deodată cuvintele „îno-

tătorul rănit", m-am smuls din brațele ei și m-am apropiat de orchestră să pot auzi mai bine. Nu mă înșelasem! Femeia mascată cînta despre bărbatul care încearcă să traverseze un fluviu, în vreme ce dușmanii aruncă de pe mal săgeți otrăvite. Să nu crezi că eram beat! Cînd orchestra a tăcut, am vrut să mă apropii de femeie, dar mi-a ieșit în cale Bonel în persoană și a zis că nu e voie. La început am vrut să fac scandal, însă m-am calmat îndată.

Din cauza Marcelei care începuse să facă mutre, n-am reușit în planul meu de a o aștepta afară pe femeia mascată, mai bine zis n-am fost suficient de promt și mi-a scăpat. Bonel nu vrea să audă de nimic, muzicanții zic că n-o cunosc fiindcă apare numai din cînd în cînd și pe neașteptate, dar jur că o voi regăsi. Voi merge seară de seară la localul lui Bonel, sînt sigur că acolo se petrec lucruri deosebite. Oricum, înotătorul rănit se găsește prin apropiere! Te voi ține la curent, N."

Seara tîrziu, colegul meu O. mă vizitează la hotel. Are într-o mapă cîteva vechi scrisori, rodul muncii sale de o zi.

Ecourile cu privire la înotătorul rănit coboară în timp, pe spații neverosimile. E amintit într-o scrisoare a bunicului lui Hedic și în alte hîrțoage descoperite mai mult din întîmplare la o verișoară a răposatului, foarte bătrînă și ea, ce-și făcuse o manie din a aduna hîrtii de familie pe care le considera compromițătoare. Visul ei era să-i bage la apă pe toți, totuși n-a

reușit să nenorocească pe nimeni, fiind prea proastă. Despre înotător nu știe nimic. Nimeni din oamenii întrebați nu are habar de așa ceva. Nimeni n-a auzit vreodată de înotătorul rănit, nimeni dintre cei în viață, iar statueta n-a atras atenția nimănui. Am impresia că am scăpat printre degete o taină esențială. Îi comunic acest lucru lui O., care mormăie, fumînd. Mîine mă voi apuca să scormonesc prin dosarele afacerii Bonel. O. mă aprobă. Îl conduc pînă la ieșire, e tîrziu, cînd revin observ că portarul mă urmărește cu ochii cîrpiți de somn.

Ce poate crede un portar de hotel despre un om ca mine? Posibil că lucruri nu tocmai măgulitoare. Rămîn în fața ferestrei deschise. Neculai nu mai locuiește aici și-a schimbat domiciliul, acum doar eu mai urmăresc luminile nopții dănțuind pe culmile învecinate, ca un arhipelag... arhipelag efemer născut din întuneric, miraj al clipei prezente...

Acum douăzeci de ani lumea era febrilă, iar legiuitorii grăbiți; altfel n-ar fi acceptat cu atîta ușurință ideea sinuciderii lui Bonel, doar pentru motivul că a fost găsit în parc cu propriul revolver căzut pe jos, între tălpile pantofilor.

Fotografia s-a păstrat: e clară. Bonel pare un bețivan bătrîn care s-a refugiat pe banca aceea singuratică pentru a profita de răgazul unui somn scurt.

Nu s-a mai trezit din somnul acela...

Ies în evidență sprîncenele mărețe negre, care-i dau înfățișare de insectă uriașă.

Alături de mort cîteva frunze zadarnice, iar mult în spate, neclare printre trunchiuri, ruinele unei clădiri.

Bonel e singur, atît de singur în fotografia aceea, că pare a nu fi schimbat măcar un cuvînt cu altă ființă omenească toată viața.

Singurul locuitor al unei planete pustii.

Sentimentul acesta e derutant.

Cele două gloanțe l-au izbit din stînga, lateral, puțin sub nivelul inimii. Incomodă poziție pentru un sinucigaș!

În expertiza medico-legală se menționează în plus că focurile de revolver „par" să fi fost trase de la o *anumită* distanță. Iar unul dintre experți, care lucrează și acum în justiție, mi-a mărturisit că el își

exprimase și atunci îndoielile cu privire la identitatea proiectilelor extrase din cadavru. Adevărat că din încărcătorul revolverului lui Bonel lipseau două cartușe, totuși pe țeavă n-au putut fi constatate urmele unor trageri recente. Cu toate acestea, Bonel a fost trecut în rîndul sinucigașilor. Desigur, mai mult din motive psihologice; situația lui părea fără ieșire. În plus, poate că nimeni nu mai avea chef să se ocupe cu maximă seriozitate de moartea unui astfel de ins.

Pentru mine toate acestea au mare importanță, din mai multe motive, mai ales că deschid lista unei adevărate serii de neconcordanțe ce subminează voluminosul dosar al cazului Bonel.

Să-l luăm de pildă pe „omul din subsol", cel care lua în primire victimele. S-a spus că în momentul arestării a opus rezistență, fiind un om din cale-afară de viguros — motiv pentru care l-a angajat și Bonel — o adevărată fiară ce n-a putut fi capturată decît după o veritabilă luptă în cursul căreia ar fi primit o zdravănă lovitură în cap, cu fatale urmări asupra intelectului său.

Internat la un sanatoriu de alienați, nu și-a mai revenit niciodată.

L-am văzut, o namilă căruntă, cu obrazul prăbușit. Pașnic în general. Poate fi folosit la anumite munci, mătură prin curte, dar sînt zile cînd se mulțumește să adune bețișoare. Le strînge în mănunchiuri de aceeași lungime, iar seara le culcă sub pernă. Aflu părerea, șovăielnică, e drept, a specialiștilor: boala lui e congenitală, spun ei, așa s-a născut, puțin probabil că loviturile încasate atunci, cu ocazia capturării, să fi adus această traumă definitivă.

Dacă acesta e adevărul, nu pot să înțeleg cum a putut Bonel, om de o feroce inteligență, să se bazeze pe

sprijinul unui cretin, cretin în sensul medical al cuvîntului.

În ceea ce-l privește pe bucătarul restaurantului, un oarecare R.M., acesta a făcut lungi ani de pușcărie și nici după ce a fost liber n-a vrut să-și recunoască amestecul în tenebroasa afacere. Am conversat îndelung cu el. Acum are o înfățișare cuminte de *pater familias*, dar cred că nu aducea a zmeu nici în urmă cu douăzeci de ani. Se spune că oamenii cu înfățișare blîndă sînt cei mai periculoși, se poate să fie adevărat, fiindcă te înșală mai ușor...

Despre religie, despre obiceiuri vechi, despre actori de pe vremuri și despre talentul de a învăța limbi străine am conversat cu fostul bucătar al restaurantului Bonel. La pușcărie, a deprins două limbi, și a învățat o mulțime de lucruri, ca și Edmond Dantès de la abatele Faria. Pare pătruns de un ciudat echilibru. Nu-și amintește să se fi petrecut lucruri suspecte în subsolul casei Bonel, cel puțin cîtă vreme a fost el acolo: temnița a făcut-o *pe gratis*, dar faptul nu-l deranjează, nu poartă pică nimănui.

Medicul legist care a participat la ancheta cazului Bonel nu mai este în viață; în schimb l-am descoperit pe groparul ce a îndeplinit corvoada da a deshuma din grădina din spatele restaurantului rămășițele victimelor, ascunse acolo. Bătrînul își amintește: a găsit oase, într-adevăr... Dar în legătură cu treaba aceasta are el o părere... pe care mi-a comunicat-o abia după al treilea pahar de rom.

„Dragă domnule profesor și doctor, ce am dezgropat eu acolo, nu erau oase *noi*, poți să mă crezi, că o viață întreagă tot pe sub morminte am umblat și mă pricep. Groapa era proaspăt săpată, dragă domnule doctor și profesor, însă oasele erau vechi, tare vechi...

Cînd am insistat, cerînd lămuriri suplimentare, a adăugat că osemintele din grădina restaurantului, deși fuseseră îngropate acolo recent, zăcuseră mulți ani în pămînt, probabil zeci de ani, dar *în altă parte*, de unde *au fost aduse*.

Deși nu puteam acorda încredere totală spuselor acestui om, observația lui mi s-a părut deosebit de interesantă...

(Neculai)

Ca niște animale înspăimîntate!...

Nu (mi-am spus), sfîrșitul nu poate fi acesta.

Au trecut multe zile de cînd Ioana a plecat spre Long-Marion. Gîndurile continuă să se fugărească, încercînd să acopere tăioase incertitudini, întregul mărăciniș ce ascunde capcana. Unde ar putea să fie Ioana, dacă nu la Long-Marion-ul ei și al lui Mag Aurelian, îndepărtatul ținut despre care amintea cu-tremurată de neliniște, cu fața adînc răvășită de o amintire teribilă?

Acum, cuvintele ei revin: Neculai, sîntem pîndiți dinspre Long-Marion! Nu te pregăti, Neculai, să pui întrebări, nimic nu am de explicat.

Toate au trecut.

Simt că se apropie și sorocul meu: va trebui să plec.

Făcînd cercuri mereu mai mici, Adrian Mocanu se apropie de mine. Mă copleșește cu marea sa detașare de vînător încercat: nu se grăbește. Nu se grăbește și totuși...

Ieri l-am pîndit iar: tocmai intra la vechea mea adresă de pe strada Aurarilor. A avut, bănuiesc, o lungă și amănunțită convorbire cu doamna Tinuca, fosta mea gazdă. Nu pot să-mi închipui ce i-o fi spus, dar cît îmi pare de rău! Biata femeie, avea atîta încredere în mine: află acum că a adăpostit un ucigaș. Dar nu e sigur. Detectivul meu e plin de surprize: poate nu

i-a spus nimic. E o horă blestemată. Jucăm ultimele desfășurări, și apoi... Nu pot înțelege ce urme l-au dus pe Adrian Mocanu pe strada Aurarilor. De cînd m-am mutat de la hotel (de teama lui Matei), îmi este mult mai greu să mă mișc prin oraș. Aștept ca Adrian Mocanu să mă înhațe de pe o zi pe alta.

Dar altceva mă neliniștește: înotătorul rănit a dispărut definitiv! Vînzătorii ridică din umeri cînd mă văd, nici unul nu vrea să mă informeze ce s-a întîmplat cu statueta Sînt plictisiți, îngrozitor de plictisiți și asta mă face să presupun că mai e și altcineva care se interesează cu aceeași stăruință de înotător. Cineva care-mi copiază mișcările și gîndurile...

Cînd mă încumet să merg pe stradă în plină zi, simt tirul concentric al privirilor: pesemne vinovăția mea începe să fie cumva vizibilă. Și alături de mine, undeva în umbră, mai este un om care se teme!

Mi-e frică să rămîn aici!

Mi-e frică să mă întorc acasă!

Toate drumurile par a fi barate cu oameni ce se mișcă paralel cu mine. Cum să trec prin această rețea? Oh, planetă, dulce leagăn al omenirii, încruntă-te o dată și zvîrle-mă în hăuri...

Azi m-am trezit cînd abia se lumina de ziuă (e miez de vară) și mi-am strîns pe îndelete lucrurile. Parcă aș fi adunat hainele unui mort pentru a le expedia părinților sau urmașilor săi. Păreau să fie obiectele unui om cu desăvîrșire străin... În ce cameră, în ce punct al orașului, mai e cineva care, la fel ca și mine, copiindu-mi milimetric mișcările, își face în acest moment bagajele?

Imediat au început să dea semne de viață și ceilalți doi inși ce-și duc zilele împreună cu mine în această vizuină închiriată de la un nevoiaș, la capăt de car-

tier, într-o bojdeucă strîmbă, cu două camere. În cea de alături locuiește gazda, un bețivan, împreună cu trei copii și o nevastă. Banii cuveniți pentru chirie îi dăm femeii, așa a fost înțelegerea de la început, fapt care nu ne scutește de certuri permanente cu bețivanul. Aici am venit să mă ascund de Matei, de Adrian Mocanu, de...

Ceilalți doi tovarăși de cameră sînt tineri, dar tot niște nefericiți. Nu știu cum ne-am potrivit așa, toți trei la un loc. Unul n-a împlinit douăzeci de ani, îl cheamă T., fost eliminat dintr-o școală, pentru nu știu exact ce daraveri și i-a fost frică să se întoarcă acasă. Trăiește pe apucate, muncind la gară sau mai știu eu unde.

Al doilea, P., are cu vreo zece ani mai mult; visează să plece undeva departe, peste mări și țări, dar nu e în stare să-și tîrască hoitul nici pînă la gară. Ambii lenevesc din plin, aproape în fiecare zi, pînă tîrziu, și speram să-mi pot face în liniște pregătirile de plecare, dar nu știu ce anume le-a alungat somnul, ce bănuială, remușcare sau presimțire.

Acum, treji amîndoi, îmi urmăresc gesturile, cu pumnii sub ceafă, nemișcați, cu ochii tulburi și cruzi...

Sînt un om bătrîn și foarte obosit. Granițe și ziduri, chinuri și morminte mă despart de ceilalți doi din cameră, și nu numai de ei, ci aproape de toți oamenii de pe pămînt; cu toate acestea, privirile lor mă stînjenesc, mă împiedică, mă mișc între ele ca printr-o rețea de curenți ucigători, fiindcă acești doi oameni, și ei niște expulzați, îmi sînt ostili prin vocație.

Valiza e deschisă, lipită de patul meu, și o îndes cu toate mizerabilele nimicuri ce-mi delimitează existența, precum și cu rufăria murdară, pătată de

mușcăturile plosnițelor. PLOȘNIȚE! Iată o realitate ce te poate face să te îndoiești de înțelepciunea Creatorului, ale cărui ființe, de la cele mai mari, la cele mai mici, își au fiecare justificările lor, ele alcătuind în ansamblu un uriaș turn viu, elastic și echilibrat, independent în spațiul negru, orb și nesfîrșit, germinînd prin sine continuarea propriei sale existențe, pînă la un punct, firește, pînă la un punct. Dar care e justificarea plosnițelor? Pe cine echilibrează ele? Ce ființe pure și luminoase, iradiind claritate eternă, au trebuit compensate pe cîntarul naturii cu oarbele tîrîtoare amorfe, locatare ale penumbrelor murdare?

— Domnule Neculai, mă întreabă pe neașteptate T., școlarul eliminat, din patul său sordid, scund, lipit de peretele mucegăit, și-n vreme ce vorbește fălcile i se umflă și i se dezumflă, ca la broaște, domnule Neculai, ai omorît un om în viața dumitale?

Celălalt, P., dezmeticit oarecum de întrebarea neașteptată a ălui mai tînăr, își cască ochii spre mine, abia întredeschiși pînă acum, linii drepte în prelungire, ca de animal felin la pîndă, în așteptarea răspunsului.

Prin perete, din camera de alături, se aud bombăniturile și protestele beținanului care ar trebui să se scoale, să meargă la lucru. Ce ființe luminoase sînt oamenii! Oare nu special pentru ei, pentru a contrabalansa marea înălțime a sufletului omenesc, or fi fost create plosnițele?

Ce să-i răspund lui T.? De obicei nu prea conversez cu acești colocatari ai mei. Abia schimbăm cîte un salut...

Continui să mă gîndesc la plosnițe, pînă ce T. își repetă cu exactitate întrebarea. Mi-e teamă să ghicesc o vagă insinuare în cuvintele sale.

— De ce te interesează dacă am uçis, băiete? Ce-ți pasă ție? Sigur că am ucis... Am fost pe front. Acolo, fiecare primește o armă, pentru a ucide.

— Am visat că ați fost arestat, domnule Neculai.

P. rîde răgușit. Răspunsul mezinului îl satisface perfect. Din cînd în cînd, el, P., aduce aici în odaia noastră o fetișcană fragilă cu ochii puțini oblici; poate o elevă. Toate drumurile sînt presărate cu cioburi. Cu ploșnițe.

— Au venit să vă ridice de aici, își explică visul T. Trei au fost și cînd l-au luat pe tata, noaptea... De atunci, cînd visez cu arestări, văd totdeauna trei oameni, doi în civil, unul cu epoleți. Numai că tata nu era dintr-ăia... știți...?

— Era, mă, era, și bine că l-au... intervine P. și iarăși rîde. Dacă ar fi după mine, i-aș aresta pe toți și i-aș îngrămădi în țarcuri de sîrmă ghimpată, pînă s-ar roade între ei.

Mă studiază cu răutate:

— Ne părăsești, coane Neculai? O iei din loc?

Bagajul meu e gata și ies însoțit de rîsul lui P. Adrian Mocanu încă n-a ajuns pînă aici, nu mi-a descoperit ultimul refugiu, dar precis dibuie prin apropiere. Las valiza la ghișeu, la gară, și scot bilet pentru personalul de noapte. Am mai luat încă vreo patru sau cinci bilete inutile, patru sau cinci, nu mai știu, dar de data aceasta voi pleca. Altfel, în scurt timp, mă înhață.

Dincolo de peron șinele strălucesc, ramificîndu-se și multiplicîndu-se în toate direcțiile. Cît de liberi sîntem să plecăm, oriunde! Să nu-ți vină să rîzi? —

În localul fostului birt „Echinox" se vinde și acum bere, țuică, vin. Doar că nu-i mai spune ca pe vremuri și nu văd în asta nici un avantaj. Tot mai bine „Echi-

nox", decît „Bufetul numărul douăzeci și unu". Mi se pare că aici, Ioana l-a întîlnit pe Augustin și l-a dus, grăbită, spre moarte. Aici am tras eu, imediat ce am sosit în S. și am descoperit firul ce m-a dus spre Ioana. Într-un fel, tot spre moarte.

Urc, în stînga, dealul din spatele gării, o cărare presărată cu pietre albe, oseminte ale convulsiunilor de demult. Ciudat! Simt, ca în vis, două lovituri în spate, două înțepături adînci, urmate de durere, ca și cum cineva ascuns ar fi expediat cu precizie în direcția mea două pietre cu muchii ascuțite, sau... două săgeți. Dar nu e nimic, sînt complet teafăr, o simplă iluzie. Nu sînt rănit, nu știu să înot, și nu sînt un înotător rănit...

De pe culmea dealului, unde ajung după un efort, se vede cimitirul încercuit de ramificațiile orașului, ca de două labe de crab. Ca și cum orașul ar voi să înghită cimitirul *și nu invers*.

Același vînt răcoros ce coboară din munți, clatină copacii orașului și copacii cimitirului. Mormîntul Ioanei se află undeva în partea de miazănoapte. E un prilej de a-mi lua rămas bun de la ea, nu-i așa?

Cum e încă foarte de dimineață, soarele nu s-a ridicat sus pe cer, razele sale, oblice, nasc focare de lumină și goluri cețoase, pînă la zidul orizontului, cu scăpărări dureroase dănțuind pe munți, deasupra acestui schimbător arhipelag... arhipelag necunoscut, pe care îl voi părăsi.

Cîteodată Ioana pronunța un cuvînt misterios: AXIX!!

E seară. Trenul meu o ia din loc peste vreo douăzeci de minute. Îmi scot bagajul și ies pe peronul aproape pustiu. Cu trenul acesta nu pleacă aproape nimeni, niciodată. O garnitură inutilă, parcă anume pusă în mișcare pentru Oamenii-Invizibili. La un capăt al peronului doi călători întîrziați sprijină cum pot bolțile singurătății. La celălalt capăt, doar o siluetă neclară, un îndrăgostit sau un bețiv... Va trebui să trec prin dreptul său și acest gînd mă neliniștește.

Mă opresc și mă reculeg.

Nimic deosebit, *acolo nu e nimeni*: un îndrăgostit sau un bețiv. Atunci de ce mi-e frică să înaintez în direcția lui? Mai bine m-aș întoarce în oraș, e poate prematur să-l părăsesc, *sfîrșitul nu poate fi acesta*... Voi adăuga încă un bilet teancului de cartonașe nefolosite.

Aceleași gînduri, ce mă împiedică să înaintez, îmi taie și retragerea. Acum e acum! *Singuraticul din capătul peronului e Adrian Mocanu și mă așteaptă.* Să continui să mă prefac? L-am recunoscut din prima clipă; mă așteptam să ne întîlnim aici... În orice caz m-aș fi mirat să se întîmple altfel...

Acum înaintez încet în direcția lui, ca pentru a arăta că n-am intenția să fug și că, în fine, mă predau. Mă opresc la cîțiva pași, scrutîndu-l, dar detectivul nu reacționează în nici un fel. Absent, privește în altă parte. Dar eu nu pot crede că prezența sa la gară e

întîmplătoare! Mai ușor aș accepta că aici ne-am dat întîlnire, încă *înainte* ca eu s-o fi ucis pe Ioana. În sala de așteptare e cald. Aștept. Va veni după mine? Mai sînt doar cîteva minute pînă la plecarea trenului. Rămîn singur, în tot acest timp, neînhățat, și în cele din urmă ies iar.

Adrian Mocanu nu mai e nicăieri, dar după ce mai merg puțin îl descopăr în dreptul ultimului vagon al trenului. Din nou apariția mea îl lasă imposibil, dar eu nu am curajul să înaintez. Rămînem la o anumită distanță unul de celălalt și în acest timp vagoanele lunecă încet prin fața noastră. Rămîn în mijlocul peronului măturat de o adiere rece. Aștept. Aștept. Nu mă arestează, dar nici nu mă lasă să iau trenul. În cele din urmă se ivește printre vagoane și face un ocol, încet, preocupat, absent, ca și cum n-aș ști că în centrul cercului pe care-l descrie, cu o rece virtuozitate, mă aflu eu. Așa s-a apropiat de mine Adrian Mocanu: făcînd cercuri tot mai mici.

Nu pot să înțeleg aceste menajamente *finale*, care la drept vorbind nu mă cruță din nici un punct de vedere. Are unele îndoieli? Mă crede insuficient pregătit? Sau își continuă vechiul joc, amuzat să deguste și să prelungească minutele de triumf? De ce mă lasă să aștept? Singur, de bună voie nu merg la el, am înlăturat acest gînd. Măcar la sfîrșit să nu mă dovedesc slab. Peronul începe să se populeze de Oameni-Invizibili, și iarăși nu înțeleg bolboroseala lor sinistră... Am să beau. E dreptul meu, în așteptarea clipei adevărului. Iar Adrian Mocanu poate să vină în orice moment poftește. Ah, încep să-l înțeleg: el nu vrea să se murdărească, a trimis după niște inferiori, și abia aceștia mă vor înhăța... Cîteodată Ioana...

Cînd venea la „Echinox", Ioana se îmbrăca în negru...

Acum birtul se golește încetul cu încetul. E tîrziu și încă sînt liber. Poate că Adrian Mocanu doarme de mult... Să-mi închipui că numai întîmplarea l-a adus în această noapte la gară? În orașul Ioanei nopțile sînt lungi și apăsătoare. Nopțile sînt grele, populate de Oameni-Invizibili. Așa sînt nopțile într-un oraș ca acesta...

Amețeala alcoolului îmi stinge privirea. Cerule! Care e justificarea ploșnițelor?

Ioana... Pleca de acasă dimineața și totdeauna făcea un mic ocol în drum spre Institut. Știu, fiindcă am urmărit-o. Înțeleg acum că ocolul îl făcea pentru a trece prin fața vitrinei cu înotătorul rănit... Sînt halucinațiile beției... *Adrian Mocanu stă la ușa cîrciumei și se uită țintă la mine...*

Ioana avea un mers de regină. Ce s-o fi gîndit fratele meu, Augustin, cînd a înțeles în ce capcană a...? Și-o fi spus: de dragul acestei femei merită să mori. Este ora de închidere și ies. Trebuie să trec un pod... Neapărat să trec un pod... Aici, prin apropiere, lîngă gară e un pod înalt, iar sub arcadele lui curge apă adîncă, întunecată, liniștitoare... Cine înoată prin apa aceea? Cine va cădea de pe pod? Adrian Mocanu, care m-a pîndit, se ține scai de mine. El nu mă lasă să merg spre pod. Cum am putut să fiu atît de naiv, să cred că doarme? El se află totdeauna acolo unde mă găsesc și eu. E o lege! Cine calcă legile? De supravegherea sa n-am să mai scap! Oare nu pleacă vreun tren care să mă ducă departe? Eventual un tren spre Long-Marion...

Domnule șef de gară, cînd îi dai drumul garniturii speciale pentru Long-Marion? Cum? Nu cunoști această localitate?

Ha! Localitate! Domnule șef al gării... al tuturor gărilor, ești un...

Asta e bună, sînt beat și cineva mă conduce pe stradă... mă duce de braț... și acest cineva nu e altul decît Adrian Mocanu.

Domnule detectiv! În sfîrșit ați binevoit să mă arestați? Era și timpul! Dar cum de vă murdăriți mîinile dumneavoastră cinstite, atingînd brațul unui ucigaș? De ce n-ați trimis niște „băieți" să mă înșface și să mă cazeze, deocamdată, în „camera de trezire"?

Domnule detectiv, vedeți împrejurul nostru șiruri-șiruri de...?

Nu e decît ora unsprezece. Deodată îmi revin. Nu știu exact cum am ajuns de la „Echinox" la „Braseria Cetățuii", în fața unei cafele. Stau *la masa Ioanei, pe scaunul Ioanei*. Împrejur, lume puțină. Un ospătar s-a așezat în apropiere, obosit, și se uită la mine. Îi fac semn să se apropie. E tare transpirat sub braț, picături de sudoare îi lucesc în mustața rară.

— Cum am ajuns aici?

— Ați fost adus...

— Eram foarte beat?

— Cam așa ceva...

Nu e binevoitor, nici ursuz. E indiferent. Puțin îi pasă de un bătrîn beat, cu cicatrice în diagonală pe figură.

— Unde e domnul care m-a așezat la masa *asta*, pe scaunul *acesta?*

Ridică din umeri și se îndepărtează. Mai ușor aș lega o conversație cu un Om-Invizibil. Tot timpul trăiesc sub impresia că Ioana n-a murit. Că dintr-o clipă într-alta trebuie să intre pe ușă. Va veni să-și ocupe locul ei de totdeauna, puțin mirată că am în-

drăznit să mă așez *en* aici. Văd sprîncenele înălțate și întreaga față frumoasă și ironică, strălucită interior de flacăra unui sublim dispreț. Cît de mult m-am temut de disprețul Ioanei! Dar cuvintele sînt calde, apropiate sufletului meu...

— Bună seara, dragul meu Neculai, iarăși ne întîlnim... Fiindcă cei ce s-au întîlnit odată și s-au iubit mult, ori s-au urît cu înverșunare, sînt mereu hărăziți unor alte și alte întîlniri. Nu-mi explic de ce, dar aceasta este concluzia unor lungi observații... Ce faci, dragul meu Neculai?

— Bună seara, urmașă a vrăjitoarelor arse pe rug. Bună seara, Ioana. Eu credeam că te-am omorît...

— Nu știi că eu nu mor niciodată?

— Ioana, ce s-a întîmplat cu înotătorul rănit? Ai auzit ce te întreb? Ce s-a întîmplat cu...? Ce..... înotătorul.....? ..... s-a.....ul rănit?

— Îmi permiteți să iau loc la această masă?

Întrebarea îmi este adresată cu infinită politețe. O politețe, ironică, desigur. E Adrian Mocanu. Se așază și face un gest de oboseală: mîinile îi cad pe masă, rămîn nemișcate. Și eu sînt foarte obosit. Întreaga omenire picotește de oboseală. Cred că în asemenea momente dezastrul amenință planeta noastră! Se poate ciocni dintr-o clipă într-alta cu un corp străin, mare, întunecos, rece, aproape invizibil.

— Dumneata m-ai adus aici?

Detectivul ridică privirea către mine, niște ochi triști, încercănați.

— Nu știu. De ce să te fi adus *eu* aici? Nici nu ne cunoaștem...

După o clipă îl aud parcă spunînd că nu are nici o importanță dacă ne cunoaștem sau nu. Vorbește aproape în șoaptă, puțin răgușit. Pică de osteneală, zice, și simte nevoia de a bea ceva. E frînt... Și-n vreme ce simt cum mă recucerește neliniștea, nesiguranța (deși mă împăcasem cu ideea arestării), Adrian Mocanu zice:

— Am o meserie din cale-afară de tîmpită: *urmăresc criminalii*... Ce-ar fi să ciocnim un păhărel?

— Unde sînt criminalii pe care-i urmărești?

Adrian Mocanu rîde, sumbru.

— Îți dai seama, criminalii nu sînt nicăieri. Dar să ne cunoaștem... Care e numele dumitale?

Îi spun că mă cheamă Neculai.

— Ciudat, zîmbește trist către mine Adrian Mocanu. Am urmărit multă vreme un individ pe care-l chema tot Neculai. Îl bănuiam de crimă...

Sînt la cheremul acestui om care continuă să-și bată joc de mine, cum a făcut-o mereu pînă acum! Dar felul său ciudat de a mă examina, scurt, la răstimpuri, *sincera* sa oboseală, mă împiedică să urlu: Isprăvește, isprăvește, isprăvește! Pune-mi cătușele și du-mă de aici, unde vrei. Ai reușit să-mi desființezi voința... Destul! Și dincolo de toate acestea...

— Numele meu e Adrian Mocanu, spune Adrian Mocanu.

— Foarte bine, domnule Mocanu. Nu e așa că am trecut peste un pod?

— Peste care pod? Cînd?

— Cum, cînd? În urmă cu un ceas sau două, mă aduceai de la gară, beat.

— E tîrziu și nu mă mir că începem să facem confuzii, domnule Neculai... Nu-mi amintesc să te fi adus *eu* de la gară.

— Nu ești dumneata Adrian Mocanu și nu sînt eu Neculai, omul pe care-l urmărești de atîta timp?

După ce mă privește cu atenție, surîde mahmur, și-mi cere să facem ordine, pe cît se poate, în amintirile noastre. Sînt eu Neculai, dar un *alt* Neculai, nu cel urmărit. Îl aud:

— Am avut un caz deosebit de complicat... Cuvintele le aruncă ușor, confidențial, peste masă. Ai chef să asculți? O femeie cu totul deosebită, Ioana Scavin: a murit... Toată lumea cunoaște cazul... Multă vreme a plutit incertitudinea: sinucidere sau asasinat.

Îl întreb:

— Acum lucrurile sînt clare?

Urmăritorul meu se mulțumește să ridice din umeri.

Îi spun, ca prin ceață:

— Astea sînt prostii! E ultima cursă pe care mi-o întinzi, de amorul artei. Eu sînt ucigașul Ioanei Scavin. Adrian Mocanu surîde. Îl întreb:

— Ai fost vreodată ars pe rug, domnule Adrian Mocanu?

— Nu. În schimb am fost dizolvat în var.

Îi spun că minte. Îl întreb dacă i s-a tăiat vreodată capul.

— Doar mîinile. Acum două secole. Din cauza alchimici.

Îl apostrofez:

— Domnule Mocanu, îmi ascunzi ceva!

— Și dumneata îmi ascunzi ceva, Neculai...

Îi spun că sînt ucigașul Ioanei Scavin și că o mărturisesc de bună voie. Ce rost mai are să joace comedia cu mine?

— Ce fel de comedie? Dumneata nici n-ai cunoscut-o!

— Am cunoscut-o bine. Dar am și acum impresia că Ioana n-a murit.

Detectivul își schimbă poziția, se apleacă peste masă:

— Gîndul că Ioana Scavin n-a murit mă urmărește neîncetat... E un gînd foarte straniu! Am făcut undeva o greșeală, Neculai. Doar una singură, dar mă tem că esențială... Aș vrea și eu să te întreb ceva: *Ai fost vreodată otrăvit?* Ai murit vreodată otrăvit?

Iată-l cum se apropie încetul cu încetul de țintă! Simt două arsuri între omoplați, ca și cum cineva ascuns ar fi trimis în direcția mea două gloanțe... sau două săgeți bine țintuite.

— N-am murit niciodată otrăvit, domnule Adrian Mocanu. În schimb, cu am otrăvit-o pe Ioana. Mai e nevoie să-ți povestesc amănuntele?

Adrian Mocanu clatină încetișor din cap: nu sînt eu veritabilul Neculai, zice, ci doar un chefliu întîrziat care găsește plăcere să se joace cu vorbele. Dar dacă țin cu tot dinadinsul, el *acceptă* acest joc. Ce doresc să aflu de la el? Meseria sa e chinuitoare... goană continuă după un adevăr care-și schimbă forma neîncetat. Chiar așa zice: care-și schimbă forma... Adevăr absolut nu este, iar adevărurile parțiale plutesc ca insulele unui arhipelag... arhipelag iluzoriu; din orice punct privești, vezi altfel, fiecare insulă își schimbă poziția în raport cu celelalte, de la o clipă la alta... (O imită pe Ioana...) Ce dorești deci de la mine, Neculai, falsule Neculai?

Mă pomenesc strigînd:

— De ce nu pui punct? Arestează-mă! De atîtea săptămîni faci un joc blestemat! În loc să alergi dumneata după mine, domnule Adrian Mocanu, mă silești să fug eu după dumneata! O faci în numele adevărului, știu, și în numele unui adevăr atît de maleabil, cum singur ai recunoscut, ți-ai ascuns degetele, prevăzute cu gheare, în cele mai fine mănuși, dar în spatele fiecărei acțiuni ce-ai întreprins-o se ascunde un rafinament de inchizitor. Tăcuta încăpățînare, perfida lipsă de grabă, aparentul dezinteres pe care le-ai afișat erau dinainte în așa fel calculate, ca să mă scoată din minți, să determine lanțul de greșeli pe care le-am făcut...

Detectivul măturără cu o mișcare a palmei sale fine frazele mele agitate.

— Îți repet, zice, îți repet: nu accept, simpaticule interlocutor de miez de noapte,nu accept nici o clipă

că ai fi adevăratul Neculai. Adevăratul Neculai, cel amestecat în această tristă poveste, a plecat de mult și nu mă interesează unde se află și nici nu-mi pasă de soarta sa. Dar fiindcă văd că ești la curent cu acest caz, al morții Ioanei Scavin, atît de comentat și de răstălmăcit, și fiindcă nici unul din noi nu se grăbește la culcare, și fiindcă acest local e deschis pînă la ziuă, și în sfîrșit fiindcă... fiindcă... fiindcă... accept să joci, așa cum te vei pricepe, rolul adevăratului Neculai. Voi încerca să te tratez ca atare, chiar dacă îmi vei aduce o sumă de reproșuri, știu eu, întemeiate? Foarte sincer vorbind, persoana dumitale, persoana veritabilului Neculai, mă interesează stînjenitor de puțin.

Strig:

— Ioana e vinovată!

— Cine știe...

— Ai spus ceva?

— Cîtuși de puțin. Tac. Te ascult.

— Ei bine, ascultă-mă, repet: Ioana e vinovată...

— În acest caz, îndoielile lui Neculai...

— De vinovăția Ioanei nu m-am îndoit nici o clipă.

— Ba da, Neculai are îndoieli... De altfel, a fost la un pas de a se preda de bună voie... A inventat și o stratagemă curioasă, adresîndu-mi o scrisoare prin care-l denunță pe Fred-Anton, lăsînd intenționat în casa acestuia semne și urme ce duceau spre sine... Printre altele, o chitanță de la hotelul „Corvin". Imediat, însă, s-a speriat de pasul făcut și a fugit de la „Corvin". S-a ascuns la periferie...

— Mă gîndeam, răspund năuc, că e stupid să cad în plasă chiar așa de ușor...Ba nu: adevărul e că mă temeam... încă mă mai temeam... Acum, sper, frica nu mai există. Frica a murit. Frica a început să moară în clipa cînd Oamenii-Invizibili... Ba nu: frica a în-

ceput să moară în ziua cînd haita asmuțită de Mag Aurelian împotriva mea...

— Ce greșeală! Mag Aurelian n-a asmuțit pe nimeni împotriva lui Neculai.

— Roțile căruței, încărcate cu pietre, mi-au frînt trupul și au trecut peste fața mea... Mag Aurelian, la îndemnul Ioanei...

— Iarăși le încurci! Mag Aurelian, la rîndul său, era convins că Ioana l-a aranjat pe Neculai. Dar lucrurile s-au petrecut altfel. Ei doi, pictorul și cu Ioana, au plecat fără să pună la cale nimic împotriva lui Neculai. Banda care l-a maltratat nu avea nici o legătură, nici cu Mag Aurelian, nici cu Ioana. Am elocvente mărturii în acest sens.

— Cum ai putut să afli?... Ioana m-a părăsit pur și simplu, fără să...? Nu se poate! Tot Ioana l-a dus la moarte pe fratele meu Augustin...

Omul din fața mea surîde, parcă, batjocoritor. Îl aud:

— Augustin trăiește. E sănătos. A fost o vreme preot, apoi, pe neașteptate, s-a călugărit. Continuă să-și ducă zilele, izolat, într-un schit din nordul Moldovei.

— Dumneata... Dumneata, domnule Adrian Mocanu, ești iresponsabil... sau chiar nebun! Cum poți să spui așa ceva? Fratele meu e mort... Oamenii care au pierit inexplicabil în pivnițele restaurantului Bonel...

— Nici un om n-a fost ucis acolo, falsule Neculai. Trebuie să afli măcar acum adevărul: Bonel aranjase un simulacru de mari proporții.

— Încep să-mi pierd mințile... Ioana pronunța un cuvînt cindat... AXIX!! Spui că fratele meu trăiește... În ce loc?

— Neculai n-are decît să-l caute singur. Eu am altceva de făcut.

— Și atunci ce se întîmpla cu oamenii dispăruți în pivnițele lui Bonel?

— Nimic. Li se pierdea urma. Atîta tot.

— Pretinzi cu toată tăria că Augustin, fratele meu... n-a fost ucis acolo? Cine a fost ucis?

— Ți-am mai spus-o: nimeni.

Adrian Mocanu e în fața mea, aici, în această clipă; e singura realitate în care cred. Comunicarea dintre noi e indirectă, prin ricoșeu, fiindcă el continuă să vorbească despre Neculai ca despre un om absent, eu fiind, eventual, doar un fel de reprezentant al său. Nu încerc să înțeleg de ce se încăpățînează să facă acest joc. Ce-mi tot spune despre Bonel? Că acesta se specializase „în dispariții"... Îl întrerup mereu... Mi-e imposibil să-l urmez în toate cotiturile pe care le face, parcă anume pentru a mă deruta. Dar nu-l înțeleg bine, din cauză că mă gîndesc la altceva. La Ioana mă gîndesc. În timp ce urmăritorul meu continuă să vorbească...

— La restaurantul Bonel și bine ar fi ca și adevăratul Neculai să afle acest lucru, l-a restaurantul Bonel, *n-a fost omorît nimeni*. Majoritatea, înțelegi dumneata, majoritatea celor „momiți" de Ioana și strecurați în subsolul localului erau prieteni de-ai lui Bonel... Ei trebuiau să dispară.

— Nu înțeleg!

— Te prefaci că nu înțelegi, Neculai. Tremuri la gîndul că Ioana ar fi nevinovată. Preferi s-o știi încărcată cu păcate grele: e justificarea dumitale...

Ciudat că în acest moment renunță la „celălalt Neculai" și mi se adresează direct:

— Vorbește mai clar, domnule!

— Vorbesc foarte clar. După ce întreaga operație s-ar fi terminat, iar Bonel ar fi dispărut la rîndul său,

într-un fel sau altul, s-ar fi dat în vileag afacerea, aranjată cu măiestrie. Bonel meditase la mai multe variante. La prima, cea mai sîngeroasă, și anume că la restaurantul său s-ar fi servit carne de om, renunțase. Rămînea posibilitatea, simplă dar plauzibilă, a jafului, și cea spectaculoasă (Bonel fiind un fel de romantic, dacă ne putem exprima astfel) a unor experiențe științifice ieșite din comun. Cred că pînă la urmă omul practic l-ar fi învins pe „artist" (și ar fi rămas banala variantă a jafului), totuși Bonel, un visător în felul său, pregătise pentru orice eventualitate și o altă înscenare: pretinse legături cu niște anatomiști cărora le livra, cică, părți ale corpului omenesc, glande, creiere, sau alte mădulare... Asta e partea „romantică" și cam naivă a afacerii: a rămas chiar și un *fals jurnal* al lui Bonel, pe care am reușit în cele din urmă să-l descopăr; aici sînt trecute amănunte cu privire la *victime;* ar fi rămas de asemenea actele celor *uciși* și alte hîrtii, precum și un maldăr de oase îngropate în grădina restaurantului. Oase omenești. Aranjament perfect. Și astfel mulți oameni ar fi fost considerați morți.

— Ce interes aveau?

— Naivă întrebare! Există totdeauna indivizi ce au mare interes să dispară. Amintește-ți: războiul abia se terminase, mulți criminali urmau să fie prinși și judecați și se pare că unii dintre „clienții" lui Bonel făceau parte tocmai din tagma acestora; unii din ei au fost prinși și au plătit: ei confirmă spusele mele, iar Bonel, care a aranjat într-un chip spectaculos „moartea" lor, plănuise să se facă nevăzut (avea motive temeinice!) curînd după terminarea operației.

— Povestea dumitale nu rămîne în picioare: fratele meu Augustin nu era nici răufăcător, nici criminal; el nu avea nici un motiv să dispară.

Fratele dumitale, actualul călugăr, nu era decît un mic speculant, și el a căzut *din întîmplare* în cursa Ioanei.

Cum „din întîmplare", dacă totul era organizat și dirijat?

– Dintr-o simplă confuzie, Neculai. Ioana trebuia să-l agațe de fapt pe omul care stătea alături de Augustin la o masă vecină. Acela era veritabilul *client* al lui Bonel.

— Imposibil! De ce *clienții* aceștia nu veneau singuri?

— Fiindcă Bonel nu era atît de naiv. După ce ar fi dispărut și el, ar fi rămas semne lăsate intenționat, care să ducă spre Ioana. Trebuie să accepți, oamenii nu vin de bună voie spre moarte. E nevoie să le întindă cineva o capcană. Devine plauzibil. O femeie frumoasă e oricînd o capcană excelentă. Dar conform planului lui Bonel și Ioana trebuia să fie moartă în acel moment, ca și cele două ajutoare, „omul de subsol" și bucătarul. Procuratura n-ar mai fi avut pe cine să asculteze și dosarul s-ar fi închis.

— Ioana nu trebuia să accepte acest joc.

— Ioana nu bănuia ce fel de joc e! Inițial a avut impresia că ar contribui la salvarea unor nefericiți, pe care pusese ochii vreuna din bandele ce profitau de vremurile tulburi, pentru a opera în voie. Iar în noaptea cînd Alec a dat planul peste cap, avertizînd poliția că în casa tatălui său se petrec lucruri ciudate — ceea ce era adevărat — (a făcut-o din gelozie!) Bonel a mințit-o pe Ioana spunîndu-i că toți oamenii atrași de ea sînt morți. În ce scop? Voia s-o înspăimînte, s-o facă să se simtă complice la un șir de asasinate, avea nevoie de ajutorul ei pentru a se ascunde...

— Iar Ioana, auzindu-l ce spune, n-a fost impresionată și i-a tras două gloanțe în inimă! Nu-i așa, domnule Adrian Mocanu?

— Nu. Nici vorbă de așa ceva! Bonel a fost împușcat în parc, noaptea, de unul dintre *veritabilii* săi clienți, care miza în felul acesta să păstreze un secret total.

— Dar mai tîrziu Ioana l-a ucis pe Mag Aurelian...

— Degeaba încerci, Neculai, s-o învinovățești... Nici asta nu e adevărat. Casa în care locuiau ei doi, pe malul Dunării, a fost jefuită, iar pictorul, surprins în timp ce dormea, a primit două împunsături de cuțit.

— Și unde se află acum Mag Aurelian?

— Cine știe? Presupun că la... Long-Marion...

— Crezi? Mai curînd aș spune că pictorul se află în oraș.

— Oare? Trebuie să fie mort de mult, după părerea mea... Valurile Dunării l-au purtat spre...

L-am întrerupt:

— Cîtva timp am locuit la hotel în aceeași cameră cu un bătrîn a cărui înfățișare...

— Poate! Poate! Dar eu nu m-am ocupat de Mag Aurelian și nu mă interesează cine e străinul pe care-l confunzi cu...

— Spui că a primit două lovituri de cuțit? De ce nu două lovituri de săgeată?... Asta e ceva care... Dumneata, domnule Adrian Mocanu, spui că Mag Aurelian se află la Long-Marion. Dar Ioana a fost multă vreme urmărită de un om care, parcă, a încercat s-o omoare...

Ești sigur că omul acesta n-a fost Neculai?

Sigur. Eu am ucis-o abia acum. Crimă inutilă...

Din nou greșești. Nu Neculai a omorît-o pe Ioana.

Altă capcană?!

Ioana s-a sinucis, Neculai... falsule Neculai.

— Îmi dau seama că nu știi nimic! E nevoie să-ți explic eu cum s-a întîmplat, domnule Adrian Mocanu... În ziua aceea de șaptesprezece iunie, puțin înainte de amiază, Neculai... adică eu... vezi că începi să mă încurci cu logica dumitale ciudată, eu deci, eu cel de față, nu altul, așa cum încerci să-mi propui, continuîndu-ți jocul blestemat, am intrat în casa Ioanei, am luat sticluța cu somnifer...

— Fleacuri! Toată lumea știe povestioara cu somniferul. Adrian Mocanu se întrerupse, parcă în prada unei nehotărîri. Pe urmă reluă lin, cu un zîmbet din cale-afară de trist. Mă informă că Neculai — *adevăratul* Neculai — otrăvind-o pe Ioana, opera o dublă lovitură: plătea polița fratelui său Augustin... Se întrerupse iar și mă examină cu ochii lui obosiți:

— Ce e cu dumneata?

— Știi multe, domnule polițist... am reușit să murmur. El îmi făcu iarăși semn să ascult.

— Ai trecut vreodată prin fața casei în care a locuit Ioana? Îți amintești: e acolo un parc, mai exact colțul unui parc, iar strada face o curbă bruscă... Prin vecini, falsule Neculai, sau să presupunem pentru moment că ai fi adevăratul Neculai, prin vecini locuiesc, despărțiți doar prin cîteva porți, despărțiți de asemenea prin colțul parcului, doi prieteni, doi bătrîni, ambii infirmi: unul paralitic, celălalt cu

picioarele retezate. Își trec timpul jucînd șah, fiecare acasă la el, comunicîndu-și mișcările prin telefon, așezați în fotoliile lor pe rotile. Partidele durează uneori săptămîni, mai ales datorită faptului că paraliticul are obiceiul, dezagreabil pentru partenerul său, dar care s-a dovedit a fi atît de salutar pentru mine, de a se gîndi mult la fiecare mișcare. Așteptînd mutarea adversarului, așteptînd prin urmare semnalul telefonului, celălalt jucător se deplasează prin cameră, învîrtind cu palmele marile roți ale fotoliului său de infirm. Se duce la geam și urmărește rarii trecători. De la fereastra lui se vede perfect, panoramic, locuința Ioanei Scavin, cu toate intrările. Acest om, acest bătrîn jucător de șah, a studiat manevrele lui Neculai și i s-a întipărit în memorie chiar și înfățișarea sa, fiindcă, fenomen curios, sărmanii bătrîni al căror univers se reduce la pereții unei odăi, încep să aibă o acuitate a imaginii, un anumit spirit de observație... cred că pe baza compensațiilor, ca la orbi. Cînd am reușit să descopăr acest martor ocular...

— Care m-a observat pătrunzînd în casa Ioanei?

— Da, l-a observat pe Neculai intrînd în casa Ioanei, de două sau de trei ori. Însă a ținut, pînă la un moment dat, numai pentru sine secretul, dintr-un fel de răutate bătrînească. Dar el a văzut mult mai mult. Ghicești ce?

Îi răspund că pentru mine toate sînt deosebit de clare. De ce să ne complicăm?

Cu sfială, dar în fond necruțător, Adrian Mocanu răspunde:

În ziua aceea de șaptesprezece, bătrînul infirm *a văzut o pe Ioana* pîndindu-l din parc pe intrusul ce pătrunsese în casa ei!

Simt că lovitura mortală începe abia aici, dar, deznădăjduit, încerc să rezist: Cum, Ioana era de față? Nu, nu poate fi adevărat! De ce n-a strigat după ajutor? De ce n-a încercat să pună mîna pe intrus?

Aș vrea să nu mai aud răspunsul, care, totuși, vine!

— Fiindcă, ascultă-mă bine, Ioana recunoscuse în persoana intrusului pe Neculai. Fiindcă se simțea vinovată față de el. Fiindcă Ioana nu avea de unde să știe că în subsolul casei Bonel nu a fost ucis nimeni.

— Nu e adevărat! Nu e adevărat! Nu e adevărat! Dacă Ioana m-ar fi recunoscut... Dacă ar fi lăsat să-i scape cel mai mic semn că-și amintește de mine, aș fi iertat-o pentru moartea lui Augustin, pentru viața mea schilodită... Nu știam că Augustin trăiește. Nu știam că... Așteptam din partea ei doar un semn... Era șansa ce i-o acordasem...

Mi-am plimbat involuntar degetul peste cicatrice. Prin ochii lui Adrian Mocanu trecu o sclipire febrilă. Am simțit că amîndoi sîntem la capătul puterilor. Totuși cuvintele lui țesură o pînză bizară de îndoială.

— Oh, cine știe, cine știe!...

— De ce, dacă m-a recunoscut, așa cum pretinzi...?

— Te-a recunoscut din primul moment cînd i-ai ieșit în cale.

— La ce bun prefăcătoria ei?

— Credea că e dorința lui Neculai să rămînă incognito. Și în același timp, urmărea, stăpînită de o veche teroare, toate mișcările sale. Ioana a înțeles scopul sosirii lui Neculai...

— Scopul sosirii mele...

— Bineînțeles... Dacă vrei... Scopul sosirii dumitale... De a face dreptate...

— Vrei să spui că Ioana se temea de mine?

— O îngrozea sentința pe care o știa pregătită...

— Sentința... Cît de ciudat mă privești, domnule! Și sentința dumitale e de mult pregătită... În timp ce Ioanei, eu îi ofeream toate șansele!

— Dar ce vei zice aflînd că Ioana n-a vrut să se folosească de bunăvoința dumitale?

— N-a vrut? Nu cred! Vrei să mă scoți din minți. Conștiința... Eu... O avertizam mereu de prezența mea!

— Da, știu: intrînd în casa ei răsturnai scaunele și mutai obiectele din loc. Pueril! Ioana punea toate acestea doar pe seama stîngăciei lui Neculai.

— Ioana a avut totdeauna o părere foarte rea despre mine.

— Cînd ei doi s-au cunoscut, imediat după război, poate că Neculai, într-adevăr, nu era decît un fel de tont.

— Dar de atunci m-am schimbat.

— Părerea mea e că Neculai a început să se schimbe abia după ce a întîlnit-o pe Ioana.

— Poate vei pretinde că apariția ei a fost un fel de binecuvîntare pentru mine?

— Da... Poate...

— Ciudat apărător al legii!

— Acționînd după lege, ar fi trebuit să-l rețin pe Neculai... Dar l-am lăsat să plece. Dacă sînt îngăduitor față de Neculai, de ce să nu-i acord și Ioanei clemența mea omenească?

Mi se pare ciudat să-l aud vorbind despre clemență. Îl întreb, cu totul anapoda, dacă bănuiește semnificația unui cuvînt pe care-l pronunța Ioana: AXIX!! Adrian Mocanu neagă. Îi spun că sînt un om sfîrșit și că voi pieri ca un criminal de rînd. În fond, sînt arestat, nu legat! De ce, dacă era conștientă de prezența

mea, de scopurile mele, Ioana, totuși, a luat somniferul? Doar deplasasem anume sticluța, speram să observe... Eu, domnule Adrian Mocanu, cred că... nu voiam s-o omor! Cum de n-a observat că sticluța cu somnifer...

— Fii pe pace. A observat.

— Ce înseamnă să fiu „pe pace"?

— Într-adevăr... Pentru Neculai nu poate fi vorba de pace... Dar Ioana a considerat că pentru ea nu există altă ieșire: a acceptat sentința lui Neculai.

— Iarăși „sentința"?! Sentința mea? De bună voie?

Adrian Mocanu aprobă grav. Iar eu insist, disperat: Ioana știa că eu am pus otravă în somnifer cu mîna mea? Adrian Mocanu confirmă. Adăugînd: Ioana se considera vinovată, pentru aceleași motive, pe care Neculai...

— Dar eu aș fi iertat-o!

— Ioana a lăsat o scurtă scrisoare. Avertiza că se sinucide. A făcut asta pentru Neculai, pentru a-l disculpa. Și după ce a pus plicul la vedere, s-a pregătit de moarte... *Otrava însă nu și-a făcut efectul.*

— Nu înțeleg!... Ioana n-a murit?

— Asupra ei a acționat doar somniferul, iar otrava nu, și nici un medic, nici un specialist, n-a reușit pînă acum să explice satisfăcător această întîmplare.

— Nu mă încurca! Nu mă scoate din minți! Ioana trăiește?

— Nu: doar ai asistat la înmormîntarea ei... Nu e așa? În timp ce dormea, aparent moartă, scrisoarea a fost mișcată din locul ei de bătrîna Ida, iar apoi de Fred-Anton care a citit-o, s-a speriat și a fugit. Cu toate acestea, Ioana încă mai trăia, și, tîrziu, trezindu-se, a înțeles că puternica otravă pregătită de Neculai o înșelase... Dar nu era femeia care să renunțe la o

decizie luată. În toiul nopții ca pleacă de acasă, azvîrlind din fugă, pe un raft de cărți, plicul ei mortuar, amănunt care mi-a dat multă bătaie de cap. Îți dai seama: Ioana nu mai era sigură cum, și unde, și dacă va muri, și se temea de ridicolul sinuciderii neizbutite. Doi oameni au văzut-o pe stradă, după miezul nopții: se îndrepta spre locuința lui Fred-Anton, știind că acesta păstrează acasă, mai mult dintr-un fel de excentrism, tot felul de substanțe, unele dintre ele otrăvuri neiertătoare. Lui Fred îi place să impresioneze femeile (poate chiar cu asta începe manevrele de cucerire...), arătîndu-le otrava, lăudîndu-se că are posibilitatea de a pleca în orice clipă pe lumea cealaltă.

Adrian Mocanu face iarăși o pauză.

— Ce amestec are Fred...?

— Fred-Anton? El petrecea o noapte nu prea bună, datorită scrisorii citite. Se frămînta, închipuindu-și-o pe Ioana moartă, singură, așa că putem presupune ce ochi a făcut cînd a deschis ușa și a văzut-o... La rîndul ei, Ioana nu știa că Fred o vizitase în timpul morții ei aparente și citise ultimul ei mesaj. N-are importanță cum a decurs explicația dintre ei! Cert e că Ioana a reușit totuși să-l păcălească și l-a părăsit curînd (depozițiile celor doi martori care au văzut-o mergînd în direcții contrare, la mică diferență de timp, o confirmă), ducînd cu ea otrava sustrasă din colecția lui Fred, și care avea să-i aducă într-adevăr moartea. Abia mai tîrziu Fred și-a dat seama de adevăratul scop al vizitei nocturne a Ioanei, dar n-a suflat o vorbă. Au început și pentru el chinurile, la fel ca pentru Neculai: Fred-Anton, păstrător al unui secret de importanță capitală, se temea să nu fie bănuit, Neculai are remușcări, deși încearcă să se convingă de vinovăția Ioanei... Vinovăție inexistentă!

L-am întrebat pe Adrian Mocanu:

— Ești prietenul, sau dușmanul meu?

— Sînt neutru, mi-a răspuns.

— Nu e adevărat! am strigat. Nu ești neutru! Îi ții partea Ioanei.

— Crezi? Poate...

— Dar de ce? De ce?

— Aș putea să-ți dau mai multe răspunsuri... Dar cel mai simplu e: *Fiindcă fără Ioana viață este mai plicticoasă*. Înțelegi?

L-am întrebat:

— Ești sigur că nu sînt eu vinovat de moartea Ioanei?

— Am încercat să adun faptele. Să-mi fac un punct de vedere. Lucrurile rămîn însă destul de încurcate. Mai rămîne punctul de vedere al lui Neculai. Al dumitale, dacă vrei.

— Dar eu am trăit tot timpul cu gîndul că Ioana e vinovată!

— Știu. Nu-l condamn pe Neculai. Nici nu-l scuz. Îl las... *singur*.

— Cum e mai rău!... Adrian Mocanu tace. Încerc zadarnic să străpung zaua în care se înfășoară.

— Dacă reușesc să dau de Augustin... Ce să-i spun?

— Nu știu.

Îl simt cum se retrage încetul cu încetul. Cum mă părăsește. Aș vrea să-l opresc. Mi-e frică să rămîn singur!

— Ce l-a determinat pe fratele meu, un om plin de viață, să se retragă din lume?

— Încearcă să descoperi, Neculai, falsule Neculai...

— Mi-ai spus că Augustin a făcut într-o vreme pe preotul, undeva într-un sat de munte. Nu cumva s-a reîntîlnit acolo cu Ioana?

— Din seara cînd ei doi s-au cunoscut la „Echinox", Ioana și cu Augustin nu s-au mai revăzut. Totuși Ioana a lucrat cîtva timp ca simplă slujnică la țară, în casa unui preot pe care-l chema din întîmplare tot Augustin. Amănunt derutant, pînă cc am reușit să mă conving că era vorba de alt Augustin. Altfel nimic nu s-ar mai fi putut explica, și în primul rînd sentimentul vinovăției care o tortura îngrozitor pe Ioana. Ea îl știa pe Augustin mort, la fel ca și pe celelalte „victime" ale lui Bonel. E motivul pentru care a și acceptat „sentința" lui Neculai.

— Dar poți să-mi spui, cel puțin, care este adevărul cu privire la înotătorul rănit?

Adrian Mocanu rămîne multă vreme mut. În cele din urmă, se întoarce iar spre mine:

— Fără înotătorul rănit, poate că n-aș fi aflat niciodată adevărul cu privire la Ioana.

— Ah, înțeleg... De fapt, nu înțeleg... Dar adevărul despre înotătorul rănit?

— Nu-l cunosc, răspunde Adrian Mocanu. Dar credeam că-l pot afla de la Neculai...

— Dimpotrivă... eu îmi închipuiam că dumneata...

Adrian Mocanu m-a părăsit. Lenește, ultragiată parcă în castitatea ei, lumina zilei urcă din abisuri. Undeva pe o stradă paralelă, un om care se mișcă paralel cu mine întîmpină cu același fior ziua care se naște.

Două lovituri, ca ale unui țintaș invizibil, îmi zguduie umerii. Dar nu e nimic. O părere doar. Sînt teafăr. Acum începe ora romantică a beților. Îi întîlnești la tot pasul, rezemînd pereții, gesticulînd singuri, abia treziți prin cine știe ce șanț, lipăind cu umilință către casă, sau așteptînd redeschiderea cîrciumilor matinale. Și așa, parcurgînd încet tot felul de străzi, nu știu cum se face că am strîns în jurul meu vreo trei, patru mizerabili dintr-ăștia și, simțindu-mă frate cu ei, la fel de pierdut și definitiv damnat, i-am dus să le dau cîte o țuică la primul birt deschis ce ne-a ieșit în cale.

Ei erau confuzi, bombăneau ca în vis, așa că discuția noastră merita două parale.

— Voi știți ceva despre înotătorul rănit, fraților?

— Huîmm!...

— N-ați auzit despre așa ceva... Prin urmare, înotătorul rănit nu există... O fantezie a Ioanei... Să vărsăm o picătură în amintirea Ioanei...

Pe urmă mă descotorosesc de ei. Urc singur scările celor trei etaje. Aș putea să descui ca un tîlhar ușa lui Fred, pentru a-i face o mică surpriză, totuși sun. Sun pînă ce deschide și mă examinează cu mutra cîrpită de somn.

— Cine dracu e la ora asta? Ce dorești?

— Eu sînt... Neculai...

— Ești nebun... Lasă-mă să dorm.

— Ioana ți-a vorbit vreodată de înotătorul rănit?

Mă strecor în garsonieră, profitînd de zăpăceala lui Fred.

— Ascultă, zice, ivindu-se imediat, nu știu cine ești, și n-am nici un chef să discut despre așa ceva...

— Trebuie să-mi spui tot ce știi despre...

— Nu ești în toate mințile! Pe toți v-a înnebunit Ioana cu absurdițățile ei!... Înotătorul rănit nu există...

În orice caz nu are nici o importanță! Lasă-mă să dorm!

De la Fred mă duc la doamna S., una din bunele prietene ale Ioanei. O găsesc acasă, pregătindu-se să plece la Institut.

— Ioana v-a vorbit vreodată despre înotătorul rănit?

— Nu înțeleg... Cine ești dumneata?

— Eu sînt Neculai.

— Nu cunosc nici un Neculai.

— N-are importanță. Știi ceva despre înotătorul rănit?

Femeia mă privește cu groază, crede că-s nebun. Încerc s-o asigur că nu e precum gîndește. Cît sînt de caraghios! Îi smulg mărturisirea: nu știe nimic despre înotător... Ioana nu i-a vorbit niciodată despre așa ceva.

Așa e, îmi zic, plecînd, înotătorul rănit nu există. Încerc să mă conving... Între timp s-au deschis magazinele. Le iau la rînd:

— Nu e așa că n-ați avut niciodată expusă în vitrină o statuetă care...?

— N-am avut așa ceva, n-am avut, lasă-ne în pace, omule...

Soarele e sus. Trec prin parc. Aici, împrejurul chioșcului se desfășoară o paradă a modei. „În concediu folosiți această modernă fustă-pantalon, completată cu o frumoasă pălărie..."

Cineva îmi taie calea, rîzînd.

— Bunicule, nu-mi cumperi o pălărie?

— Fetițio, spune-mi, ai auzit vreodată de înotătorul rănit?

— Nu, bunicule... Dar pălăria aceea...

Așa e, îmi zic. Înotătorul rănit nu există.

Și iată-mă din nou la gară.

Las în mijlocul peronului pustiu valiza mea mototolită și merg — pentru a cîta oară? — să-mi scot bilet de călătorie. Fiindcă voi călători. Voi pleca.

Voi pleca.

Cer să mi se dea repede un bilet. O fată îmi zîmbește de dincolo de gemulețul dreptunghiular și face o glumă; cred că pe seama călătorilor grăbiți. Sînt un călător grăbit. O dată cu gluma, fata îmi întinde și cartonașul ce-mi dă dreptul să urc în tren.

— Domnișoară, ați auzit de înotătoul rănit? N-ați auzit, nu-i așa?. Fiindcă înotătorul rănit nu există, îi spun, dar ea nu prea înțelege, și-mi urează drum bun.

În mijlocul peronului valiza mă așteaptă. Dar încă de la distanță observ că o mînă necunoscută a așezat pe valiză un plic. Nu mă înșel, e un plic. Înving cu un efort dorința de a fugi. Mă apropii, iau plicul pe care stă scris numele meu.

Scot scrisoarea. Iată ce găsesc:

Sînt aici! Știi bine că sînt aici!

Înotătorul rănit

Dau să alerg să-l caut pe Adrian Mocanu, dar un gînd ciudat mă țintuiește locului.